

Yesugât den sinji âlipnâ Lukanâ kulemguiip.

Lukanâ Yesugât den sinji kulemgum Teopilo pindip.

¹ A donbep, zen kut nâi nâi bonnâ osetniñan âsageip, zorat den sinji kulemguwe.

² Yesugât arâpnâ, zen zâk sot tapnâ kut nâi nâi zo ek nanğâmñâ dâzângone kulemguwe.

³ Oi nânğoot yatik topñan gâbik kut nâi nâi muyagem gâip, zo mulunâk sâmpitinkum nânğâm nanğâm, Teopilo a patânâ, gâgât den sinji zo kulemgubâman.

⁴ Oi zo sâlâpkum itâ nânğâm kwâtâtiban. Den sinji otgiwe, zo bonnâ.

Anutugât sumbem a nâinâ Sakariagâren âsageip.

⁵ Herodenâ Yuda hânân a kutâ ândeip, narâk zoren Anutugât tirik namâ galem a nâi ândeip, kutnâ Sakaria. Zâk Abia zâkkât kâmurân goknâ. Ambinnâ Elisabete zâk Aaronğât kiurâpnâ zengâren goknâ.

⁶ Zet Anutu mâteñan târârak ândiwet. Anutugât gurumin den aksik lum târâraknâ ândiwet.

⁷ Elisabete zâk kâpin ândeipkât murarâ buñ ândim a ambân sombâ urâwet.

⁸⁻⁹ Oi hilâm dâp tirik namâ galem a nâi tirik namin bagimñâ nalemp wârânğoot kârâbân oi sei kâbak hitom âlipnâ zâimâip. Oi Sakaria ândei ko

zâkkât a kâmut zo zen tirik namâ galem upigât narâknâ mâte oi tirik namin baginam wenzu pane muyageip dâp namin zâimarâwe.

¹⁰ Sakaria zâk tirik namin zâi om tâi a ambân donbep zen âknan tap Kembangâren ninâu sâmb tarâwe.

¹¹ Kembangât sumbem a nâninâ zâkkâren âsageip. Sumbem a zo nalem kâbak uunâ kândâtñan bongen âsagem kirip.

¹² Âsagem kiri Sakaria ekñâ pârâkpam kenngât oip.

¹³ Yatâ oi ko sumbem a zorânâ itâ sâmb dukuip, “Sakaria, gâ mân kenngât ot. Kembangâ ninâugâ nânngipkât ambingâ Elisabete kâmbonâ op nangâ mimbap. Zâkkât kutñâ Yohane sâban.

¹⁴ Umgâ sâtâre upan. Âsagei a ambân donbepñâ umâlep nânngâbi.

¹⁵ Zâk Anutu mâteñan patâ opñâ ândibap. Oi zâk mamñangât kâmbu kâligen zeï Tirik Kaapumñâ topkwap umñan piksâbap. Zâk wainj sot too kâtikñâ mânâk nimbap.

¹⁶ Zâknâ den dâzânngoi Isirae a donbep zen umziñ melânj Kembangât a upi.

¹⁷ Zâknâ Propete Elia yatâ Kaapum sot imbanânngoot op Kembangu kore okñangâbap. A patâ zenngât umziñâ melânji katep zenngâren âi gâsubap. Oi a um kâtik zen umziñ melânji târârak zenngât holi yatâ op ândibi. Zo yatik Kembangât sinji a ambân kubikziñgi ândibi.”

¹⁸ Sumbem anâ yatâ sâi Sakaria itâ mâburem dukuip, “Nâ sot ambinâ, net a ambân sombâ, zorat dap op gâgât den nânnga bonñâ upap?”

19 Sâi sumben anê itâ sâm dukuip, “Nângâ. Nâ kutnâ Gabirie. Nâ Anutu mâtenjan kinman. Zâknê sângonnogi gem ga sinji den âlipnê zi dâgogan.

20 Zorat nângâ. Dinnâ nângâna mân bon uapkât zorat hâuñê kopa op diñgâ buñ op ândina den dâgogan, zo bonñê muyagibap.”

21 Sakaria zâk tirik namin narâk kêrep tâi a ambân zen âkñan mambât tapnê nângâm kwâkâm tarâwe.

22 Yatâ utne Sakaria zâk gemnê den dâzângobam kwagip. Kwagi ekñê itâ nângâwe, “Zâk tirik namin sen mârât eksap.” Yatâ nângâne Sakarianê bikñandik dâp otziñgip. Oi diñê buñ op ândeip.

23 Yatâ op ândim gâi nep tuutuun narâknê âki kamânân puriksâm arip.

24 Oi bet ambinñê kâmbonê oip. Oi kâin bâtnâmbut tik ândeip.

25 Oi itâ sâip, “Kembu zâk sâi narâk ziren a ambân mâteziñan anunnê buñ upap.”

Sumbem a nêiñê Maria muyagenangip.

26 Kâin bâtnâmbut âki Kembunê sumbem a Gabirie sângongoi Galilaia hânân, Nasarete kamânân arip.

27 Zoren ambân sigan nêi ândeip, kutnê Maria. Maria zâkkât a sinji zo Dawidigât kiunnê Yosepe. Zâkkât sinji sâne ândeip.

28 Oi sumbem a zo Mariagâren muyagem itâ sâm dukuip, “Kembunê umâlip otgibap. Gâ zorat sâtâre ot. Kembunê gâ sot ândiap.”

²⁹ Sumbem anjâ yatâ sâm dukui nângi kwakmak oip. Umñan itâ nângip, “Den zo topñâ dapkât sap?”

³⁰ Yatâ nângi sumbem anjâ itâ sâm dukui, “Maria, gâ mân kenğât ot. Anutuñâ gegi âlip uat.

³¹ Nângâ. Gâ kâmbogâ op nangâ mimban. Zâkkât kutñâ Yesu sâban.

³² Zâkñâ patâ oi sumbem mariñangât nanñâ sâbi. Kembu Anutuñâ sâkunñâ Dawidi, zâkkât gebâkñan pâmbap.

³³ Oi Isiraegât kiurâp, zengât a kutâ op ândibap. Op ko zâk narâk buñâ ândim zâibap.”

³⁴ Sâi Marianjâ itâ sâm dukui, “Nâ a buñâ ândianân den sat, zo dap op âsagibap?”

³⁵ Yatâ sâi sumbem anjâ den itâ mâburem pindip, “Tirik Kaapumñâ gâ sot gei tâpap. Oi sumbem mariñangât imbanandâ mamñâ tatgibap. Zorat nangâ zo Anutugât nanñâ sâbi.

³⁶ Oi ñâi dâgoga nângâ. Bukugâ Elisabete, zâk ambân sombânjâ nanñâ mimban. Elisabeteñâ kâmbonjâ tâi kâin nâmburân kânok âkip. Zâk kâpin ambânjâ yatâ uap.

³⁷ Anutu zâk kut ñâi ñâi tuubam mân kwakmap.”

³⁸ Yatâ sâi ko Marianjâ itâ sâm dukui, “Nâ Kembugât kore ambân. Zorat ko den sat, zo âlip otnibap.” Yatâ sâi sumbem anjâ birânangâm arip.

Marianjâ Elisabetegâren âi egip.

³⁹ Maria zâk mâik ñâi ândim zaatñâ Yuda zengât barin kamân ñâi tâip, zoren arip.

⁴⁰ Âi takâm Sakariagât mirin zâim Elisabete sâm sâtâre okñangip.

41 Yatâ mângari nângi umņan katep seroņkoip. Oi Tirik Kaapumņâ Elisabete umņan piksâi den kâtikņâ sâm itâ sâip,

42 “Bukunâ, Anutuņâ măsop mingibap. Ambân nâmbut zenġât măsop yatâ buņâ. Walâm mingibap. Oi kâmbogâ kâligen muyagem ziap, zâk yatik măsop miņaņġâbap.

43 Opoņ, Gâ kembunaņġât mamņandâ nâġâren gaat.

44 Gâ mângannina kâmbonan katep sâtâre op âim ġâi nâņgan.

45 Gâ Kembangât den nâņġâna bon oip, zorat ġâġât nâņġa sâtârenoot uap.”

Mariaņâ mâpâmâpâse den sâip.

46 Oi Mariaņâ itâ sâip, “Nâ umnandâ Kambu sâm âlip kwâkņaņgan.

47 Um dâpnandâ Anutu kubikkubiknâ sâm sâtâre okņaņgan.

48 Nâ zâkkât kore ambân ġiġiņâ ua ko nâ mem zâi kwatniġap. Zorat a ambân zen sâm bâbâlaņ kwatnibi.

49 Kambu zâk kâwaliņootņâ nâġâren kulem mârâtņoot kuap. Kutsiņġiņâ hâlâluyâk ziap.

50 Hurat kwâkņaņġâme, zen um lumbenaņġât opņâ kisânġoit, sâkurâpniņ zenġâren ġâbâ on galem otziņġâm ġâip.

51 Imbaņâņaņġât opņâ a umziņaņġât zâizâiņâ op ândime, zo zâņgom kâbakņei siņsururuņ âime.

52 A kutâ zen ko kâbakņeziņġi ġinetâ a ġiġiņâ minziņġâm zâi zâmbanmap.

53 A ambân kâbâ kanpitâ, zo kâbâ kwatziŋgâmap. Oi sikumziŋ patâ, a zo kâbakŋeziŋgi bet bâsaŋ âime.

54 Oi Isirae kore a ambân gakâŋâ um lumbeŋaŋgât op tânzâŋgoip.

55 Sâkuniŋâ Abaram sot kiurâpŋâ ândibi, zen um lumbeŋaŋgât den dâzâŋgoip. Zorat yatâ otŋiŋip.”

56 Oi Maria zâk kâin karâmbut Elisabete sot ândim kamânŋan âburem arip.

Yohane âsageip.

57 Elisabete zâk katep mimiŋ narâk oi nanŋâ meip.

58 Katep âsagei ko kamârâpŋâ sot torerâpŋâ, zen Kembu umâlepŋaŋgât bonŋâ zâkkâren muyageipkât umâlip nâŋgâwe.

59 Katep âsagei sirâm nâmburân zagât tapŋâ karâmbuŋan a ambân zen mindumŋâ katep kwabâ kwâkŋaŋgâwe. Oi ibâŋâ Sakariagât kutŋâ pindânam sâwe.

60 Sâne mamŋandâ kwâkâziŋgâm sâip, “Buŋâ. Kutŋâ Yohane sânat.”

61 Sâi itâ dukuwe, “Torerâp zeŋgâren kot yatâ zo mân ziap.”

62 Sâm kwâkâyaŋgâm Sakaria zâk nanŋaŋgât kutŋâ sâbapkât betŋâ dâp okŋaŋgâwe.

63 Okŋaŋgâne ekap nibigât bikŋandâ dâp tuugi pindâne zitâ kulemguip, “Kutŋâ Yohane.” Yatâ kulemgui zen ekŋâ pârâk parâwe.

64 Oi zorâŋak nâmbâlamŋâ puriksâi den sâm Anutu mâpâseip.

⁶⁵ Oi ko kamân toren toren a ambân tap âiwe, zo den zo nângâne imbanjâ oip. Oi Yuda zenğât barin ândiwe, zo zen sinği âragum nanğâwe.

⁶⁶ Oi zen den zo nângâm itâ sâwe, “Katep zo lâmbatnâ dap upap?” Sâne Kembunâ katep zo galem oi ândeip.

Sakarianâ den sâm Kembu mâpâseip.

⁶⁷ Ibânâ Sakaria zâkkât umñan Tirik Kaapum piksâi mâpâmâpâse den itâ sâip,

⁶⁸ “Isirae a ambân nen Kembuniñâ Anutu mâpâsinâ. Zâknâ arâpnâ nen niñgitnâ tâbanin miap.

⁶⁹ Oi kore añâ Dawidi, zâkkât kiurâpnâ nenğâren gâbâ a ñâi bâliñan gâbâ mâkâniñgâbapkât sâi âsagiap. A zo zaat betniñan mimbap.

⁷⁰ Mârumñan sâi Propete gakârâp den kânñan sâwe, zorat dâp yatâ âsagiap.

⁷¹ Zâknâ kâsa otningâme, zenğât bitziñan gâbâ betniñan mimbap. Um kâlak otningâme, zenğât bitziñan gâbâ gâbâreniñgâbap.

⁷² Sâkurâpniñâ zen sot um lumbegât târotâro oip, zo nângâmñik otningâbapkât sâip.

⁷³ Kâsarâpniñâ zenğâren gâbâ mâkâniñgâbapkât sâkuniñâ Abaram sâm kâtigenañgip.

⁷⁴⁻⁷⁵ Yatâ otningi sâkniñ sânduksâi um hâlâlu, um salek ândim ninâu sâm ândim munat.

⁷⁶ Oi katep, gâ sumbem mariñangât Propete a op ândiban. Oi Kembu kândom okñangâm mâtâp kârâm kubikpan.

⁷⁷ Oi Kembangât a ambân kâmut kubikkubik den dâzângona nângâm unziņ melâņne Kambu zâk tosaziņ gulipkubap.

⁷⁸ Anutu zâk umņâ patâ neņgâren ziapkât sâi nâtâtigân gâbâ haņsâbap.

⁷⁹ Mârum nâtâtigân ândim munam urâwen. Irak ko âsakņâ niņgâbap. Âsakņâ âsagei lumbeņaņgât mâtâp ekņâ lâņnat.”

⁸⁰ Oi katep zâk um sâkņâ lâmbarip. Oi mirâ kamân âtâņan ândei nep narâk mâte oi Isirae a ambân zeņgâren âsageip.

2

Yesu katep âsageip.

(Mt 1:18-25)

¹ Narâk zoren Roma zeņgât a kutâ Augusto zâkkât den itâ zeip, “A ambân hân dâp kutziņ kulemgum sâlâpkubi.” Nep zo mârumņan mân tuuwe.

² Kwirinio zâk Siria hânân a kutâ op ândei nep zo topkwarâwe.

³ A ambân ândiwe aksik kutziņâ kulmegunam utne kamân topziņan âiwe.

⁴ Yosepe zâk Dawidigât kiun, zorat Galilaia hânân Nasarete kamân birâm Yudaia hânân Dawidigât kamân Betelem, zoren zariņ.

⁵ Oi ambân siņgiņâ Maria, zâk zot kutzikņâ kulemgubâ sâi kâmboņoot diigi âiwet.

⁶ Âi takitâ Maria katep mimiņ narâkņâ oip.

⁷ Narâk oi kândom nanņâ memņâ sâņgumņâ kâpimņâ bâu patâ makaugât waņgâyân pâi gei

zeip. A ambân zen zâk lomba mirâ piksâwegât kian kârumņâ makaugât waņgâyân pâitâ gei zeip,

⁸ Oi nâtik zoren kamân naņgâmņan a nâmbutņâ râma galem tarâwe.

⁹ Galem tatnetâ Kembangât sumbem a nâinâ zengâren âsagei Kembangât âsakņandâ âsageziņgi keņgât doņbep urâwe.

¹⁰ Oi sumbem a zorâņ itâ sâm dâzângoip, “Zen mân keņgât utnek. Nâņgânek. Nâ zengât den siņgi âlip mem gaan. A ambân zen zo nâņgâmņâ sâtâre upi.

¹¹ Itârâņ sirâm ziren kubikkubik mariņâ, Kambu Kristo, Dawidigât kamânân âsageziņgap.

¹² Oi sâm mânâņgât ziņga nâņgânek. Zen katep mâik nâi sâņgumņâ kâpimņâ makau zengât nalemininiņ waņgâyân ziap, zo âi ikpi.”

¹³ Den yatâ sâi zorenâk sumbem a kâmut patâ bukuziņaņgâren gemņâ Anutu itâ sâm mâpâsiwe,

¹⁴ “Anutu u sumbemân sâm âlip kwâkņaņgânâ. Zâkņâ hânân a buku otziņgap, zengâren um lumbe muyagibap.”

Râma galem a, zen Yesu âi igâwe.

¹⁵ Sumbem a, zen âburem zâine galem a zen itâ sâm âraguwe, “Nen Betelem kamânân zâim Kambuņâ den sap, zorat bonņâ iknâ.”

¹⁶ Yatâ sâm kek zâimņâ Maria sot Yosepe muyagezikâm katep mâik makau waņgâyân zeigâwe.

¹⁷ Oi âimņâ a ambân sumbem aņâ den sâip, zo dâzângowe.

¹⁸ Oi galem a zengât den nâņgâwe, zo nâņgâne imbânâ oip.

19 Marianâ ko den zo nângâm kwâtâtem ândeip.

20 Râma galem a, zen âburem âim sumbem agât den sot Yesu katep igâwe, zorat Anutugâren sâiwap sâm mâtâsiwe.

Simeon sot Hana, zekât den.

21 Yesu katep âsagem zei sirâm nâmburân karâmbut oi kwabâ kom kutnâ Yesu sâwe. Mârum Maria mân kâmbon oi ko kot zo sumbem a nâinâ sapsun dukui.

22 Mosegât den zeip, zo luwe. Marianâ kendon ândimnâ Yosepe sot Yesu katep mem Yerusalem kamânân zâim mamnâ sot nannâ, zet Mosegât den lum sâkzik salek upapkât Anutugâren lâmban uwet.

23 Zorat Kembangât ekabân gurumin den nâi itâ ziap,

24 “Kândom narâpzinâ âsagine Kembangât sinji sâbi. Sâmnâ kembâ patâ zagât mo mâik zagât, zo mem Kembangât sinji sâm kom umbi.”

Oi zet Kembangât gurumin den zo wâratkum urâwet.

25 Oi Yerusalem kamânân a nâi ândeip, kutnâ Simeon. Zâk a târârak ândim Isirae a zenngâren lumbenâ muyagibapkât mambât ândeip. Oi Tirik Kaapumnâ umnan gei piksâm den itâ sâm muyagem pindip,

26 “Gâ mân mona Kembu Kristo muyagei ikpan.”

27 Oi Tirik Kaapumnâ oknangi tirik namin zarip. Zari Maria sot Yosepe, zet Mosegât den lum Yesu katep mem zâiwet.

28 Mem zaritâ Simeonâ katep zo lumñâ Anutu itâ sâ m mâpâseip,

29 “O Kembu, den sâin, zorat bonñâ âsagiap. Zorat umnâ âlip oi mumbat.

30 Sinnandâ kubikkubik a zi eksan.

31 Kubikkubik a zi hân dâp anâ ambânñâ ziñâ ikpigât muyagiat.

32 Zâkñâ kwakmak a ambân kamân ñain ñain ândie, zen âsakñâ ziñgâbap. Isirae a nenğât kutsiñginiñâ lum zaatpap.”

33 Yesu katepkât yatâ sâi ibâ mamñâ zikñâ nânğitâ imbanâ oip.

34 Oi Simeonâ Anutu âlip otziñgâbapkât sâ m Maria itâ sâ m dukui, “Katep zirânâ Isirae a nâmbutñâ zâmbari gine nâmbutñâ ko lum za-atziñgâbap. Yatâ oi a nâmbutñandâ sâ m bâliñ kwâkñanğâbi.

35 Zo yatâ âsagei a donğep nânğânânğâziñanğât topñâ muyagibap. Oi gâ ko sâknam kâlakñâ nânğâban.” Simeonâ Maria den yatâ zo sâ m dukui.

36 Oi ambân ñai ândeip, kutñâ Hana, Panuegât bâratñâ. Aseregât kiurâp zenğâren gokñâ. Katepñan gâbâ a mem zâk sot ândei kendon nâmburân zagât âki moip.

37 Malâ ândim zari kendonñâ 84 oi sombâ oip. Ambân zo Propete ambân. Zâk tirik namin âsâbânğ ândimñâ nalem birâm Anutugâren ninâu nep tuum ândimâip.

38 Ambân zorânâ narâk zoren tirik namin zâim katep ekñâ Anutu sâ m âlip kwâkñanğip. Yerusalem kamânân Kristo muyagibapkât

mambât ândiwe, zen Yesu katepkât sinji dâzângoip.

³⁹ Maria sot Yosepe zet Kembangât gurumin den sâsânâ, zo op nanngâm Galilaia hânân, Nasarete kamânân puriksâm âiwet.

⁴⁰ Zoren ândeitâ Anutuņâ kâtep galem okņanņgi lâmbatņâ kâtigem nânngânânngânâ patâ oip.

Yesu katep kendongât Yerusalem kamânân zarip.

⁴¹ Maria sot Yosepe zet kendon patâ dâp Yerusalem kamânân zâimarâwet. Yuda zeņgât kendon patâgât zâimarâwet.

⁴² Oi Yesu katep kendonņâ kiin zagât oi kendongât zâizâiņ narâk mâte oi diigitâ ârândânj zâiwe.

⁴³ Zâi ândine kendon âki Maria Yosepe, zet Yesu katep mân nânngâm Yerusalem kamânân paitâ ândei zikņâ puriksâwet.

⁴⁴ Puriksâm a oserân mârûm ariap sâm âi mâtâbân buku torerâpzik zeņgâren kârûm ândeitâ ñâtiksâip.

⁴⁵ Zeņgâren mân muyagemņâ âburem Yerusalem kamânân kârûm âiwet. Kârûm ândeitâ sirâm zagât âkip.

⁴⁶ Âki ko sirâm karâmbuņan tirik namin tâi muyagiwet. Zâk zoren Kembangât gurumin den zorat galem a, zeņgât oserân tap dinziņâ nânngâm topņanņgât mâsikâziņgip.

⁴⁷ Oi a tarâwe, zen aksik nânngânânngânņgât sot diņanņgât nânngâmņâ imbaņâziņ buņ oip.

48 Zengât oserân tâi ibâ mamņâ zet eknâ pârâk parâwet. Oi mamņandâ itâ sâm dukui, “Katep, gâ wangât yatâ otnikat? Oi ibâgoot, net umbâlâ op kârugim ândiet.”

49 Sâi Yesuņâ itâ sâm dâzâkoip, “Zet wangât kârunim ândiabot? Nâ Ibânangât nebân ândibatkât sâm nigip. Zet zo dap yatâ mân nângabot?”

50 Yatâ sâi den zo nângâm kwagâwet.

51 Oi ibâ mamņoot Nasarete kamânân âburem arip. Zoren sâtzik lum kore otzikâm ândeip. Mamņâ mârûm zâkkât diņâ nângip, zorat nângâmņik ândeip.

52 Yesu zâk nângânangâ sot sâkņâ ârândân lâmbat ândei Anutu sot a, zen ek nângâne âlip oip.

3

Yohane nep topkwâip

(Mt 3:1-12; Mk 1:2-8; Yo 1:19-28)

1 Tiberia Sisa zâk kendonņâ kiin bâtnâmbut Roma a kutâ op ândei Yohaneņâ nepņâ topkwâip. Narâk zoren Pontio Pilatonņâ Yuda hânân a kutâ ândeip. Herodeņâ Galilaia hânân a kutâ op ândeip. Zâkkât munņâ Pilipo, zâk Ituraia sot Trakaniti hânân a kutâ op ândeip. Lisania zâk Abilene hânân a kutâ ândeip.

2 Narâk zoren Hanasi sot Kaipa, zet tirik namâ galem a zengât patâziņâ op ândiwet. A zo a kutâ sot a sâtnâ ândiwe. Narâk zorenâk Sakariagât nanņâ Yohane mirâ kamân âtânjan ândei Anutuņâ nep diņ sâm pindip.

³ Nep diñâ sâmb pindi Yodañ too nâmbut nâmbut âim gam ândim a ambân umziñ melânje too sañgonziñgi tosaziñâ buñ upapkât dâzângom ândeip.

⁴ Propete Yesaiñâ mârumb ekabân den ñai itâ sâmb kulemgi ziap, zorat bonñâ muyageip. Den zo itâ,

“Mirâ kamân âtânjan a ñaiñâ âsagem den patâ itâ sâmb muyagem ândiap, ‘Kembugât mâtâp kârâne târârak oik.

⁵ Sin dâwe, zo kârâm kwâarakune gânduñ oik. Bak patâ sot mâik kârâm kubikne kelâlun oik. Mâtâp gâñgonâ, zo târârak op nañgâbap. Bakñâ sinñâ kâpunñâ kârâm kubiknek.

⁶ Oi a ambân aksik Anutugât kubikkubikñâ, zo ikpi.’ ”

Yohanenâ a den girem dâzângoip.

⁷ Oi a ambân kâmut patâ Yohanegâren âi too sañgonziñgâbapkât sâne dâzângom sâip, “Mulumgât kiurâp zen. Bâliñâziñangât hâuñâ takâziñgâbam uap, zo ñaiñâ dâzângoi bâliñâziñâ birâbi?”

⁸ Zen umziñ melân orot mâme âlipñâ utnek. Oi umziñan itâ mân nângâbi, “Nen Abaramgât kiurâp, zorat kârâpñoot mân otñingâbap.” Nâ dâzângua nângânek. Anutu zâk sâbâ sâmb sâi kât zirân âlip Abaramgât kiurâp upi.

⁹ Zorat sa nângânek Nak ñai bonñâ âlipñâ mân upap, zo ko mariñandâ kârâm kârâbân umbamap. Nânga zo mârumb nak topñan pâi taap.”

¹⁰ Yatâ sâmb dâzângoi a ziñ mâsikâm sâwe, “Nen dap utnat?” Sâne dâzângoip,

11 “A n̄ai h̄amb̄a z̄âgât mem ândim a n̄ai h̄amb̄a buŋ ândei n̄ai pindâbap. A n̄ai nalemgât yatâ upap.”

12 Oi kât mimiŋâ a, zen yatik gamŋâ too sanŋonziŋgâbapkât mâsikâm s̄awe, “Patâ, nen dap utnat?”

13 S̄âne d̄âzâŋgoip, “A kutâŋâ s̄aip, yatik mimbi. Walâmŋâ mân mimbi.”

14 Oi k̄awali a zen yatik gam s̄awe, “Nen dap utnat?” S̄âne d̄âzâŋgoip, “Zen a laŋ mân z̄âŋgom s̄âkziŋanâk s̄âm kut n̄ai n̄aiziŋâ mân mimbi. Patâziŋandâ k̄âtziŋâ ziŋgâbap, zorik n̄anŋâne âkâbap.”

Yohanenâ Yesugât topŋâ s̄âm muyageip.

15 A ambân zen Yohanegât um zagât opŋâ umziŋan itâ s̄awe, “Zâk Kristo mot n̄ai.”

16 S̄âne Yohanenâ itâ s̄âm d̄âzâŋgoip, “Nâ tooyâk sanŋonziŋgan. Ka k̄ândâtnan n̄ai gam taap. Zâk k̄awali n̄ai zemŋâŋgap. Zâk patâ. Nâ yatâ zorâŋ irâ sikumŋâ laŋaŋga mân dap upap. Zâkŋâ gamŋâ Tirik Kaapum sot k̄ârâp sanŋonziŋgâbap.

17 Zâk sombem gâbâgâbâriŋoot gamŋâ nalemm gwapgwapŋâ gâbârem mindubap. Oi nalemm bonŋâ kubikŋâ mirâ umŋan pâi tâpap. Iisâk ko gâbârem k̄ârâbân pâi simbap. Oi k̄ârâp zo mân bâpsâbap.”

18 Yohanenâ girem den zo sot den n̄ambutŋâ d̄âzâŋgom ândeip.

19 Den yatâ d̄âzâŋgom ândimŋâ a kutâ Herode kwâkâŋaŋgâm dukuip. Wangât, zâk munŋaŋgât ambân Herodia beŋan meip sot bâliŋâ n̄ambutŋâ oip, zorat op ko yatâ dukuip.

²⁰ Zorat kwâkņan Herodenâ bâliņâ târokwap Yohane tâk namin pâip.

Yohaneņâ Yesu too sanġorip.

(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹ Yohane tâk namin mân tâip, narâk zoren a donġep patâ Yohanegâren gane too sanġonziņgi ko Yesu zâk yatigâk ari sanġonņanġip. Sanġori kin ninâu sâm tâi sumbem pâronșâi Tirik Kaapumņâ tobatņâ nii kembâ yatâ op zâkkâren gem gam kwâkņan pâip.

²² Oi sumbemân gâbâ den ñai itâ âsagem gâip, “Nannâ, gâ umnandâ gâsugim biranņmap. Gekņâ umnâ âlip opmap.”

Yesugât sâkurâpņâ.

(Mt 1:1-17)

²³ Yesu zâk kendon 30 upâ sâi nepņâ topkwâip. Oi a ziņâ zâkkât nânġâne Yosepegât nanņâ oip.

²⁴ Yesugât âseņâ Eli, zâk Matatagâren gâbâ âsageip. Matata zâk Lewigât kiun. Lewi zâk Melikigât kiun. Zâk Yanaigât kiun. Zâk Yosepegât kiun.

²⁵ Zâk Matatiagât kiun. Zâk Amongât kiun. Zâk Nahumgât kiun. Zâk Esiligât kiun. Zâk Nagaigât kiun.

²⁶ Zâk Maatagât kiun. Zâk Matatiagât kiun. Zâk Simeiņġât kiun. Zâk Yosegât kiun. Zâk Yudagât kiun.

²⁷ Zâk Yoanaņġât kiun. Zâk Resagât kiun. Zâk Serubabegât kiun. Zâk Salatiegât kiun. Zâk Nerigât kiun. Zâk Melikigât kiun.

²⁸ Zâk Adigât kiun. Zâk Kosamgât kiun. Zâk Elimadamgât kiun. Zâk Eregât kiun.

²⁹ Zâk Yosuangât kiun. Zâk Eliesegât kiun. Zâk Yoringât kiun. Zâk Matatagât kiun. Zâk Lewigât kiun.

³⁰ Zâk Simeongât kiun. Zâk Yudagât kiun. Zâk Yosepegât kiun. Zâk Yonamgât kiun. Zâk Eliakimgât kiun.

³¹ Zâk Meliagât kiun. Zâk Menagât kiun. Zâk Matatagât kiun. Zâk Natangât kiun. Zâk Dawidigât kiun.

³² Zâk Yesegât kiun. Zâk Obedegât kiun. Zâk Boasigât kiun. Zâk Salagât kiun. Zâk Nasongât kiun.

³³ Zâk Aminadabagât kiun. Zâk Adamingât kiun. Zâk Aranigât kiun. Zâk Hezorongât kiun. Zâk Peresegât kiun. Zâk Yudagât kiun.

³⁴ Zâk Yakobogât kiun. Zâk Isakagât kiun. Zâk Abaramgât kiun. Zâk Teragât kiun. Zâk Nahogât kiun.

³⁵ Zâk Serukkât kiun. Zâk Reugât kiun. Zâk Pelekkât kiun. Zâk Ebergât kiun. Zâk Selagât kiun.

³⁶ Zâk Kenangât kiun. Zâk Apaksatkât kiun. Zâk Semgât kiun. Zâk Noagât kiun. Zâk Lamekkât kiun.

³⁷ Zâk Metuselagât kiun. Zâk Henokkât kiun. Zâk Yeretkât kiun. Zâk Malaleligât kiun. Zâk Kenangât kiun.

³⁸ Zâk Enosigât kiun. Zâk Setkât kiun. Zâk Adamgât kiun. Adam, zâk Anutugâren goknâ.

4

*Satanâ Yesu mâsikip.
(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)*

¹ Tirik Kaapumñâ Yesu umñan piksâm okñanji Yodañ too birâm barin mirâ kamân âtânñan âi ândeip.

² Oi zoren ñâtik sot sirâm 40 ândei Sataññâ mâsikâm ândeip. Oi narâk zoren nalem bun ândimñâ tepñanğât oip.

³ Tepñanğât oi Sataññâ itâ sâm dukuip, “Gâ Anutugât nanñâ ândiat oi ko kât zirân sâna nalem oi ne.”

⁴ Yatâ sâi ko Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Kembugât ekabân den ñâi itâ ziap, ‘Anñâ nalemâk nem mân ândinat.’ ”

⁵ Sâi ko Sataññâ bak kârep ñâin diim zâim hân dâp a kâmut kâmutñâ sot sikum kut ñâi ñâi âkñâlenjoot, zo tirâpkoip.

⁶ Oi itâ sâm dukuip, “Imbañâ sot kutsingiziñ patâ zemziñgâm ariap, zo gâ gibat. Zo nâgât bitnan pâipkât ñâi mo ñâi pindâbâ sâm âlip pindâbat.

⁷ Zorat gâ umnâ topñan ga pindiñsâna gâgât op nanğâbap.”

⁸ Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Den kulem ñâi itâ ziap, ‘Gâ Kembu Anutugâ kânok mâpâsiban. Zâk kânok kore okñanğâban.’ ”

⁹ Sâi Sataññâ Yerusalem kamânân tirik namân pum kwâkñan pâi kiri itâ sâm dukuip, “Gâ Anutugât nanñâ ândiat oi ko zibâ pâtan gei.

¹⁰ Den kulem ñâi itâ zo ziap, zo nanğâ, ‘Anutu zâkñâ sumbem arâp zenğât bitziñan gâbanbap.

¹¹ Ziñâ bitziñandâ mingim geine kâtñâ mân gobap.’ ”

12 Sâi Yesuñâ itâ sâm dukui, “Den ñâi itâ ziap, ‘Kembu Anutugâ zâizâiñ mân okñanğâban.’ ”

13 Sataññâ den top topñâ sâm mâsikamñâ birâm narâk ñâigât mambât ândeip.

Yesuñâ Nasarete kamânân den dâzânğoi.

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

14 Tirik Kaapumñâ Yesu mam okñanği Galilaia hânân âbureip. Âburei den sinğinğâ kamân dâp nânğâm nanğawe.

15 Oi kamân dâp mâpâmâpâse namin zâimñâ sinği âlip dâzânğomâip. Dâzânğoi a ambân zinğâ sâm bâbâlañ kwâkñanğawe.

16 Ândim âimñâ kamânñâ Nasarete, zoren âi yatik kendon ñâin mâpâmâpâse namin zarip. Zâk kendon dâp yatâ opmâip. Namâ kâligen zâim den sâlâpkum zinğâbam zaarip.

17 Zaari ko Propete Yesaia, zâkkât ekap pindâwe. Pindâne mâbâlakñem den itâ zeip, zo muyageip.

18 “Kembugât Kaapumñâ nâgâren ga tap nep itâ sâm nigip, ‘A giginğâ sinği âlip dâzânğoban. Tâk namin zâmbarâwe, zo olañzinğâban. Sinziñ bâpsâsânğ sinziñ mem kubikzinğâban. A kâbakñezinğawe, zo luzinğâban.

19 Kembu betniñan mimbapkât narâkñâ mâte uap, zorat dâzânğoban.”

20 Den yatâ sâlâpkumñâ Yesuñâ ekap namuñ ekap galem a pindâm ge tâip. Tâi ko a mâpâmâpâse namin tarâwe, zen aksik patâ zâkkâren sen kwap Yesu igâwe.

21 Oi den itâ topkwap dâzângoip, “Kembugât den sâlâpkua nânge, zo itârâñ bonñâ âsagiap.”

22 Sâi zen diñâ nânğâne kelâkñoot oi imbanâziñ buñ oip. Oi ko itâ sâwe, “A zi Yosepegât nanñâ, zo ka.”

23 Sâne itâ sâip, “Zen nâgât den sumbuñâ kom itâ sâbi, ‘Gâ sisi mâsek kubikkubik a ândiat oi ko gikâ sâkkâ kubikpan. Kapenaum kâmânân a ambân kubikziñğâna singigâ nânğâwen. Zo yatik kamângan tuuna iknâ.’ ”

24 Yatâ sâmñâ sâip, “Nâ perâkñak dâzângobâ. Propete ñai zik kamânñan nep tuugi nânğâne yennâ opmap.

25 Oi perâkñak dâzângobâ. Propete Elia ândei maa patâ kendon patâ karâmbut sot kâin nâmburân kânok yatik kiri pu patâ âsagem hân dâp op zeip. Oi narâk zoren Isirae hânân ambân malâ donbep ândiwe.

26 Ka Anutuñâ Elia sângongoi Sareta kamân Sidon hânân ambân malâ ñai ândeip, zâkkâren arip.

27 Oi Propete Elisa ândeip, narâk zoren Isirae hânân sâk bâlâ a donbep ândiwe. Oi zeñğâren gâbâ ñainâ mân âlip oi Naemañ, Siria hânân gok, zâk kânok âlip oip.

28-29 Yatâ sâm dâzângoi a ambân mâpâmâpâse namin tarâwe, zen kuk opñâ Yesu gâsum diim kamân kândâtñan âim bakñâ sim ñai kiribân pânâp urâwe.

30 Pânâp utnetâ zâkñâ puriksâm osetziñan gâbâ arip.

*Yesuñâ Kapenaum kamânân nep tuugip.
(Mk 1:21-28)*

³¹ Galilaia hânân kamân ñai tâip, kutñâ Kape-naum. Yesu zâk zoren âi takâm kendonân den sâm dâzângoip.

³² Den dâzângoi a ambân zen diñâ nângâmñâ itâ nângâwe, “Zâk siñgi âlip mariñâ yatâ den imbanñâñoot sâm dâtnâñguap.” Yatâ nângâm im-banñâziñ buñ oip.

³³ Oi mâpâmâpâse namin a wâkeñoot ñai tâip. Wâkeñâ Yesu ekñâ den yu kambânñ sâm sâip,

³⁴ “Yei, Yesu Nasarete gokñâ, wan otniñgâbam gaat? Gâ tâmbetnângobam gaat? Nâ topkâ nânğan. Gâ Anutugât tirik a.”

³⁵ Yatâ sâi Yesuñâ den okñanğâm sâip, “Gâ hiriñsâmñâ ayân gâbâ takâm âi.” Yatâ sâi wâkeñâ a lañ kâbakñei a ambân mâteziñan gei zeï arip. Oi a zo mân tâmbetkoip.

³⁶ Oi a zen ekñâ imbânñâziñ buñ oi âragwârâgu op sâwe, “Den zi dap dap? Zâk imbanñâ patânñâ wâke den dâzângoi takâm âime.”

³⁷ Oi siñgiñâ kamân dâp lañ kârâm arip.

Yesuñâ Simoñ sibunñâ sot a nâmbutñâ ku-bikziñgip.

(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

³⁸ Yesu zâk zaat mâpâmâpâse namin gâbâ gemñâ Simoñgât mirin zarip. Zoren Simoñ si-bunñâ mâsek okñanği sâkñâ kârâp op zeip. Oi zâkkât opñâ Yesu dukuwe.

³⁹ Oi Yesuñâ gootñan âi kinñâ mâsek den dukui birânñanğip. Oi ambân zo zorenâk zaat nalem om ziñgâziñgâ oip.

⁴⁰ Mirâsiņ giari a ambân ziņâ bukurâpziņ sisi mâsek, zo Yesugâren diizingâm gane bikiņâ kâukziņan pam mâsek mem sânduķņan kwatziņip.

⁴¹ Oi a ambân doņbep wâkeziņâ molizingip. Wâke zen a zeņgâren gâbâ gam den kambâņâ sâmiâ sâwe, “Gâ Anutugât nanņâ.” Yatâ sânam utne mân sâbigât dâzâņgoip. Zen topņâ nâņgâne Kristo oip. Zo sapsubegât sâip.

⁴² Mirâ haņsâi mirin gâbâ gemņâ a mân ândiâdiņan, zoren arip. Oi a ambân zen kârûm âim muyagem zen sot ândibapkât aņņan kârâne itâ sâmiâ dâzâņgoip,

⁴³ “Kamân toren toren zie, zoren âi Anutugât um topņan ândiâdigât den siņgi âlipņâ dâzâņgobat. Nâ nep zo tuubatkât saņgonnogi gewan.”

⁴⁴ Yatâ sâmiâ Yuda zeņgât mâpâmâpâse namâ tap arip dâp den siņgi âlip dâzâņgom ândeip.

5

*Yesugât sâtņâ lum sarugât zuu doņbep miwe.
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)*

¹ Narâk nâin Yesu Genesarete saru sâtņan âi kiri a ambân Anutugât den nâņgânam ga minduņaņgâwe.

² Minduņaņgâne kiri waņgâ zagât saru sâtņan tâitâ egip. Waņgâ mâirâp, zen waņgâyân gâbâ gem irâ too saņgon kirâwe.

³ Yesuņâ waņgâ zo egip. Nâi Simoņgât siņgi, zorâņ zâim dukui waņgâ zo mâik nâi aline ari

zoren kin sinji âlip sâmbubigât. Oi a ambân zen sagân tapnâ nânngâwe.

⁴ Dâzângomnâ Simonj itâ sâmbubigât, “Saruyân âimnâ zuu sâmbubigât irâ pane giarik.”

⁵ Sâi Simonj itâ sâmbubigât, “Patâ, nen nâtik nep tuum ândim zuu nâi mân mien. Lanj gâgât sâtkâ lum âi irâ dum pâmbat.”

⁶ Oi irâ pane giari zuu donbep piksâne sâmbum osine irâ ânângâtpam oip.

⁷ Sâmbum osimnâ bukurâpzin wangâ nâin tarâwe, zengât kwâbâlap tuune gam betzinan miwe. Zo sândune wangâ zagât piksâm saruyân geibam oip.

⁸ Simonj Petero, zâk zo eknâ kenngât op Yesugât um topnan âi pindijsâm sâip, “Kembu, nâ bâlinj mame a, zorat gâ birânim âi.”

⁹ Zuu imbanjâ zo eknâ imbanjânjâ buj oi ko yatâ sâip.

¹⁰ Oi bukuzatnâ Zebedaioigât nanzatnâ Yakobo sot Yohane sot a nambutnâ, zen yatik imbanjânjâ buj oip. Oi Yesunâ Simonj itâ sâmbubigât, “Gâ mân kenngât ot. Gâ saru zuugât nep tuum ândein, yatigâk ayân nep tuum ândiban.”

¹¹ Yatâ sâi zengât wangâ sagân sâmbune zari kut nâi nâi zo birâm Yesu molim âiwe.

Yesunâ sâk bâlâ a nâi kubigip.

(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹² Yesu zâk kamân nâin âi ândei sâk bâlâ a nâinjâ eknâ ga kinj topnan pindijsâm zem itâ sâmbubigât, “Kembu, gâ imbanjânjâ ziap, zorat gâ kubiknibâ sâmbubigât âlip kubikniban.”

13 Sâi Yesuñâ bikñandâ sâkñan weemñâ sâip, “Nâ nângâgigan. Bâi, sâkkâ âlip oik.” Sâi zorenâk sâkñâ âlip op useñâ sogeip.

14 Oi Yesuñâ den itâ sâm dukuip, “Gâ âlip uat, zorat den sinji a ambân mân dâzângom âim sâkkâ tirik namâ galem a tirâpkuna ikpap. Oi âlip uat, zorat Mosegât den zo lum nii mo zuu ñâi mem ko Kembangât sinji sâm tirik namâ galem a pindânan. Usegâ sogiap, zo a ambân ek nângâbigât yatâ otnan.”

15 Oi a âlip oip, zorat den sinji kamân dâp ari a zen nângâm Yesugât diñâ nângâbigât sot kubikziñgâbapkât zâkkâren mindum gawe.

16 Ka Yesu ko barâ katikñâ mirâ kamân âtâñan âim ninâu sâm ândimâip.

Yesuñâ a kiñ bik mumuñâ kubigip.

(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

17 Sirâm ñâin Yesuñâ a den sinji âlip dâzângom tâi Galilaia hânân gâbâ, Yuda hânân gâbâ sot Yerusalem kamânân gâbâ Parisaio a sot Kembangât gurumin den zorat galem a, zen ga a osetziñan tarâwe. Tatne Kembangât imbanandâ Yesu mam okñangi a kubikziñgip.

18 A nâmbutñandâ a kiñ bik mumuñâ helân aam pam mem gawe. Oi mirâ kâligen baginam utnetâ a donbep mindum tatne kwagâwe.

19 Yatâ opñâ mirâ kwâkñan zâim ogep kwâsat pane a zo helânoot pane Yesugât sângânñan geip.

20 Yatâ utnetâ Yesuñâ nângâm pâlâtânziñangât topñâ ekñâ a zo itâ sâm dukuip, “Arâ tosgâ biran.”

21 Sâi Kembangât gurumin den zorat galem a sot Parisaio, zen den zo nângâm itâ nângâwe, “A zi dap yatâ? Zâk Anutu hutkum sap. Tosa birâbirân, zo Anutu zik kânok.”

22 Yatâ nângâne Yesuñâ umziñan den zo nângâm itâ sârn dâzângoip, “Umziñan wangât den yatâ zo nânge?”

23 Zen dap nânge? Nep ikâ zorân bâbâlân? Tosa birâbirân mo sâk kubikkubik?

24 A bonñâ nâ hânân ândim tosa birâbatkât imbanñâ zemnigap, zorat topñâ ikpigât den zo dukuan.” Yatâ sârnñâ a kiñ bik mumuñâ itâ sârn dukui, “Nâ dâgoga zaat isen koremgâ mem kamângan ai.”

25 Yatâ sâi zorenâk mâteziñan zaatñâ isenñâ mem âim Anutu mâtâseip.

26 Oi a zen zo ekñâ nângâne imbanñâ oi Anutu mâtâsem kenñât op sâwe, “Itârân sen pup muyagei iksen.”

Yesuñâ Mataio gâsui.

(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

27 Oi Yesu mirin gâbâ gemñâ arip. Âimñâ kât mimiñ a nâi, kutñâ Lewi, kât pâpan mirânjan tâi ekñâ itâ sârn dukui, “Gâ nâ sot pâlâtân op molini.”

28 Sâi Lewi zâk zaatñâ kut nâi nâiñâ birâm Yesu molim arip.

29 Lewiñâ mirânjan Yesugât sii nalem om kât mimiñ a donbep sot a nâmbutñâ sâi ârândân ga niwe.

30 Parisaio a sot Kembangât gurumin den zorat galem a, zen gamñâ nângâne mân dâp oi Yesugât

arâpñâ itâ sârn mäsikâziñgâwe, “Zen wangât kât mimiñ a sot bâliñ mâme a, zen sot nalem nie?”

³¹ Sâne Yesuñâ nânğâm itâ sârn dâzânğoi, “Sisi mâsek kubikkubik a zen a sâk gwâlâ zengâren nep mân tuume. A mâsekziñoot zengâren âimñâ nep tuume.

³² A ziiñangât sâme, ‘Nen âlipñâ.’ Nâ zengât buñâ. Bâliñ mâme a diiziñga umziñâ melânğbigât gem gâwan.”

*Nalem birâm kendon ândiândiñangât den.
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)*

³³ Yesuñâ den yatâ sâi zen itâ sârn dukuwe, “Yohane arâpñâ, zen nalem birâm ninâu sârn ândime. Parisaio zengoot yatik upme. Ka gâgât arâpkâ, zen ko nalem too lañ nime.”

³⁴ Yatâ sânetâ itâ sârn dâzânğoi, “A kutânâ arâpñoot ândei zen nalem mân birâm ândibi.

³⁵ Ândimñâ a kutâ betziñan mine kârubi, narâk zoren ko umbâlâ op nalem birâm ândibi.”

³⁶ Yatâ sârnñâ den sumbuñâ torenñâ itâ sârn dâzânğoi, “Nâiñâ hâmbâ uñakñan gâbâ mânânğât hâmbâ sânğiñan gâribap? Nâi zo yatâ op sâi hâmbâ uñakñâ zo tâmbetkubap. Oi hâmbâ irakñandâ sânğiñan ari tobat ñâi opap.

³⁷ Oi waiñ too uñakñâ hâkop sânğiñan mân gune geimap. Yatâ upi, zo ko waiñ too uñakñâ zorânâ hâkop sânğiñâ kunziri waiñ sot hâkop ârândân buñ upabot.

³⁸ Zorat waiñ too uñakñâ hâkop uñakñan giari dâp upap.

³⁹ Oi ñai zâk wainj sângiñjâ nemñjâ umñjâ oip, zâk unjakñjâ nem birâbap. Oi zâk itâ sâbap, ‘Sângiñjâ nia naam uap.’ ”

6

Kendongât den.

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ Kendon ñain Yesu sot arâpñjâ, zen kâlamân obândiwe. Âimñjâ arâp zen segoñ bonñjâ kânok kânok kwâkâm niwe.

² Yatâ utne Parisaio a ziñjâ ziñgitñjâ sâwe, “Zen wangât kendonân mân orotñjâ ue?”

³ Sâne Yesuñjâ itâ sâm dâzân goip, “Dawidi sot arâpñjâ nalemgât mom urâwe, zo sâlâpkume mo buñjâ?”

⁴ Dawidi zâk Kembugât namâ zoren zâimñjâ Anutugât nalemem hâlâlu sâsân, zo mem nemñjâ arâp ziñgi niwe. Zo mân orotñjâ. Nalem zo tirik namâ galem a ziinik nimbigât sâsân. A nâmbutñjâ mân nimbigât sâsân. Dawidi sot arâpñjâ zen nalemem zo lañ niwe.”

⁵ Yatâ sâmñjâ sâip, “A bonñjâ nâ kendongât mariñjâ ândian.”

Yesuñjâ kendonân a ñai kubikñangip.

(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ Oi kendon ñain Yesuñjâ mâtâmâtâpâse namin zâim den sinji âlip dâzân goip. Oi zoren a ñai tâip, zâk bikñjâ bongen humutñjik.

⁷ Oi Kembugât gurumin den zorat galem a sot Parisaio, zen kendonân a ñai kubigi ekñjâ denân pânat sâm ek tarâwe.

⁸ Oi Yesuñâ nânğânğânğâziñan ek a bik humutñik itâ sâm dukuip, “Zaat mâteyâk kin.” Sâi zaat kirip.

⁹ Oi Yesuñâ a itâ sâm dâzânğoip, “Nâ mâsikâziñga sânek. Kendonân nep ikâ zorân âlip tuutuñ? A kubikziñğâziñğân mo a tâmbetzânğozânğon?”

¹⁰ Yatâ sâm purikgurik op kin ziñgitñâ a zo itâ sâm dukuip, “Bikâ târârak pa.” Sâi a zo yatâ oi bikñâ âlip oip.

¹¹ Oi zen zo ek nânğâm kuk opñâ dap mo dap okñanğânâ sâm âraguwe.

Yesuñâ a kiin zagât gâsuziñgip.

(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹² Narâk zoren Yesu ninâu sâbam bâkñan zarip. Nâtik Anutu ninâu dukum tâi hañsâip.

¹³ Hañsâi arâp minduziñğâm zeñğât oserân gâbâ a kiin zagât gâsum sâlâpzanğoip. Oi kutziñâ Aposolo sâip.

¹⁴ Kutziñâ itâ, Simon, kutñâ ñâi Petero pindip. Zâk sot munñâ Andrea, Yakobo, Yohane, Pilipo, Batolomaio.

¹⁵ Mataio, Toma, Yakobo Alipaiogât nanñâ sot Simon Zelote.

¹⁶ Oi Yuda Yakobogât nanñâ sot Yuda Karioto kamânân gok. Yuda zâk ândim Yesu tirâpzanğoi gâsuwe.

¹⁷ Yesuñâ a zo diiziñğâm gem hân gânduñan ga kin Yesugât a ambârâpñâ donbep sot Yuda hânân gâbâ sot Yerusalem kamânân gâbâ sot Tiro Sidon saru sâtñan zeñğâren gâbâ a ambân donbep, zen takâm diñâ nânğâbigât sot mâsekziñ kubikziñğâbapkât zâkkâren minuwe.

18 Oi wâkeziņoot zo kubikziņgip.

19 Yesugât imbaņâņandâ zengâren ari kubikziņgip, zorat a ambân aksik sâkņan gâsunam urâwe.

Hâuņâ minatkât den.

(Mt 5:1-12)

20 Yesuņâ arâpņâ ziņgit itâ sâip, “Kanpitâ ândime, zengât nânga sâtâreņoot uap. Zen Anu-tugât kiņ topņan ândibigât siņgi ue.

21 Narâk itârâņ tepkât op ândime, zengât nânga sâtâreņoot uap. Zo zen gâtâm nalem nem âkon upi. Narâk ziren isem weņ ândime, zengât nânga sâtâreņoot uap. Zen gâtâm sâtâre op girâņ ândibi.

22 A ziņâ zen a bonņâ nâgât op um kâlak otziņgâm kâbakņeziņgâm sâm bâliņan kwatziņgâbi, zorat zengât nânga sâtâreņoot uap.

23 Yatâ otziņgâne narâk zoren umâlep op sâtâreyân kep kumbi. Wangât, gâtâm sumbemân sâņgân patâ mimbi, zorat. A mârumņan ândiwe, zen yatik Propete sâm bâliņ kwatziņgâwe.

24 Ka narâk ziren sikumziņ patâ ândime, yei, zen wanņâ mem sândukņan kwatziņgâbap?

25 Narâk itârâņ sii nalem gom sambe ândime, yei, zen gâtâm tepkât op ândibi. Narâk ziren umâlibân girâņ ândime, yei, zen gâtâm âigirâp muyagem ândibi.

26 A ambân zen aksik sâm âlipņan kwatziņgâme, yei, zen dap upi? A mârum ândiwe, zen propete sarâņâ yatik sâm âlip kwatziņgâm ândiwe.”

Zen kâsarâpziņ buku otziņgâbi.

(Mt 5:38-48)

27 “Dinnâ nângâm te, zen dâzângobâ. Zen kâsarâpziņ buku otziņgâbi. Um kâlak otziņgâme, zo ziņâ âlip otziņgâbi.

28 Sâm bâliņan kwatziņgâme, zo ziņâ sâm âlipņan kwatziņgâbi. Bâliņ otgime, zenġât op ninâu sâban.

29 A ņâi pâlomgâ kunziri toren pindâban. Nâiņâ hâmbâgâ kwâkņan mei kâligen mân aņġân kârâban.

30 Oî a ņâiņâ wan mo wangât sâi pindâban. Nâiņâ kut ņâi zo bekan mei mâburem nibangât mân sâban.

31 A torenņâ ziņ âlip otgibigât nângâmat, yatigâk ġaņġoot a torenņâ otziņgâban.

32 Zen a toren umziņâ ġâsâzâņgone zenġoot umziņâ ġâsuziņġâmap. Zen yatâ upi, zo ko Anutuņâ sâņġâņņâ mân ziņġâbap. Bâliņ mâme a, ziņ yatâ upme, zo ka.

33 Zen buku otziņgâme, zorik otziņgâbi, zo ko Anutuņâ sâņġâņņâ mân ziņġâbap. Bâliņ mâme a zen yatâ upme, zo ka.

34 Kut ņâi ņâi a ziņġâm zorat hâuņâ sâne ziņġâbi, zorat Anutuņâ hâuņâ mân ziņġâbap. Bâliņ mâme a zen bukurâpziņâ itâ sâm otziņgâme. ‘Ġâtâm ġaņġoot hâuņâ mâburem niban.’

35 Zen ko walâm itâ upi. Zen kâsarâpziņ umziņandâ ġâsâzâņgom buku otziņgâbi. Kut ņâi ņâi ziņġâm zorat hâuņâ mân mimbî. Yatâ utnetâ Anutuņâ sâņġâņņâ patâ ziņġâbap. Ziņġi ko zen Kembuġât nan bârat op ândibi. Kembuņâ a gulipņâ sot bâliņ mâme a, zo âlip otziņġâmap.

36 Sumbem Ibâziņandâ um lâklâk ândiap, yatigâk zenġoot hânân um lâklâk ândibi.

³⁷ A torenjâ zengât top likuliku mân utne Anutugoot zengât topziñâ mân likubap. Gâ a torenjâ mem ge kwâkwat mân otziñgâna ko Anutugoot gâ mem ge kwâkkwat mân otgibap. Zen a zengât tosa birânetâ Anutuñâ zengât tosa yatik birâbap.

³⁸ Zen a kut ñâi ñâi ziñgâne Anutuñâ yatigâk kut ñâi ñâi donbep patâ ziñgâbap. Oi zorat dâp buñâ, walâm ziñgâbap. Zen a otziñgâne Anutuñâ zo yatik zen otziñgâbap.”

Den sumbuñâ dâzângoip.

(Mt 7:1-5)

³⁹ Den sumbuñâ ñâi itâ târokwap dâzângoip, “A sen ñâtâtik ñâiñâ a bukuñâ sen ñâtâtik mâtâp tirâpkubap? Buñâ. Zet mâtâbân âim ârândân simân geibabot.

⁴⁰ Ekap namin katep ñâiñâ kwâkâm pindâmap, zo mân walâbap. Ka katep zâk nângâm nângâm ândim kwâkâm pindâm ândibap, zâkkât holi yatâ upap.

⁴¹ Gâ wangât bukuganğât siñan gwapgwap zo ek gikâ siñan nak sâmbañâ mân ek nângat?

⁴² Nak sâmbañâ siñan zeidabângen bukugâ itâ dukuna dâp upap, ‘Buku, nângâna siñan gwapgwap ziap, zo mem pambâ.’ Gâ sarâ a. Gikâ siñan nak sâmbañâ ziap, zo mem pam ko bukuganğât siñan gwapgwap mem pâna dâp upap.”

Nakkât topñâ.

(Mt 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ “Nak âlipñan bonñâ bâliñâ mân muyagemap. Nak bâliñan bonñâ âlipñâ mân muyagemap.

⁴⁴ Nakkât bonḡandâ sapsuḡap. Sâḡerân bolep bonḡâ âsagei minat mo? Zâlâliyân sam bonḡâ muyagei mimbi mo?

⁴⁵ A âlipḡandâ umḡan ḡâbâ den âlipḡâ sâḡap. A bâliḡandâ umḡan ḡâbâ den bâliḡâ sâḡap. A umḡan kut ḡâi ḡâi ziap, zo yatik lâuḡan ḡâbâ kopḡap.”

Mirâ tuutuḡât den.

(Mt 7:24-27)

⁴⁶ “Zen wangât lâuziḡandik Kembuniḡâ, Kembuniḡâ sâḡḡâ den dâzâḡgoman, zo mân lume?

⁴⁷ Nâḡâren gam dinnâ nâḡḡâm lume, zen mirâ tuutuḡ a ḡâi, zâkkâren dâpkwap sa nâḡḡânek.

⁴⁸ A zorâḡ mirâ tuubam tandâ kârep esi giari kât muyagem kwânâḡḡâm sâratkui kirip. Oi mirâ tuum naḡi kiri ḡap narâk oi pibâ patâ koi mirâ zo kâtikḡâ tuuḡipkât kom osei kirip.

⁴⁹ Ka a dinnâ nâḡḡâm birâme, zen a ḡâi mirâ lolot tuuḡip, zo yatâ. A zo mirâ tuubam tandâ sarâ sarâ esi giari ko mirâ tuuḡip. Oi ḡap narâkḡâ oi pibâ patâ ḡamḡâ mem sânsân tuuḡi kom giligâlak meip.”

7

Yesuḡâ kore a ḡâi mâsekḡoot kubigip.

(Mt 8:5-13)

¹ Yesu zâk a ambân den dâzâḡgomḡâ Kapenaum kamânân bageip.

² Zoren kâwali a patâziḡâ zâkkât kore a mâsek op mumbam op zeip. Kâwali a patâ, zâk kore a zorat eluḡ okḡaḡip.

³ Zorat Yesugât den sinji nânghâm Yuda a patâ zinjâ Yesu diine ga mâsek a kubikņanņâbapkat sâ m dâzân goip.

⁴ Yuda a patâ Yesugâren gamņâ itâ sâ m dukuwe, “Kâwali a patâ, zâk ândiândi târârak ândimapkât diņâ nânghâban.

⁵ Zâk umņâ Yuda neņgâren kinmap. Mâpâmâpâse namâniņâ muyagibapkat zâkņak kâtigem kât pâi muyageip.”

⁶ Yatâ sâne Yesuņâ zen sot arip. Âimņâ mirâ mâte upâ sâi kâwali a zo bukurâpņâ sângonzân goi Yesugâren gam itâ sâ m dukuwe, “Kâwali aņâ itâ sap, ‘Gâ nâgâren mân gâban. Nâ wandâ yatâ, zorat op mirânan mân gâban.

⁷ Ninanņât nânnga mân dâp oi gâgâren gâbam kwaksan, gât ko gâ zorenâk tap ko denâk sâna kore anâ âlip upap.

⁸ Nâ a kutâ zeņgât kore a ândim sâtziņ luman. Oi ombenan kore arâpnâ ândie. Oi zeņgâren gâbâ ñai âi sa âibap. Ñai ga sa gâbap. Oi kore anâ yatâ tuuban sa tuubap.’”

⁹ Yesuņâ den zo nân gi imbaņâ oi a ambân kâmut kirâwe, zeņgâren puriksâ m itâ sâ m dâzân goip, “Nâ dâzân gua nânghânek. Isirae a zeņgâren nânghâm pâlatâņ itâ ñai mân muyageman.”

¹⁰ Yatâ sâi ko kâwali a bukurâpņâ zen âburem âim mirin zâim igâwe. Iknetâ kore a zo âlip oip.

Yesuņâ katep ñai mumuņan gâbâ mâņgeip.

¹¹ Mâik ñai ândim Yesuņâ kamân ñai kutņâ Naiņ, zoren ari arâpnâ sot a ambân kâmut patâ molim âiwe.

¹² Kamânân baginam utnetâ a mumuñâ ñâi lum gawe. Ambân malâ ñâigât nanñâ kânok, zâk moip. Zâk hangunam kamânân gâbâ a ambân donbep gem gawe.

¹³ Oi Kambuñâ ambân malâ zo ekñâ umñâ nângâmñâ sâip, “Mân ise.”

¹⁴ Yatâ sâmñâ âi omboñan gâsui mem kine itâ sâip, “Katep, dâgoga zaat.”

¹⁵ Yatâ dukui mumuñandâ zaatñâ den den oip. Oi Yesuñâ mamñâ pindip.

¹⁶ Oi a ambân, ziñâ zo ekñâ kenğât op Anutu mâtâsem itâ sâwe, “Propete patâ osetniñan âsagem ândiap.” Oi nâmbutñandâ itâ sâwe, “Anutu, zâk a ambân gâkârâp galemniñ opmap.”

¹⁷ Oi zorat den sinğiñâ Yuda hânân sot kamân toren toren dâp op arip.

Yesuñâ Yohanegât den sâip.

(Mt 11:2-9)

¹⁸ Yohane zâk tâk namin tâi arâpñâ zen Yesugât den sinği zo âi dukuwe.

¹⁹ Den zo nângâm azatñâ zagât Kambu itâ sâm mâtikâbabotkât sângonzâkoip, “Mârumñan Propete a ziñâ a ñâi gâbapkat sâwe, zo gâ mo ñâi gâbapkat ek ândinat?”

²⁰ Sângonzâkoi Yesugâren âim itâ sâwet, “Yohane too sanğonziñgip, zâk itâ sâm sângonnâkuap, ‘A gâbapkat sâsânâ, gâ mo ñâigât mambât ândinat?’”

²¹ Narâk zorenâk Yesu zâk a sisi mâsekziñoot sot sinziñ bâpsâsân a donbep kubikziñgip. A wâkeziñoot zo wâke moliziñgip.

22 Oi Yohanegât azatnâ itâ sâm dâzâkoip, “Zet âimnâ kut nâi nâi ek nângabot, zorat den sinji Yohane dukuit. Sinziñ bâpsâsân, zen ikme. Kinziñ bâlinâ, zen obândime. Um sâk bâlâ, zen âlipziñ upme. Kindapziñ bâpsâsân, zen den nângâme. Mumunâ, zen zaatme. A ambân kanpitâ, ziñâ den sinji âlipnâ nângâme.

23 Nâi zâk nâgât nângi mân âkon opmap, zâkkât nânga sâtârenjoot upap.”

24-25 Oi Yohanegât azatnâ zet aritâ Yesunâ a amban ândiwe, zo Yohanegât topnâ itâ sâm dazaŋgoip, “Zen barâ kâtiknâ mirâ kamân âtânjan wan iknam âiwe? Zen gerâ nâi pibânâ kom kâbaknei iknam âiwe? Mo a nâi hâmbânâ neulenjoot iknam âiwe? Nânge. A hâmbâ neulenjoot mem ândime, zen a kutâ namin tâtat mâme âlip tapme.

26 Mo Propete nâi iknam âiwe. Zorat nâ dâzângua nângânek. A igâwe, zo Propete nâmbutnâ zen yatâ bunâ. Zâk Propete a nâmbutnâ walâziŋgap.

27 Zâkkât den kulem nâi itâ ziap,
‘Nângâ. Nâgât kore a nâi sânongua kândom otgibap. Zâknâ mâtâpkâ kârâm kubikpap.’

28 Nâ perâknak dâzângua nângânek. Ambânân gâbâ âsagiwe, zenğâren gâbâ a nâinâ Yohane mân walip. Ka Anutugât kiñ topnân a ândibi, narâk zoren a gigiñâ ândibi, ziñâ ko walâbi.”

29 A ambân aksik sot kât mimiñ a, zen ârândân Yohanegât den nângâmñâ Anutugât den nângâne bon oi Yohaneñâ too sanğonziŋgip.

³⁰ Parisaio a sot Kembangat gurumin den zorat galem a, zen ko Yohanegat too biram Anutugat den kandatkune zengaren bon bun oip.

³¹ Yesunja ita saip, "A narak ziren andie, zen ikâ zo zengaren dapkwap saba? Zen dap yatâ?"

³² Zen katep yatâ ek birâ, nangam birâ upme. Katep zen kamân sombemân tapna bukurapzina ita sam dazangome, 'Nen kep meinda zen wangat man kue? Nen umbala kep mem iseinda wangat man isie?'

³³ Yohane too sanjonjip, zak wain sot nalem man nem andei ekna sawe, 'Zak wakenoot andiap.'

³⁴ Ka a bonja, naja gamja nalem sot wain nem andia nekna same, 'Zak kat mimi a sot baling mama a zengat buku. Nalem sot wain nem man biramap.'

³⁵ Ka sa nangane. Anutugat nanganganja ko a ambarapna zina topna nangam lum zaatne bonja asagemap."

Amban najana Yesu kinja sanjorip.

³⁶ Parisaio a najana Yesu diim miranan zari nalem ninina tataran taip.

³⁷ Oi kamân zorat amban lan man amban nai, zak Yesu Parisaiogat mirin zari sinjina nangamna too hitom alip nai belonoot mem zarip.

³⁸ Oi Yesugat kandatnan kin isei sina toonanda Yesugat kinan giari kauk samotnanda sanjori aron oip. Kinan manganna too waranna alip, zo sanjonjip.

³⁹ Amban zo yatâ oi Parisaio a Yesu diigip, zakna ekna umnanda ita saip, "Amban zirat orot mama

bâliņâ. Yesu zâk Propete ândim sâi ko ambân zirat topņâ ek nânġâbap.”

⁴⁰ Yatâ nânġi ko Yesuņâ itâ sâm dukuip, “Simonġ, den nâi dâgoga nânġâ.” Dukui sâip, “Patâ, sâna nânġâbâ.”

⁴¹ Oi Yesuņâ itâ sâm dukuip, “Sikum a nâi a zagât kât tosa zikip. A nâi kât 5 handeret pindip. A nâi ko kât 50 pindip.

⁴² Oi hâuņâ pindârat sâm kâtzikņâ buņâ, zorat ko tosazik birip. Oi zekâren gâbâ nâiņâ sikum patâ a zorat umņandâ gâsum biranġbap? Gâ nâigât sat?”

⁴³ Mâsiki Simonġ itâ sâip, “Kât donġbep pindip zâkkât san.” Sâi Yesuņâ itâ sâip, “Gâ âlip sat.”

⁴⁴ Yatâ sâm ambângâren puriksâm Simonġ itâ sâm dukuip, “Ambân zi eksat? Mirâġan kopga ki sanġon too nâi mân gum paat. Ambân zâkņâ ko kinnâ siņ tooņandâ giari sanġonnim kâuk sâmotņandâ sanġori âron uap.

⁴⁵ Gâ mân mânġannigat. Ka ambân zâkņâ ko kinnan narâk kêrep mânġannim taap.

⁴⁶ Gâ kâuknan kelâk mân sanġonnigat. Ka ambân zorâņâ ko kinnan too hitom âlip sanġonsap.

⁴⁷ Zorat dâġobâ. Ambân zâk umņâ gâsunim yatâ otnigapġât topņâ itâ nânġâ. Zâk tosaņâ patâ ândeip, zo biran. Nâi zâk tosaņâ mâik nâi birâbirâņâ, zâk âkņâlem mâik nâi tâkņanġâbap.”

⁴⁸ Yatâ sâmņâ ambân itâ sâm dukuip, “Tosagâ biran.”

⁴⁹ Yatâ sâi a nalem ârândânġ nem tarâwe, ziņ umziņandâ itâ nânġâwe, “Zâk a dap dap yatâ, gât ko tosa birâbirâņanġât sap?”

⁵⁰ Oi Yesuñâ ambân zo itâ sâmb dukui, “Nângâm pâlâtân kwatnigat, zorat âlip uat. Umgâ diim gei âi ândi.”

8

Ambân nâmbutñâ Yesu moliwe.

¹ Narâk zorat kwâkñan Yesuñâ kamân patâ sot kamân mâik, zengâren obândim Anutu um topñan ândiândigât den siñgi âlipñâ dâzângom ândeip. Arâp kiin zagât, zen molim âiwe.

² Oi ambân nâmbutñâ mârumb wâkeziñoot sot mâsekziñoot zo kubikziñgip, zen molim âiwe. Zengâren gâbâ ambân ñâi kutñâ Maria, Madala kamânân gok. Zâkkât wâke nâmburân zagât moliziñgip.

³ Oi ambân ñâi kutñâ Yoana. Herodegât galem a Kusa, zâkkât ambinñâ. Zet sot ñâi kutñâ Susana sot ambân nâmbutñâ donbep, zen kât sikumziñgip, zo zâk sot arâpñâ ziñgâne nalem kwâlâm nem ândimarâwe.

Keet pâpangât den.

(Mt 13:1-23; Mk 4:1-20)

⁴ Kamân kamânñâ a ambân Yesugâren mindunetâ den sumbuñâ ñâi itâ sâmb dâzângoip,

⁵ “A ñâi keet pâmbam nebân arip. Âimñâ keet maandenji nâmbutñâ mâtâbân gei zeï a ziñ lân kunzirâwe. Oi nii ziñ ga nem nanğawe.

⁶ Keet nâmbutñâ hân siñitñan gei zeip. Oi hân toonâ buñangât kâmñâ takâm moip.

⁷ Keet nâmbutñâ hibuk osetñan gei zeip. Oi kâmñâ takâm kopgâi hibunâ takâm langi moip.

⁸ Keetnâ nâmbutnâ hân kelâknan gei kâmnâ takâm zâim bonnâ imbanâ âsageip. Topnâ nâigât keetnâ 1 handeret. Topnâ nâigât keetnâ 1 handeret. Bonzinâ yatâ muyageip.” Den zo sârn kwâkâm den kâtiknâ sâip, “Nâi zâk kindapnootnâ den zi nângâbap.”

⁹ Arâpnâ den sumbuñâ zorat topnâ mâsikâne itâ sârn dâzângoip,

¹⁰ “Anutu um topnan bagibaginâ, zorat den sumbuñâ zo zinâ nângâm kwâtâtibigât sâsân. Ka a nâmbutnâ zen topnâ mân nângâbigât den sumbuñâ dâzângoman. Zorat ko,

‘Senñâ igiknâ, zo ikpi, ka mân ek kwâtâtibi. Kindapzinandâ den nangâm mân nângâm kwâtâtibi.’

¹¹ Den sumbuñâ san, zo topnâ itâ. Anutugât dennâ keet yatâ uap.

¹² Keetnâ mâtâbân gei zeip, a nâmbutnâ zo yatâ ândime. Den sinji âlip, zo nângâne Satanñâ ga nângâm pâlâtân kwâknanngâm sumbengât sinji upegât betzinan memap.

¹³ Keetnâ hân sinjitnan gei zeip, a nâmbutnâ zo yatik ândime. Zen den sinji âlip nângâm âknâlem ândibi. Oi ko umzinan ândânâ mân gâsuapkât narâk pânkânok mem ândine mâsimâsikâ gâbabân birâbi.

¹⁴ Keetnâ nâmbutnâ hibuknan gei zeip, a nâmbutnâ zo yatik ândime. Den sinji âlipnâ, zo nângâbi. Oi sâkkât kut nâi nâi zorat nângâne zâizâinâ oi kât sot sikungât sambe muyagezinji den sinji âlipnâ, zo bonnâ mân opmap.

¹⁵ Keetnâ nâmbutnâ hân kelâknan gei zeip, a nâmbutnâ zo yatik ândime. Zen den sinji âlipnâ

nângâm umziņ kubik mem ândim kâtigem bonņâ muyagime.”

Kârâp âsakņangât den.

(Mk 4:21-25)

¹⁶ “Zen kârâp sâumņâ âmaņ umņan pam kwârakume mo tâtatņâ gobetņan pâme? Zo buņâ. Âsakņâ zo kian tâtatņâ kwâkņan pane mirâ umņan âsakņâ âsagei a kopga mirâ umņan âlip ikpi.

¹⁷ Kut ñâi ñâi tik ziap, zo zem mân zim-bap. Zo gâtâm âsagem naņgâbap. Kut ñâi ñâi kwârakwârakuņ ziap, zo zem mân zim-bap. Zo mâbâlakņibap. Zo mâbâlakņem kagibap.

¹⁸ A ñâi, zâk den nâņgâm kwâtâtibap, Anutuņâ zâk nâņgânâņgâ âlip târokwap pindâbap. Ka a ñâi mân nâņgâm kwâtâtei bekņan mem naņgâbap. Zorat den siņgi zi kindap kwap nâņgâm birañbi.”

Yesugât mamņâ murâpņâ.

(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹ Narâk ñâin a ambân kâmut patâ Yesu haamgum kine Yesugât mamņâ sot murâpņâ, zen gam Yesugâren âinam a ambân zeņgâren kwakņâ âkņan kirâwe.

²⁰ Yata utnetâ a ñâiņâ ziņgitņâ Yesu itâ sâm dukuip, “Mamgâ murâpkâ giknam âmbi ga sombemân kinze.”

²¹ Sâi Yesuņâ a ambân itâ sâm dâzâņgoip, “Mamnâ murâpnâ, zorat sa nâņgânek. Anutuğât den nâņgâm lume, zen nâgât mamnâ murâpnâ.”

Yesuņâ sâi pibâ sot saru hiriņsâwet.

(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

22 Hilâm nâin Yesu sot arâpñâ waŋgâyân zâiwe. Yesuñâ waŋgâyân zâim itâ sâm dâzânngoip, “Nen saru nâmbutken âinâ.” Sâi nângâne âiwe.

23 Âimñâ Yesu umangât okñanji ge zeip. Uman zem tâi pibâ patâ koi saru bâliñ op toonñâ waŋgâ kâligen giari saruyân geinam urâwe.

24 Oi Yesu mângim itâ sâm dukuwe, “Patâ, nen saruyân geinamen.” Sânetâ zaatñâ saru sot pibâ den dâzâkoi hiriñsâm ziwet.

25 Oi keŋgât op imbañâziñ buñ oi sâwe, “Opon, pibâ sot saru sot kut nâi nâi den dâzânngoi diñâ lume. Zâk a dap yatâ?”

*Yesuñâ wâke moliziñgi bâu umziñan geiwe.
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)*

26 Galilaila hân birâm saru nâmbutken âim Gerasene a zeŋgâren takâwe.

27 Zoren âimñâ kârâkñan zari a nâi zâkkâren gâip. A zorat umñan wâke doŋbep ândine narâk kêrep sâk bârak ândeip. Oi mirin mân zemâip. A zeŋgât kwak kât kiyân zânzeku op ândimâip.

28 A zo Yesu ekñâ den kâtik sâm hânân gei Yesu kiñ topñan zem den itâ sâip, “Yesu, Anutu sumbem mariñanğât nanñâ, gâ wan otnibam gaat? Narâk mân mâte uapkât sâknam patâ mân niban.”

29 Yesuñâ wâke itâ sâm dukuip, “Wâke, gâ ayân gâbâ takâm âi.” Zorat op ko sâip. Wâkeñâ narâk dâp a zo mem âbabibi kwâkñanji a ziñ gâsum tâk kâtikñâ kiñ bikñâ saam galem op ândiwe. Oi wâkeñâ okñanji tâk tiriktâruk mem barâ kâtikñan âi ândimâip.

30 Oi Yesuñâ mäsikâm sâip, “Gâ kutkâ ñâi?” Mäsiki sâip, “Nâgât kutnâ kâmut patâ.” Wangât, wâke donjeb zen a umñan ândiwe, zorat.

31-32 Hân zoren bâu kâmut patâ zen bâkñan gendâk nem ândiwe. Wâke zen molizingi simân geibegât wâke zen bâu umziñan geibigât Yesu dukuwe. Dukune nângâzingi wâke zen ayân gâbâ takâm âiwe.

33 Wâke zen a umñan gabâ takâm bâu umziñan geine bâu kâmut patâ zo sârârâk kârâm simân geim saru denğânân gei mom nañgâwe.

34 Bâu galem a zen zo ekñâ sârârâk kârâm kamânân sot nebân a ambân ândiwe, zorat den siñgi dâzângowe.

35 Dâzângone a ambân zen a wâkeñoot ândeip, zo iknam gawe. A wâkeñoot ândeipñâ hâmbâñoot sot nângânângâñoot Yesu kiñ topñan tâip. Oi ekñâ keñgât op kirâwe.

36 Kinetâ a ek nângâweñâ a wâkeñoot ândeipñâ âlip oip, zorat den siñgi dâzângowe.

37 Oi Gerasene hânân kamân dâp a ambân, zen keñgât op Yesu zâk kamânziñâ zo birâm âibapkât dukune wañgâyân âburem zarip.

38 A wâkeñoot ândeip, zâkñâ Yesu sot âibapkât sâi Yesuñâ itâ sâm kwâkâñangip,

39 “Gâ kamângan âimñâ torerâpkâ Anutuñâ kubikgigap, zorat siñgi dâzângom ândiban.” Sâi a zo puriksâm Yesuñâ kubikñangip, zorat siñgi kamânñan a ambân dâzângom nañgip.

*Ambân katep ñâi moi Yesuñâ mângeip.
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)*

40 A zen Yesugât mambât ândine gâi ekjâ sâtâre urâwe.

41 Oi mâpâmâpâse namâ galem a nâi kutjâ Yairo, zâk gamjâ Yesugât kinj topņan ge tap itâ sâm dukuip, “Gâ mirânan gâban.”

42 Zâkkât bâratņâ kânok, kendonņâ kiin zagât, zâk mumbam op zeipkât Yesu dukuip. Oi Yesuņâ nângâm ari a ambân donbep mem oset kwâkņangâne âiwe.

43 Osetziņan âmbân nâi ândeip. Ambân zâk gilâm gem ândei kendon patâ kiin zagât oip. Oi kubikkubik a ziņâ kubik osiwe.

44 Ambân zorâņâ Yesu kândâtņan âim hâmbâ murukņan weegip. Weegi zorâņak gilâmņâ kârâksâip.

45 Oi Yesuņâ mâsikâziņgâm sâip, “Nâiņâ weeni-gap?” Sâi a ambân kwâimbâne Peteroņâ itâ sâip, “Patâ, a ambân ziņâ mem oset kwatgim weegige, zo ka.”

46 Yesuņâ itâ sâip, “Nâiņâ weenigi imbanânâ ari nâņgan.”

47 Ambân zorâņâ topnâ muyagiap sâm ken bet sânsân opņâ Yesugât kinj topņan gei pindiņsâm tap mâsekņangât den sot hâmbâ murukņan gâsum âlip oip, zorat den siņgi sâm muyagei nângâwe.

48 Sâi Yesuņâ itâ sâm dukuip, “Bâratnâ, nângâm pâlâtâņ kwatnigat, zorat op âlip uat. Umgâ diim gei âi.”

49 Yesu yatâ sâm kiri mâpâmâpâse namâ galem a, zâkkât mirin gâbâ a nâi ga itâ sâip, “Bâratkâ muap, gât ko sâna patâņâ mân gâbap.”

⁵⁰ Yesuñâ den zo nângâm galem a itâ sâm dukuip, “Mân kenğât ot. Nângâm pâlâtân kwâtnina bâratkâ âlip upap.”

⁵¹ Yatâ sâmñâ mirin takâmñâ nâmbutñâ sâi kinetâ ko Petero sot Yohane sot Yakobo sot katep ibâ mamñâ, zenğak zâk sot zâiwe.

⁵² Oi a ambân âgirâp patâ donbep isem zem tatne itâ sâm dâzânğoip, “Mân isenek. Ambân katep zâk yen uman zem taap.”

⁵³ Sâi zen moip zo nângâm kâtigem girânğangâwe.

⁵⁴ Oi Yesuñâ ambân katep zo bikñan gâsum konsâm sâip, “Ambân, gâ zaat.”

⁵⁵ Sâi zorânğak dâpñâ puriksâi zaarip. Zaari nalem pindâne nimbapkât den dâzânğoip.

⁵⁶ Ibâ mamñâ, zikñâ ek nângâm imbanğazikñâ buñ oip. Yesuñâ zorat sinği a ambân mân dâzânğobigât dâzânğoip.

9

Yesuñâ arâpñâ nep diñ sâm zingip.

(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

¹ Yesu zâk arâpñâ sâi gane wâke moliziñğâbigât sot mâsek kubikziñğâbigât imbânğâ zingip.

² Oi a ambân Anutugât um topñangât den dâzânğom mâsekziñğoot kubikziñğâbigât sânğonzânğoip.

³ Den itâ sâm sânğonzânğoip, “Zen mâtâpkât tân sot irâ, nalem, kât mân mem âibi. Hâmbâ umñan sâkñan buñâ. Kânogâk mem âibi.

⁴ Kamân nâin âimñâ mirâ tapi, zorenâk tâtat mâme op gem âibi.

⁵ Kamân nâin âine zingit mân nângâne kinziñan gwapgwap lân gâbârine gei topziñâ ek nângâbi. Zen yatâ opñâ kamân zo birâm âibi.”

⁶ Yatâ sâm dâzâñgoi zen âiwe. Kamân toren toren âim a ambân den siñgi âlip dâzâñgom a ambân sisi mâsekziñoot kubikziñgâm ândiwe.

Herodenâ Yesugât siñgi nângip.

(Mt 14:1-2; Mk 6:14-16)

⁷ A kutâ Herode, zâk Yesuñâ kut nâi nâi oip, zorat den siñgi nângâm kwagip. Wangât, a nâmbutñandâ itâ sâwe, zorat, “Yohane, zâk mu-muñan gâbâ zaatñâ ândim kut nâi nâi zo uap.”

⁸ Nâmbutñandâ Elia zaat ândiap sâwe. Ka nâmbutñandâ sâwe, “Zâk Propete sâñgiñâ nâiñâ zaatñâ ândiap.”

⁹ Sânetâ Herodenâ itâ sâip, “Nâñâ sandâ Yohane gânduñâ mânâñgârâwe, zo ko zi nâiñâ oi siñgiñâ nângâman?” Yatâ sâm Yesu ikpatkât nângâm ândeip.

Yesuñâ a 5 tausen nalem zingip.

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Yo 6:1-13)

¹⁰ Aposolo zen âburem gam nep tuuwe, zorat Yesu dukum nañgâwe. Den siñgi zo dukunetâ Yesuñâ diiziñgâm Besaida zeñgât hânân ziiñik ândibigât âiwe.

¹¹ Âine a ambân zen siñgi nângâm moliziñgâm âiwe. Oi Yesugâren takâne buku otziñgi ândiwe. Ândinetâ Anutu um topñangât den dâzâñgom a sisi mâsekziñoot zo kubikziñgip.

¹² Yatâ op ândinetâ mirâsiñ geibâ sâi arâpñâ kiin zagât, zen Yesugâren âim itâ sâm dukuwe,

“Ziren mân ândiândiņan ândiengât a zâmbanna kamân toren toren âim mirâ sot nalem muyaginek.”

¹³ Yatâ sânetâ ko itâ sâm dâzângoip, “Wangât âibigât se? Ziinâk nalem ziņgânek.” Sâi itâ dukuwe, “Nalem bâtnâmbut sot saru zuuņâ zagât yatiktâ ziap, zorat dap utnâ. Nen kamânân âimņâ a kâmut zi zenġât nalem sâņġân minat?”

¹⁴ A donġbep, 5 tausen yatâ ândiwegât den yatâ sâwe. Sânetâ itâ sâip, “A dâzâņgone tenġâ ņai 50, tenġâ ņai 50, yatâ ge tatnek.”

¹⁵⁻¹⁶ Sâi zen yatâ sâne tatne nalem bâtnâmbut sot saru zuu zagât, zo memņâ sumbemân ekņâ sâiwap sâm sonpam namuņâ arâp ziņġi ziņâ kâsâpkum a ziņġâwe.

¹⁷ Oi zen aksik patâ nem âkon urâwe. Oi buputņâ zeip, zo sândune irâ kiin zagât piksâip.

*Peteroņâ Yesugât topoņâ sâm muyageip.
(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)*

¹⁸ Narâk ņain Yesu zâk ninâu nep tuum tâi arâpņâ zâkkâren âiwe. Oi Yesuņâ mâsikâziņġip, “A ambân ziņâ nâġât ņai sâme?”

¹⁹ Mâsikâziņġi itâ sâm dukuwe, “Nâmbutņâ ziņâ Yohane too saņġonziņġip sâme. Nâmbutņâ ziņâ Elia sâme. Oi nâmbutņâ ziņâ Propete sâņġiņâ ņai zaat ândiap sâme. Ġâġât yatâ sâme.”

²⁰ Sâne mâsikâziņġâm sâip, “Ka zen ko nâġât ņai sâme?” Sâi Peteroņâ sâip, “Ġâ Anutugâren gokņâ. Bâliņan ġâbâ mâkâniņġâban. Ġâ Kristo.”

²¹ Yatâ sâi a ambân zikņâ topoņâ mân dâzâņġobigât sâm kâtigeip.

22 Oi itâ târokwap dâzânçoip, “A bonņâ, nâ sâknam patâ nânğâbat. Yuda zengât a patâ sot a sâtņâ sot Kembangât gurumin den zorat galem a zen kâbakņenine Roma a kutâğâren aria none momņâ sirâm karâmbut tap zaatpat.”

Yesu molim ândiândiņangât den.

(Mt 16:24-28; Mk 8:34-9:1)

23 Yesu zâk a ambân aksik itâ dâzânçoip, “Zen nâ molininâ sâm um sâkziņangât den kândâtkum sirâmņâ sirâmņâ poru nakziņâ lum nâgât mâtâp lânbi.

24 Zen ândiândiziņ angân kârâbi, zo ko gulipzânğobap. Ka zen nâgât op ândiândiziņ birâbi, zo ko muyageziņğâbap.

25 Zen hângât kut ñâi ñâi aksik mem ândine ândiândiziņ koi moi wan wan bonņâ zemziņğâbap?

26 Zengâren gâbâ ñâi zâk kwâimbânibap mo dinnangât nânği anunņoot upap, zo ko a bonņâ, nânğâ gâtâm Ibânâ sot sumbem a zengât âsakņâ sot a bonņâ nâgât âsaknoot gamņâ a yatâ zo kwâimbâziņğâbat.

27 Nâ perâkņak sa nânğânek. A zi kinze, zengât oserân gabâ nâmbutņâ mân mune Anutu um topņan ândiândiņangât narâk mâte oi ikpi.”

Yesuņâ sumbemgât holi tobatņâ meip.

(Mt 17:1-13; Mk 9:2-13)

28 Yesu den zo sâm nanği sirâm nâmburân kârâmbut âki ninâu sâbam Petero sot Yohane sot Yakobo diiziņgi bâkņan zâiwe.

29 Zâi ninâu sâm tâi holi tobatņâ ñâi âsageip. Oi hâmbânğâ kâukom kwâtâteip.

³⁰ A zâgât Yesu sot muyageitâ den sârn kirâwe, kutziknâ Mose sot Elia.

³¹ Zet sumbem âsakziknoot gam Yesu Yerusalem kamânân zâim ândim sot sumbemân zâibap, zorat den sâwe.

³² Oi Petero sot bukuzatnâ zen umangât otziŋgi zemnâ zaat igâwe. Yesu âsaknânoot sot a zagât zâk sot kiritâ ziŋgirâwe.

³³ Oi a zagât zo âiram oitâ Peteronâ Yesu itâ sârn dukuip, “Patâ, mat nâi ziren ândien. Silep karâmbut tuunâ. Gâgât nâi, Mosegât nâi, Eliagât nâi.” Zo mân nânġâm laŋ yatâ sâip.

³⁴ Sâi sasa nâi ge kwâtepzânġoip. Kwâtepzânġoi arâp zen keŋġât op kirâwe.

³⁵ Oi sasa kâligen gâbâ den zitâ muyageip, “Zi nannâ mem sâlâpkuwan. Zen diŋâ nânġâm kwâtâtibi.”

³⁶ Den zo nânġâm nâi iknetâ Yesu ziknik kiri igâwe. Oi arâpnâ zen zo igâwe, narâk zoren a mân dâzânġom ziŋjik nânġâm ândiwe.

*Arapnâ ziŋâ wâke molim osiwe.
(Mt 17:14-21; Mk 9:14-29)*

³⁷ Haŋsâi bâknan gâbâ gine a ambân kâmut patâ kândianġawe.

³⁸ Zeŋġâren gâbâ a nâinâ Yesu konsâm den kâtik itâ sârn dukuip, “Patâ, gâ dinnâ nânġâm nannâ eknan. Nâ nannâ kânok.

³⁹ Nânġâ. Wâke nâinâ oknangi den kambân sâmap. Oi diim mem nâi nâi oknangi lepânâ ġemap. Oi wâke zorânâ mân birânġânġâm kom mem nâi nâi oknânġâm.

⁴⁰ Oi arâpkâ molibigât dâzângua zen molinâ sâm kwakñâ bire.”

⁴¹ Sâi Yesuñâ itâ sâm dâzângoip, “O, a kâmut nângâm pâlatânziñ buñ, narâk dabutâ zen sot ândim âkom diizingâm ândibat?”

⁴² Sâmñâ a zo itâ sâm dukuip, “Nângâ diim ga.” Sâi Yesugâren diim âim tatne wâkeñâ okñanji hânân gei um gulip op zeip. Oi Yesuñâ wâke den dukui ari katep zo âlip oi ibânâ pindip.

⁴³ Oi a ambân zen Anutugât imbanâ zo ekñâ âiwap parâwe.

Mumbapkât den sapsum ziñgip.

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Oi a ziñâ Yesu kut ñâi oip, zorat âiwap pam zine Yesu sot arâp ziñik tap itâ sâm dâzângoip,

⁴⁴ “Den zi dâzângua nângânek. A bonñâ nâ a zengât bitziñan zâibat.”

⁴⁵ Yatâ sâm dâzângoi arâp zen den zo nângâm topñâ mân nângâwe. Den zorat topñâ nângâbegât pâkekoip. Oi Yesu mâsikânam nângâm kwakñâ birâwe.

A sâtñâ ândiândigât den.

(Mt 18:1-5; Mk 9:33-40)

⁴⁶ Yesugât arâpñâ zengât osetziñan a ñâiñâ a sâtñâ ândibap, zorat sâm âraguwe.

⁴⁷ Âragune Yesuñâ nângânânngâziñâ ek nângâm katep mâik ñâi diim ga gootñan pâi tâi itâ sâm dâzângoip,

⁴⁸ “Ñâiñâ katep mâik itâ zo galem okñanğâbap, zo ko nâ kore otnibap. Kore otnibap, zorânâ sânğonnogip, zo yatik kore okñanğâbap. Oi

zenğâren gâbâ a nâi giginâ op ândibap, zo ko Anutuñâ zâkkât a patâ sâbap.”

49 Sâi Yohaneñâ itâ dukuip, “Patâ, nen a nâinâ gâgât kot sâw wâke molei iksen. Oi zâk nen sot mân ândeipkât kwâkânjanjen.”

50 Sâi Yesuñâ sâip, “Mân kwâkânjanğâbi. Nepz-inâ mân kândanbapñâ ko buku op betziñan mim-bap.”

Samaria a ziñâ Yesu mirâ anğân kârânjanğâwe.

51 Yesu sumbemân puriksâbam narâk mâte oi Yerusalem kamân âibam kâtigem arip.

52 Âibamñâ arâpñâ nâmbutñâ sânğonzânğoi kândom âiwe. Kândom âimñâ Samaria a zenğât kamân nâin takâmñâ Yesugât mirâ nâin muyag-ibigât dâzânğowe.

53 Yesu zâk Yerusalem kamân âibap, yatâ nânğâm mirâ anğân kârâwe.

54 Mirâ anğân kârâne Yakobo sot Yohane, zet zo nânğâm Yesu mâsikâm sâwet, “Kembu gâ nânğâna sâitâ sumbemân gâbâ kârâp gei ziñgesibap.”

55 Yatâ sâitâ Yesuñâ puriksâm kwâkâzikip.

56 Oi kamân zo birâm kamân nâin âiwe.

Yesu molim ândiândiñanğât den.

(Mt 8:19-22)

57 Oi âine a nâinâ muyageziñğâm Yesu itâ sâw dukuip, “Gâ zoren mo zoren âibâ sâna moligibat.”

58 Sâi Yesuñâ itâ sâw dukuip, “Wâu ulin, zen denziñan ândime. Nii zuu, zen hânğotziñan zime. Ka a bonñâ, nâ ko isen korem zo buñ ândiman.”

⁵⁹ Oi Yesuñâ a ñâi muyagem itâ sâm dukuiip, “Gâ ga molini.” Sâi a zorâñ itâ sâm dukuiip, “Kembu, nâñgâna âi ibânâ hangum gâbat.”

⁶⁰ Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuiip, “Birânandâ mumuñandâ ziiñak hanagonek. Gâ ko âimñâ Anutu um topñan ândiândiñ, zorat den sâna lañ kârâbap.”

⁶¹ A ñâiñâ ko Yesu itâ sâm dukuiip, “Kembu, nâ moligibatkât otnigap. Gâ nâñgâna puriksâm âim torerâpnâ kândâtziñ kelikñâ gâbat.”

⁶² Sâi Yesuñâ itâ dukuiip, “A ñâi kamân ñâi âibamñâ mâtâbân âim um zagât op puriksâm kândâtñan ikpap, a yatâ zorâñ Anutu um topñan bagibagiñ, zorat dâp buñâ.”

10

Arâp donbep sinji âlip dâzâñgobigât sâñgonzâñgoip.

¹ Narâk zorat kwâkñan Yesuñâ arâp 70 gâsum sâlâpzâñgom nep diñ sâm ziñgip. Oi zikñâ kamân zo âibat sâip, zoren a zagât zagât sâñgonzâñgoip.

² Oi itâ sâm dâzâñgoip, “Kâlamân kut ñai ñâi bonñâ donbep, ka nep tuutuun a bituk. Zorat zen nep mariñangât sâne nep a muyageziñgi nepñan âibi. Nebân âim bonñâ kwâkâm mimbî.

³ Zen âim itâ nâñgâbi. Râma gwamñâ zen wâu ulin zeñgât oserân mân sâñgonzâñgua âibe. Yata zo lañ zen sâñgonzâñguan.

⁴ Zen irâ kipâke sot kât mân mem âibi. Oi mâtâbân âim a muyageiziñgâm zen sot kin den mân upi.

⁵ Mirâ nâin zâinam mâirâp itâ sâm dâzângobi, “Mirâ umņan lumbenâ zimbap.”

⁶ Sânetâ mirâ zoren a nâi lumbenâņgât singi ândei lumbenâ dinziņņgât bonņâ zâkkâren muyagem zimbap. Buņ oi ko lumbenâ dinziņâ, zorat bonņâ ziiņan âburibap.

⁷ Mirâ zâibi, zoren tâtat mâme utne nalem ziņgâne nimbi. Nep a zen nep sânġânņâ minetâ dâp upap. Mirâ laņ mân zâibi.

⁸ Kamân nâin âinetâ buku otziņġâm nalem ziņgâne nimbi.

⁹ Zoren a ambân sisi mâsekziņoot kubikziņġâm kamân mâirâp itâ sâm dâzângobi, ‘Anutu um topņan ândiândiņ mâte otziņġap.’

¹⁰ Ka kamân nâin takâne ziņgit mân nâņġânâņġâ utne kamân sombemân kin itâ sâm dâzângobi.

¹¹ ‘Kinniņan zeņġât gwapgwap taap, zo lân ġâbâreindâ zemziņġâbap. Zorat topņâ itâ nâņġâneġ. Anutu um topņan tâtatņâ mâte otziņġi bire.’

¹² Zorat sa nâņġâneġ. Ġâtâm den kubikkubik narâkņan Sodom kamân mâirâp, zen hâuņâ mem ġei kwap otziņġâbap. Ka kamân zorat mâirâp, zen hâuņâ mem zâi kwap otziņġâbap.

¹³ Yei, Koraziņ kamân mâirâp, zen sâknam yâmbât nâņġâbi. Yei, Besaida kamân mâirâp, nep patâ zeņġâren muyagewan, zo yatâ Tiro Sidon zeņġâren muyagei sâi ko mârur âġirâp patâ op umziņ melâņbe.

¹⁴ Zorat ko den kubikkubik narâkņan Tiro Sidon a ambân, zen hâuņâ mem ġei kwap otziņġâbap.

Ka Koraziņ sot Besaida kamân mâirâp, zen ko hâuņâ mem zâi kwap otziņgâbap.

¹⁵ Oi Kapenaum kamân mâirâp, zen dap upi? Zen sumbemân zâibi? Buņâ. Zen simân geibi.”

¹⁶ Yâtâ sâmņâ Yesuņâ arâpņâ itâ sâm dâzâņgoip, “Ņâi zâk zeņgât den nâņgâbapņâ nâgât den nâņgâbap. Ka űâi zâk birâziņgâbapņâ yatik birânibap. Oi űâi zâk nâ kândâtnom birânibapņâ sâņgonnogipņâ yatik kândâtkom birâņaņgâbap.”

Arâpņâ puriksâne Yesuņâ Ibâņâ mâpâseip.

¹⁷ Yesugât arâp 70, zen âburem gam sâtâre op Yesu den siņgi okņaņgâwe. Itâ sâm dukuwe, “Gâgât korân sâindâ wâke sot kut űâi űâi, ziņâ dinniņâ lume.”

¹⁸ Yâtâ sânetâ itâ sâm dâzâņgoip, “Sataņ zâk sumbemân gâbâ hâņpân yatâ gei koi egâwan.

¹⁹ Nâņge. Zen mulum sot yaņgi sot Sataņgât kut űâi űâi gakârâpņâ, zo lâņne mân tâmbetzâņgobapkât imbaņâ ziņgâwan.

²⁰ Oi wâkeņâ sâtziņ lume, zorat zen mân sâtâre upi. Ka kutziņâ sumbemân kulemgui ziap, zorat sâtâre upi.”

²¹ Narâk zoren Tirik Kaapumņâ Yesu okņaņgi sâtâre op den itâ sâip, “Ibânâ, sumbem sot hân mariņâ, mâpâsegigan. Gâ a nâņgânâņgâziņaņgât nâņgâne patâ opmap, a yatâ zo ko diņgâ mem tik kwatziņgâmat. Ka a umziņaņgât nâņgânetâ katep opmap, zo ko diņgâ sapsum ziņgâmat. Oi nâ zorat mâpâsegigan. Gâ yatâ muyagem âibap sâm kâtigein.”

²² Yâtâ sâmņâ itâ sâm dâzâņgoip, “Ibânandâ kut űâi űâi zo aksik nâgât bitnan pâip. A zen nanņâ

topnâ mân nângâm kwâtâtime. Ibânâ, zâk zikņik nek topnâ nângâmap. Oi yatik a zen Ibânangât topnâ mân nângâm kwâtâtime. Nannâ ninak nângâm kwâtâtiman. Oi nannâ nânĵa a nâmbutņĵa Ibanâ tirâpzângua âlip nângâbi.”

²³ Yatâ sâmņĵa Yesuņĵa arâpņĵa zenĵâren puriksâm itâ sâm dâzângoip, “Zen kut nĵi nĵi sen pup tuuga ikse, zorat umâlip nângâbi.”

²⁴ Nâ dâzângua nângânek. Propete a sângiņĵa sot a kutâ dorņbep, zen kut nĵi nĵi ikse, zo ek nângânam osiwe. Den siņgi âlip zo nângânam urâwe. Oi mân nângâwe.”

A nĵiņĵa kâsanĵa buku okņangip.

(Mt 22:35-40; Mk 12:28-31)

²⁵ Kembugât gurumin den zorat galem a nĵiņĵa Yesu itâ māsikip, “Patânâ, dap op ândiândi tâmbânangât siņgi upat?”

²⁶ Sâi Yesuņĵa den hâuņĵa itâ māsikip, “Kembugât gurumin denân dap yatâ zei sâlâpkum nângâmat?”

²⁷ Māsiki sâip, “Gâ um dâpkâ sot imbanĵâgâ sot nângânângâgâ, zo Kembugâ Anutu hâlâluyâk pindâna zimbap. Oi gikanĵât otgimap, yatigâk a torenĵa zenĵât otgibap. Den yatâ zo ziap.”

²⁸ Sâi Yesuņĵa dukuip, “Den âlip sat. Zorik lum ândiândi tâmbânangât siņgi upan.”

²⁹ A zo a ambân mâteziņan zâizâiņ upam opņĵa Yesu itâ māsikip, “Oi nĵigât yatâ buku okņangâbat?”

³⁰ Sâi Yesuņĵa den siņgi nĵi itâ okņangip, “A nĵiņĵa Yerusalem kamânân gâbâ Yeriko kamânân geibam mâtâbân arip. Ari ko a kâtik, kâmbu a, zen

muyagem komnâ hâmbânâ sot kut nâi nâi gakânâ beknan mem birânjanġâne mâtâbân mumbam op zeip.

³¹ Zei tirik namâ galem a nâinâ mâtâbân âi eknâ walâm arip.

³² Zâk ari ko tirik namâ galem zeġġât kore a nâi, Lewigât kâmut zeġġâren goknâ, zâknâ yatik mâtâbân âim ek walâm arip.

³³ Oi Samaria hânân goknâ, a nâi mâtâbân âi eknâ umnâ nânġip.

³⁴ Oi eknâ zâkkâren âim useġġâ kelâk sânġon, wain too sanġon kâpeip. Oi donġi kwâknan pamnâ diim âi lomba namin pamnâ galem oip.

³⁵ Haġsâi âibamnâ lomba namâ galem a kât pindâm itâ sâip, ‘Gâ a zi galem oknânġâban. Kât gigan, zorat nânġâna mân dâp oi âburem gâbarân kât gibat.’ ”

³⁶ Yesunâ den sinġi yatâ sâm sâip, “A karâmbut zo zeġġâren gâbâ nâi nânġâna a kuwe, zo buku oknânġip?”

³⁷ Mâsiki sâip, “Galem oknânġip, a zorânġ.” Sâi Yesunâ itâ dukuip, “Gâ âim yatâ op ândiban.”

Maria sot Mata, zekât den sinġi.

³⁸ Yesu sot arâpnâ, zen âim kamân nâin takâne ambân nâi kutnâ Mata, zâknâ sâi Yesu mirin zarip.

³⁹ Oi Matagât gatnâ nâi ândeip, kutnâ Maria. Zâknâ Kembugât kinġ topnan ge tâi den sinġi âlip sâi nânġip.

⁴⁰ Matâ zâk nalem om kinġnâ itâ nânġip, “Nep patâ zeip gatnâ mân betnan miap.” Yatâ nânġâm

Yesugâren âimnâ sâip, “Kembu, gatnandâ birânigi ninak kore uan. Gâ dukuna ga betnan meik.”

⁴¹ Sâi Yesunâ itâ dukuip, “Mata, Mata, gâ kut nâi nâigât nângâm kwâkâm kinzat. Nângâ. Kut nâi nâi bâbâlaj upan, zorânâ dâpnan. Maria zâk den sinji âlip nângâm taap. Zâk mân sa birâbap.”

⁴² (-)

11

Ninâugât Den.

(Mt 6:9-15; 7:7-11)

¹ Yesu zâk hân nâin âim ninâu sâm tâi arâpnâ zengâren gâbâ a nâinâ itâ sâip, “Kembu, Yohanejâ arâp ninâu kwâkâm zinjip, zo yatik kwâkâm ninjâ.”

² Sâi Yesunâ itâ sâm dâzângoip, “Zen ninau sânam itâ sâbi, ‘Ibâ, gâgât kutkâ hâlâlu zimbap. Gâ gamjâ hân dâp um dap kembu otningâm ândimâmban.

³ Sirâm dâp nalem dâpnijan ninjâban.

⁴ Tosaniņ birâban. Neņgoot yatik a zengât tosaniņ birâmen, zorat. Top mâsimâsikâyân mân nâmbanban.’ ”

⁵ Yatâ sâmnâ itâ târokwap dâzângom sâip, “Zengâren gâbâ nâinâ nâtik tânâmnjan a bukunâ konsâm dukubap, ‘Bukunâ, gâ nalem karâmbut ni.

⁶ Bukunâ nâinâ nâgâren gâi nalem pindâbam kâruan.’

⁷ Yatâ sâi mirâ mariņâ, zâk mirinâk tap sâbap, ‘Gâ wangât uman gwâlâ kwâtnigat? Mirâ mâtâp doonjudoonjgunj sot katep uman zie. Zorat ko nâ mân zaat nalem gibat.’ ”

⁸ Yesu zâk yatâ sâmnâ sâip, “Nâ sa nânġânek. Mirâ mariġâ, zâk bukuġâ sâi mân nânġâm uman zimbap, zo ko sâi âim âim ko zaatġâ kut nâi nâi sap, zo mem pindâbap.

⁹ Zorat nânâ torenġâ nâi dâzânġua nânġânek. Zen Kembuġâren ninâu sâne ma ko kut nâi nâi zingâbap. Zen kut nâi nâi kârum ma ko muyagibi. Zen mirâ hânġiyân kom kine ko mariġâ mirâ mâtâp mem pâmbap.

¹⁰ Nâi zâk ninâu sâi ma ko bonġâ pindâbap. Nâi zâk kârum manâ manâ ko bonġâ muyagibap. Nâi zâk mirâ hânġiyân kom kiri ko mariġâ mâtâp mem pâmbap.

¹¹ Zenġâren ġâbâ a nâinġâ nanġâ saru zuuġât sâi mulum pindâbap?

¹² Mo kuruk keetġanġât sâi yangi pindâbap? Zo buġâ. Zen a ambân bâliġânâziġoot yatâ zorân murarâpziġ kut nâi nâi âlipġâ zingâme.

¹³ Ibâziġâ sumbemân walâwalânġandâ zen Tirik Kaapumġât sânetâ walâm zingâbap.”

*A ziġâ wâke molimoliġanġât Yesu mâsikâwe.
(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)*

¹⁴ A nâi wâkenġâ okġanġi kopa oip. Oi Yesuġâ wâke molei a zo den âlip sâip. Yatâ oi a ambân ziġ ekġâ nânġâne imbanġâ oip.

¹⁵ Ka a nâmbutġâ, zen zâkkât itâ sâwe, “Wâke zenġât a kutâ Bezebulu, zâkġâ imbanġâ pindi wâke molizingâmap.”

¹⁶ Sâne nâmbutġâ ziġâ Yesu top likuliku kulem nâi tuubapkât nânġâwe.

¹⁷ Oi zâkġâ umziġan ekġâ dâzânġoip, “Hân nâin zoren kâmbam muyagem kamân dâp kâsa utne

kamân zo kwamen zimbap. Mirâ nâin a âmbân ândie, zen kâsa op kâsâpagone mirâziņ kwamen zimbap.

¹⁸ Sataņ sot arâpņâ agonetâ nepziņ dap op kâtigem zimbap? Zen nâgât itâ sâme, ‘Bezebuluņâ mam okņanņi wâke moliziņgâmap.’ Zorat san.

¹⁹ Zen nâgât itâ sâme, ‘Bezebuluņâ mam okņanņi wâke moliziņgâmap.’ Zorat mâsikâziņga sânek. Narâpziņâ zen ko nâinâ imbaņâ ziņgi wâke moliziņgâme? Narâpziņâ zen sarâziņanņât topņâ sâm muyagime.

²⁰ Nâņâ ko Anutugât imbaņandâ wâke moliziņgâman. Zorat ko Anutugât um topņan ândiândigât narâk, zo mâte otziņgi mân nânge.

²¹ A kâwaliņootņâ timbâ kâmbamņâ mem mirâ kamânņâ galem op ândei hâlâluyâk zimbap.

²² Oi a kâwaliņâ patâņâ gamņâ zâkņak kâtigem kom sikum kut nâi nâi bekņan memņâ kâsâpkubap.

²³ Nâi zâk nâ buku mân otnibapņâ kâsa otnibap. Nâi zâk nepņâ on galem mân upapņâ kândanņap.

²⁴ Wâkeņâ ayân gâbâ takâm hân a mân ândiândiņan âim tâtatņâ kârubap. Kârum mân muyagemņâ sâbap, ‘Mirânâ birâm gâwan, zorenâk âburem dum âibâ.’

²⁵ Yâtâ sâm âburem âi ikpap. A umņâ sanņon kubikkubikņâ zimbap.

²⁶ Zo zei ekņâ a bukurâpņâ nâmburân zagât, zikņâ dâp yâtâ buņâ, bâliņ kâtikņâ, zo diiziņgi ga a umņanâk zo tâtat mâme upi. Oi a zâk mârum bâliņâ ândeipņâ bet bâliņ op kwâtâtibap.”

²⁷ Den yatâ sâmb kiri a oserân gâbâ ambân nâinâ den kâtiknâ den sâmb sâip, “Ambân nâi mingimnâ nam gigip, zâkkât nânga sâtârenpoot uap.”

²⁸ Sâi Yesunâ nângâm itâ sâip, “Ee. Ka nângâ sa nângânek. A ambân Anutugât den nângâm lume, zenngât nânga sâtârenpoot uap.”

Kulemgât kâuk birânangâne dâzânngoip.

(Mt 12:38-42; Mk 8:12)

²⁹ A ambân donpêp, zen zâkkâren mindunetâ topkwap den itâ sâmb dâzânngoip, “A ambân narâk ziren ândie, zo nângânângâziñ bâliñâ oi top lâkulâkugât kulem iknam kâuk birâme. Oi zen kulem nâi bunâ. Propete Yona, zâk Niniwe zenngâren kulem oip, zo yatâ âsagei ikpi.

³⁰ Mârumnân Yona zâk Niniwe a zen bâliñâziñ kândâtkom Anutu mâte oknangâbigât girem den dâzânngoip. A ambân narâk ziren ândie, zen yatâ upigât den dâzânngoman. Nâ zenngât kulem nâi op ândian.

³¹ Hân torengen mârumnân ambân kutâ nâi ândeip. Den kubikkubik narâknân ambân kutâ zorân zaatnâ a kâmut narâk ziren ândie, zenngât bâliñâziñâ sapsugi hâunâ mimbi. Zo yen bunâ. Ambân zo Salomogâren gâbâ nângânângâ âlipnâ mimbat sâmb hân torengen gâbâ gâip. Oi narâk ziren a nâi nâ ândian. Nâ Salomo wâlan. Ziñ wangât op nâgât den birâme.

³² Niniwe kamân mâirâpnâ, zen zo yatigâk den kubikkubik narâknân zen zaatnâ a kâmut zi zenngât bâliñâziñâ sapsune hâunâ mimbi. Wangât, Niniwe kamân mâirâp, zen Yonagât den

nângâm umziņ melâņâwe, zorat. Oi narâk ziren a ñâi nâ ândian, zirâņ Yona wâlan.

³³ Zen kârâp sâum mân tik pame. Âmaņ kâligen mân pam kwârakume. Zo buņâ. Âsakņâ zo tâtatņâ kwâkņan pane mirâ umņan âsakņâ âsagei a zen zâim ikpi.

³⁴ Siņgâ zo sâkkaņgât âsakņâ. Siņgâ âlipņâ tâi ko sâkkâ zâk âsakņan tâpap. Ka siņgâ nâtâtik kâri ko sâkkâ ñâtâtik muyagibap.

³⁵ Zorat ko zen galem oraņgâm ândibi. Umziņan ñâtâtik muyagebapkât yatâ op ândibi.

³⁶ Zen um sâk ñâtâtik buņâ. Âsakņik op naņgâbabân hâlâluyâk âsagem naņgâbap. Kârâp âsakņandâ âsagemap yatâ.”

Siņgi âlip sâkņik mân lubi.

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40; Lu 20:45-47)

³⁷ Den zo sâm naņgâm ândei Parisaio a ñâiņâ nalem nimbapkât sâi mirin zâim nalem nininjan tâip.

³⁸ Yesu zâk bikņâ mân saņgon zâi tâipkât Parisaio a zâk ñaņgi mân dâp oip.

³⁹ Oi zorat Kembuņâ itâ dukuip, “Parisaio a zen hâkop sâkņik saņgonme. Umziņan ko on kâmbu sot bâliņâ piksâm ziap.

⁴⁰ Zen a nâņgânâņgâziņ buņ. Dap nâņge? Anutu zâk kut ñâi ñâi zorat sâkņâ muyageipņâ umņâ mân muyageip?

⁴¹ Zorat zen a kanpitâ zeņgât umziņ patâ zeï kut ñâi ñâi âlipņâ, zo mem ziņgâm umziņâ salekkubap.

42 Yei, Parisaio, zen danġat sot kânġan, zomap, kut nâi nâi zo bâzagârân gâbâ kânok Kembugât sinġi sâm pame. Zorat torennâ den târâraknâ sot Anutugât umziņ patâ nânġânânġâ, zo birâme. Nâi lumnâ nâi lubi. Zo yatâ upi.

43 Yei, Parisaio, zen mâpâmâpâse namin a sâtņâ tapmeyân mâte tâtnat sâme. A ambân sombemân sâm âlip kwatniņġâbigât umziņ patâ kinmap.

44 Yei, Parisaio, zen a hanzânġowe kwak yatâ hibuk op zei a zen mân ek kwâkņan âim game. Zen zo yatâ. Umziņan bâliņâ kârōkņâ ziap. Oi a ambân ziņâ sâkziņâ ikne âlip opmap.”

Propete a zânġowe, zengât den.

45 Yesu zâk den yatâ sâi Kembugât gurumin a nâiņâ sâtņan mem itâ sâip, “Patâ, gâ den yatâ sânanâ Kembugât gurumin a neņġât den sâm bâliņ kwatniņġat uap.”

46 Yatâ sâi. Yesuņâ hâuņâ itâ mâburem dukuip, “Yei, Kembugât gurumin den zorat galem a, zen kut nâi nâi yâmbâtņâ a kwâkziņan pam ziņ bet bâsaņ ândime.

47 Yei, Sâkurâpziņ zen Propete zânġowe, zengât kwagân kât kâsaget mindune kiri neule mot tuume.

48 Yatâ op sâkurâpziņ zengât nânġâne âlip oi ziņâ zânġowe, zo zengât kwagân neule mot tuume.

49 Zorat Anutugât nânġânânġâyân den nâi itâ muyageip, ‘Nâ zengâren Propete sot Aposolo sâņgonzânġua gine nâmbutņâ zânġom moliziņġâm a nâmbutņâ zânġone mumbi.’

⁵⁰ Oi zorat mârumñan a muyamuyagin narâkñan topkwap Propete zângone gilâmziñ geip, zorat tosa zo narâk zi ândie, zengâren mâkâbap.

⁵¹ Kâmbam zo mârumñan Abegâren gâbâ târokoi gam Sakaria, zâk tirik namin Kembugât sinji nalem uunâ zo nanğâmñan kuwe. Nâ perâkñak sa nânğânek. Kâmbam zorat tosa a kâmut zi zengâren mâkâbap.

⁵² Kembugât gurumin a zen nânğânânğâ âlipkât mâtâp doonğuwe. Mâtâp doonğumñâ nanjo mem pâpan mem âiwe. Ziinjak nanğoyân mân bagiwe. Oi a ambân baginam utne mâtâp pâke kwarâwe.”

⁵³ Den yatâ sâm ari Kembugât gurumin den zorat galem a sot Parisaio a, zen topkwap ândei ândim yatâ op den sâi kâitkum mâsikâm âiwe.

⁵⁴ Oi lâunjan gâbâ den nâi nânğâne bâliñâ oi denân pânatkât ek galem op ândiwe.

12

Yeusñâ Parisaio a sarâziñanğât girem dâzânğoiip.

(Mt 10:26-27)

¹ Oi a ambân donjbep patâ Yesugâren mindum pâlatân kin kiyân lân lân urâwe. Yatâ op kine topkwap arâp den itâ sâm dâzânğoiip, “Zen Parisaio zengât arik bâliñ zengâren âsagebapkât kârum ândibi. Sarâziñanğât op san.

² Kut nâi nâi tik ziap, zo mân tik zimbap. Zo nâran mâbâlakñibap. Oi kut nâi nâi tik pâpanñâ, zo nâran kagibap.

³ Nâtigân den tik sâme, zo gâtâm maayân âsagibap. Mirâ umņan halop den sâme, zo gâtâm sombem kabâņan sâm muyagibi.”

Yesuņâ keņgât den dâzâņgoip.

(Mt 10:28-31)

⁴ “Bukurâpnâ, nâ itâ dâzâņgobâ. A sâkziņik zâņgobi, zeņgât mân keņgât upi. Zen um dâpziņ mân tâmbetkubi.

⁵ Nâigât keņgât upi, zorat dâzâņgua nâņgânek. Zâk gomņâ kâbakņei simân geibangât imbaņâ zemņâņgap, Anutu, zâkkât keņgât op ândibi.

⁶ Nii sâmbâlâle, zo sâņgân patâ buņâ. Kât kuriņâ mâiktârâ zagât pam bâtnâmbut mimban. Oi Anutu zâk zen pisuk patâ ziņgit naņgâmap.

⁷ Zâkņâ a zeņgât kâukziņ sâmotņâ aksik teņgâziņ ek nâņgâm naņgâmap, zorat keņgât buņ ândibi. Zen sâmbâlâle yatâ buņâ. Zen a. Anutu zâk umņandâ gâsuziņgâmap.

⁸ Oi nâi dâzâņgua nâņgânek. Nâi zâk a ambân mâteziņan sâm âlip kwatnimap, zo ko a bonņâ, nâ yatigâk Anutugât sumbem arâpņâ zeņgât mâteziņan sâm âlip kwâkņaņgâbat.

⁹ Oi nâi zâk a ambân mâteziņan kwâimbânibap, zo ko a bonņâ, nâņgoot yatigâk sumbem a mâteziņan kwâimbâņaņgâbat.”

Kaapumgât den.

(Mt 12:32; 10:19-20)

¹⁰ “Nâi zâk a bonņâ nâ sâm bâliņ kwatnibap, zakkât bâliņâ zo âlip birâbirâņâ. Ka nâi zâk Tirik Kaapum sâm bâliņ kwâkņaņgâbap, zâkkât tosa zo Anutuņâ mân birâbap.

11 Gâtâm mâpâmâpâse namâziñan mo a kutâ zeñgâren diiziñgâm âine den toren dap sânat sâm nâñgâ kwâkâ mân upi.

12 Narâk zoren den sâbi, zo Tirik Kaapumñâ sapsum ziñgâbap.”

Kât sikumgât âkñâle mân upi.

13 A osetziñan gâbâ a nâiñâ Yesu itâ sâm dukuip, “Patâ, âtânâ zâk ibânangât bet boi zikñik mem ândiap, zorat gâ dukunandâ kâsâpkum torenñâ nâ nibap.”

14 Sâi Yesuñâ itâ dukuip, “Nâiñâ nâ a sâtñâ mo a kutâ nâbaripkât nâgâren ga sat?”

15 Yatâ sâm den itâ târokwâip, “A nâmbutñâ kut nâi nâi patâ zemziñgap, zo ko ândiândi bonñâ mân ziñgâbap. Yatâ opñâ umziñ galem op ândibi. Zen kât sikumgât âkñâle mân op ândibi.”

16 Yatâ sâmñâ den sumbuñâ nâi itâ dâzângoip, “Sikum a nâigât kâlamñan gom sambe patâ zemñangip.

17 Oi umñandâ itâ nângip, ‘Nâ dap upat? Kut nâi nâi donjebep patâ zemniñgap, zorat mirânñâ mân kinzap.’

18 Yatâ nângâm sâip, ‘Itâ upat. Nâ nalem silep kândañ ñilip patâ tuumñâ zoren âi pa tâpap.

19 Gomsambe zemniñgapkât mulunâk tâi narâk kârep om nem zâibat. Zorat sâtâre kwâkñan ândibat.’

20 Yata sâi Anutuñâ itâ sâm dukuip, ‘O, a nângânangâgâ buñâ, nâtik ziren ândiândigâ bekan mimbat. Kut nâi nâi minduin, zo nâigât upap?’

21 Zorat sa nângânek. Nâi zâk yatik Anutugât mân nângânângâ op ziknâ sinji sikum kut nâi nâi mindui tâkņangâbap, zo ko Anutuņâ zo yatik okņangâbap. Anutuņâ a yatâ zo egi kanpitâ upap.”

Sâkkât kut nâi nâi, zorat mân nângâm kwâkâm ândibi.

(Mt 6:25-34)

22 Yesuņâ arâpņâ itâ dâzângom sâip, “Zorat op dâzângobâ. Itâ mân sâbi, ‘Nen wan wan nem ândinat?’ Mo sâkziņangât itâ mân sâbi, ‘Nen wan wan mem ândinat?’

23 Nalemņâ bon buņâ. Ândiândiņâ bonņâ. Sâk pâkeņâ bonņâ buņâ. Sâkziņandâ bonņâ.

24 Zen nii zingit nângâbi. Zen nep mân kârâm kâmitme. Zen nalem mân mindune tâpmap. Oi laņ Anutuņâ nalem muyagem zingâmap. Zen ko nii yatâ buņâ. Zen a. Anutu, zâk umņandâ gâsuzingâmap.

25 Zen ândiândiziņangât nângâm kwâkâm ko âlip ândine âi topņan subap?

26 Zen kut nâi mâik, zo âlip mân galem upme, zorâņâ wângât kut nâi nâi torenņangât nângâm kwâkâ upme?

27 Zen pâlinpâliņgât neulenâ âsagemap, zo ek nângânek. Zâk hâmbâ nep mân tuumap. Oi sa nângânek. A kutâ Salomo, zâk sikum patâ sot neule âlip zemņangip. Ka zâk hâmbâ neulenoot zo yatâ mân mem ândeip.

28 Oi neule âlip, zo hibukņan itârâņ muyagei muka sâmbum pane kârâbân simbap. Anutuņâ sâi neule âlipņâ muyagemap. Oi zenġât sâk pâke

mot mân muyagem zingâbap sâme? Nângâm pâlâtânziñ buñâ, zen. Kembuñâ ko âlip galem otzingâbap.

²⁹ Oi zen itâ mân nângâbi, ‘Nen wan wan nem ândinat?’ Nalemgât nângâ kwâkâ mân op ândibi.

³⁰ Um kâtik a ambân hân dâp, zen um nângânângâziñ zoren pane zemap. Zen ko yatâ mân upi. Ibâziñandâ wan wangât kwakse, zo ek nângâmap.

³¹ Anutu um topñan ândibi, zorat umziñ pane zimbap. Yatâ utneta sâkkât kut ñâi ñâi aksik zingâbap.

³² Râma gakânâ, zen kenğât mân op ândibi. Ibâziñâ zâk um topñangât siñgi kwaziñgip.

³³ Zen kut ñâi ñâi zemziñgap, zo a ambân kanpitâ zingâbi. Yatâ opñâ sumbêmân sikum bonñâ, zinziñâ, zo mimbi. Zoren kâmbu a ziñ mân mimbi. Zoren wâsâsâñ ziñ mân tâmbetkubi.

³⁴ Kut ñâi ñâiziñâ zemabân, zoren yatik umziñ pane zemap.”

Um wâgân ândiândigât den.

³⁵ “Zen petziñ lapñâ kârâpziñ sâune sei mambât ândibi.

³⁶ Kore a zen a kutâziñandâ hân kârebân gâbâ âburem gam hângiyân koi mâtâp mem pambigât mambât ândibi. Zen yatâ op ândibi.

³⁷ A kutâ, zâk âburem gâi kore arâpñâ um gwâlâ ândine muyageziñgâm zenğât nângi sâtârenoot upap. Nâ perâkñâk dâzângobâ. Zâk nepkât pet lapñâ nalem tap niniñan zâmbari nalem nimbígât kore otzingâbap.

38 A kutâ, zâk nêtik tânâmñan mo hañsâsâgât purikâsm gâi um wâgân ândine muyageziñgâbap, zo ko âlip upap.

39 Zen itâ nânğânek. Kamân nêigât a zen kâsa nêtik ziren takâbi, narâk zo yatâ nânğâm um wâgânâk ândim kamânziñ galem upi.

40 Oi a bonñâ nâ puriksâbatkât narâkñâ mân nânğâm ândie. Narâknâ mân nânğâm tâtne gâbat, zorat mambâtnim um wâgân ândibi.”

Kore a bâliñanğât den.

(Mt 24:45-51)

41 Yesu zâk den yatâ sâi Peteronñâ itâ sâm mâsikip, “Kembu, gâ den alotñâ zi niñik mo ârândânñ niñanğât sat?”

42 Mâsiki Kembuñâ den sumbuñâ nêi itâ sâip, “A kutâ nêi zâk kore a gakârâpñâ zengât galem a nêi pam itâ dukubap, ‘Nâ âi ândia galem otziñgâm ândim narâkñan nalem dâpziñanâk ziñgâm ândiban.’ Oi zâk dap ândei galem a nânğânânğânñoot sot sât luluñoot sâsânñâ?”

43 Galem a zâk nep sâm pindâpindânñ, zo dâñâk galem oi patânğandâ gâbap, galem a yatâ zorat nânği âlip upap.

44 Nâ bonñâ sa nânğânek. A kutâ zâkñâ galem a zo patâ pam kut nêi nêi galem upapkât sâm pindâbap.

45 Oi galem anñâ umñan itâ nânğâbap, ‘Patânâ, zâk kârebân âimñâ kek mân gâbap.’ Yatâ nânğâm kore a ambân zânğom mem nêi nêi otziñgâbap. Otziñgâmñâ nalem om nem too kâtik nem um gulip op ândibap.

⁴⁶ A kutânâ gâbapkât mân nângâm gulipmalip ândibap oi a kutâ zo gam kom kâbaknei bâliņ mâme osetziņan âi ândibap.

⁴⁷ Kore a nâi zâk patâņņgât den nângâm diņâ kwâkâbap, patâņâ zâk tâkņâ lapitpap. Oi hâuņâ mem zâi kwap pindâbap.

⁴⁸ Oi nâi zâk patâņņgât den mân nângâm den kwâkâbap, zo zâk tâkņâ lapitpap. Zo hâuņâ mem gei kwap pindâbap. A nâi zâk kut nâi nâi yâmbâtņâ pindâpindâņ, zo boņâ yâmbâtņik muyagei dâp upap. Oi nâi zâk nep patâ sâm pindipņâ nep patâ zo tuugi dâp upap.”

Yesuņâ kârâp mem geip.

(Mt 10:34-36)

⁴⁹ “Nâ hânân kârâp ua sem kut nâi nâi bâliņâ sem pitinġubapkât gem gâwan.

⁵⁰ Too saņgon niibi, zorat nângâm ândim umnâ yâmbâriap.

⁵¹ Zen nâgât itâ mân sâbi, ‘Zâk lumben muyagibapkât geip,’ Yatâ buņâ. Nâ kâmbam âbâņgubapkât gewan. Nâ kâsâpzâņgobatkât gem gâwan. Zen dinnâņgât op kâsâpagom ândibi.

⁵² Oi itârâņ topkwap itâ muyagibap. Mirâ nâigât a ambân bâtnâmbut, zen âbâņgum toren zagât toren karâmbut upi.

⁵³ Nannâ ibanâ, zet kâsâpagobabot. Oi mam bârat, zet kâsâpagobabot. Iran sibun, zet kâsâpagobabot.”

Kembugât kulem ikpi.

(Mt 5:25-26; 16:1-4)

⁵⁴ Yatâ sâmnjâ a ambân aksik itâ sâm dâzânngoip, “Mirâ sumunkoi zen itâ sâme, ‘Map gâbamap.’ Sâne map gâmap.

⁵⁵ Mirâ pitâyangâm zeï ekñâ sâme, ‘Maa upâmap.’ Sâne yatâ opmap.

⁵⁶ Sarâ a ambân, zen sumbengât tobatñâ ekñâ nângâme. Ka zen nâgât topnâ mân nângâm kwâtâttime.

⁵⁷ Zen wangât mâtâp târârak sot gângoñâ, zo mân kâsâpkum ek nângâme?

⁵⁸ Gâ buku nâi sot kâsâp op dinzikñâ zo kek kubikpabot. Yatâ mân otna kâsagandâ diñgâ top likuliku agâren sâi zâkñâ nângâm kâwali arâpñâ sâi gâsum diigim tâk namin gâbanbi.

⁵⁹ Nâ perâkñak dâgobâ. Gâ yen mân gâban. Gâ zoren tap ko kâsagâ kât pindâna âkiyâk gâban.”

13

Umniñ mân melânjindâ Anutu kâbakñeniñgâbap.

¹ Narâk zoren a nâmbutñâ ziñâ Yesu den siñgi itâ dukuwe, “Galilaia a nâmbutñâ, zen Anutugât siñgi sâm makau kom unam utnetâ Pilatonâ sâi kâwali arâpñâ ziñâ zângom nanğawe. Zângone a gilâm sot makau gilâm, zo ârândânj mâpotne giarip.”

² Den siñgi yatâ dukune itâ mâsikâziñgip, “Zen dap nânge? Zengât tosanjâ Galilaia a nâmbutñâ zengât tosa walip, zorat tosağât op tâmbetzânngoip?

3 Yatâ buñâ. A nâmbutñâ zen tosaziñoorâk ândie. Zen umziñ mân melânbiyân yatigâk tâmbetagobi.

4 Yerusalem kamânân a kiin nâmburân karâmbut Siloam mirâ kârep patânâ kwâratzângoip. A kiin nâmburân kârâmbut zo tosaziñandâ Yerusalem kamân mâirâp nâmbutñâ walâziñgip?

5 Yatâ buñâ. Nâmbutñâ zengât tosa ziap. Dâzângua nângânek. Zen umziñ mân melânbiyân yatigâk tâmbetagom kwâkâbi.”

6 Den zo sâm nanğâm Yesuñâ den sumbuñâ itâ sâip, “A nâiñâ nepñan nak koset nâi kâmiri lâmbarip. Oi mariñâ zâk bonñangât âi kârumâip.

7 Yatâ opñâ nep galem a itâ dukum sâip, ‘Nângâ. Nâ nak zirat bonñâ kârum ândia kendon patâ karâmbut âkap. Nak zo bonñâ mân opmap, zorat ko kârâban. Wangât hângât kelâknâ yen mimbap?’

8 Yatâ sâi ko galem anâ itâ dukui, ‘Patâ, gâ birâna kendon kânok zi kirik. Oi nâñâ topñan hân kârâm pa pambâ.

9 Yatâ ua narâk nâin bonñâ âsagibap mo buñâ, zo iktat. Oi bon mân oi ek sâna kârâm pândat.’ ”

Yesuñâ kendonân ambân nâi kubigip.

10 Narâk nâin Yesuñâ mâpâmâpâse namin zâim den sinji âlip dâzângoip.

11 Oi mâpâmâpâse namin zo ambân nâi tâip. Kendon patâ kiin nâmburân karâmbut umñan wâkenjâ okñangi ândeip. Wâkenjâ okñangi kândâtñâ pindiñsâm ândeip. Dap op winziksâm ândibap?

12 Yesuñâ ambân zo eknâ itâ dukuip, “Ambân gâ winziksânangât san.”

13 Yatâ sâmñâ bikñandâ kâukñan pâi kândât winziksâi Anutu mâtâseip.

14 Yesuñâ kendonân ambân zo kubigipkât mâtâmâtâse namâ galem anâ nânji bâlei kuk op sâip, “Nep mâme hilâm nâmburân kânok ziap. Zoren gane kubikziñgâbap.”

15 Yatâ sâi Yesuñâ itâ mâtâburem dukuip, “Sarâ a zen. Kendonân donji sot makâu gakârâpziñ too nimbigât diiziñgâm âime.

16 Ambân zi Abaramgât kiun. Sataññâ saagi kendon kiin nâmburân karâmbut yatâ op ândeip. Oi nânñâ kendonân kubiksan, zo nânñgâne mân dâp uap?”

17 Yatâ sâi ko kâsa okñanñgâweññâ anjun urâwe. A ambân kâmut, zen ko kulem zorat umâlep patâ urâwe.

Kembugât den zo wakum keetñâ yatâ.

(Mt 13:31-33; Mk 4:30-32)

18 Yesu zâk den itâ târokwap dâzânngoip, “Antugât sinji âlip zorat mâtâp, zo wanân dâpkwap sâbâ?”

19 Zo wakum keetñâ yatâ. A nânñâ nepñan âi kendi kâmñâ takâm nak oip. Oi nii ziñâ gamñâ bâranñan pam tapme.”

20 Oi itâ târokwap sâip, “Sinji âlipkât mâtâp, zo wanân dâpkwapâ?”

21 Zâk sii dangât yatâ. Ambân nânñâ sii dangât nalemân pam oi sei nalem naam donbep op nanjip.”

Sumbemân bagibaginangât den.

(Mt 7:13-14, 21-23)

²² Yesu zâk Yerusalem kamânân âibam âim kamân patâ sot kamân mâik mâigân sinji âlip dâzângom arip.

²³ Ari a nâinâ mâsikâm sâip, “Kembu, a bituktâ zinjâ sumbemân zâibi, mo dap?”

²⁴ Oi Yesunâ den nâi itâ dâzângoip, “Mâtâp gâbâknan bagibigât kâtigibi. Nâ dâzângua nângânek. A ambân donbep patâ, zinjâ mâtâp gâbâknan baginam osibi.

²⁵ Mirâ mariñâ, nâ zaat hângi doongua hângiyân kom itâ sâbi, ‘Kembu, mâtâp mem pânân.’ Sâne itâ dâzângobat, ‘Nâ zen mân nângâziñgan. Zen waniñ gok?’

²⁶ Mâsikâziñga zen hâuñâ itâ sâm dâtnobi, ‘Nen gâ sot ândim too nalem niwen. Oi kamâniñangât sombemân den sinji âlip sâna nângâwen.’

²⁷ Yatâ sâne itâ dâzângobat, ‘Dâzânguan zo, zen waniñ gok? Nâ mân nângâziñgan. Bâliñ mâme a, zen birâninek.’

²⁸ Oi Abaram, Isaka, Yakobo sot Propete nâmbunâ Anutugât um topnan ândinetâ zingitpi. Ka zen ko âknan ândimñâ umbâlâ op isem ândibi.

²⁹ Oi hân mirâsiñ takâtakânan sot geigeiñan sot hân toren toren, zobâ a ambân takâm Anutugât um topnan bagimñâ sii nalem patâ nem sâtâre op zimbi.

³⁰ Nângânek. A bet, zeñgâren gâbâ nâmbutñandâ kândom upi. A kândom, zeñgâren gâbâ nâmbutñandâ bet upi.”

Herodegât den.

31 Narâk zoren Parisaio a nâmbutņâ ziņ Yesugâren gam itâ sâmb dukuwe, “Herodenâ gobat saptkât hân zi birâm âi.”

32 Sânetâ dâzânģoip, “Zen âburem âim wâu ulin zo nâģât itâ sâmb dukubi, ‘Nânģâ. Nâ irâk sot muka wâke molizingâbat sot mâsek kubikzingâbat. Haņsâi mârâ nep tuuga âkâbap.’

33 Itârâņ, muka sot mârâ mâtâp âibatkât sâsânģâ. Yerusalem kamânânâk Propete zânģome. Nâ zoren zaria nobi. Mân zaria sâi ko dap yatâ nobe?”

Yerusalem kamânģât den girem dâzânģoip.

(Mt 23:37-39)

34 Yatâ sâmb sâip, “O Yerusalem kamân marirâp, zen Propete zânģome. Anutuņâ kore a sâņģonzânģoi zeņģâren ģâne kâtņâ mem zânģome. Kurukņâ gwamârâp ģâbâreziņģâm abâtņandâ lâmbamzânģomap, yatigâk nânģâ a ambân kâmut kinnâ topņan ģâbâreziņģâbâ sa birânime.

35 Nânģâneĳ. Mirâ kamânziņģâ nânģâ birâbat. Nâ sa nânģâneĳ. Zen dum mân nek ândim itâ sâmb nikpi, Kembugât sâtkât gaap, zâk sâmb âlip kwâkņanģânâ.”

14

Kendonân Yesuņģâ mâsek a nâi kubikņanģip.

1 Yuda zeņģât kendon nâin Parisaio a zeņģât a sâtnâ nâiņģâ Yesu nalemgât diigi mirânģan zariĳ. Oi a nâmbutņâ zen zâk sot nalemb ninam diņanģât dap sâbap sâmb ek tarâwe.

2 Oi a nâi kiņ bik lâmbatlâmbat zoren zâi tâip.

³ Oi Yesuñâ ekñâ Kembangât gurumin den zorat galem a sot Parisaio a mäsikâziñgâm sâip. “Zen sânek. Kendonân a kubikkubikñâ, zo orotñâ mo mân orotñâ?”

⁴ Yatâ sâi hirinsâm kine Yesuñâ a zo bikñandâ gâsum kubikñangâm sângongui arip.

⁵ Ari ko itâ dâzângoip, “Zengâren gâbâ a nâigât nanñâ mo makau kendonân lamân giari birâne tâpap mo sâmbune kopgâbap?”

⁶ Yatâ dâzângoi den torenñâ dukunam kwakñâ birâwe.

Zen sâk mâme mân upi.

⁷ A nalem ninam diizingi mirin zâiwe. Mirin zâim kian mâteyâk âi tatne Yesuñâ ziñgitñâ itâ dâzângoip,

⁸ “Gâ a nâinñâ sii nalem om sâi gamñâ kian mâteyâk mân tâpan. Gâ kian mâteyâk âi tâtnandâ a pâtâ nâi gâbap.

⁹ Gâi sii nalem mariñâ itâ dâgobap. ‘Zo zâkkât tâtat. Gâ âmbi âi.’ Dâgogi a yenñâ zengât kian kândâtñan âi tap anun upan.

¹⁰ Nâinñâ sâi gamñâ a giginñâ zengât kianân tâpan. Tâtna sii nalem mariñandâ gekñâ itâ dâgobap, ‘Buku, gâ zâi kian mâteyâk tâtnan.’ Yatâ dâgogi a mâteziñan umâlep patâ nângâban.

¹¹ Nâi zâk umñâ mem ge kwap ândibap, zâk ko mem zaatzaatñâ. Ka nâi zâk sâk mâme op ândibap, zo ko mem ge kwâkwatñâ.”

¹² Yatâ sâmñâ a diigip, zo itâ târokwap dukuip, “Gâ si nalem umbam buku, âtâ mun, torerâpkâ, kamârâpkâ mân diizingâban. Wangât, zengoot

yatik narâk nâin diigim hâuñâ mâkâne âkâbap, zorat.

¹³ Itâ upan. Sii nalem ona sei a giginâ sot kiñ bitziñ bâliñ sot sen nêtâtik, a ambân yatâ zo diiziñgâban.

¹⁴ Yatâ otna zengoot hauñâ mân mâkâne tosâziñâ yen zeï a târârakñâ zaatpi, narâk zoren Anutuñâ hâuñâ gibap.”

Sii nalem patâgât den sumbuñâ.

(Mt 22:1-14)

¹⁵ Sâi nalem ârândân nem tarâwe, zengâren gâbâ a nâiñâ itâ sâip, “Nâi zâk Anutugât um topñan nalem nimbap, zâkkât nânga sâtârenoot uap.”

¹⁶ Sâi Yesuñâ den siñgi nâi itâ dukuip, “A patâ nâi sii nalem oip.

¹⁷ Sii nalem uuñâ narâk mâte oi kore a nâi sânngoi âi a zen zop kânñan sâsânâ, zo itâ dâzângoip, ‘Nalem mârum om kâtân tuugen. Ganek.’

¹⁸ Sâm dâzângoi zen kut nâi nâiyân tâbi sâm birâm tarâwe. Oi nâi zâk sâip, ‘Nâ hân nâi kwâlâwan, zo ikpam âibâman. Zorat gâ patâgâ dukuna nâñgi mân bâliñ upap.’

¹⁹ Nâi zâk sâip, ‘Nâ makau bâzagât sânngân mewan, zo âi ziñgitpâman. Zorat patâgâ dukuna nâñgi mân bâliñ upap.’

²⁰ Nâi zâk sâip, ‘Nâ ambân mewangât mân gâbat.’

²¹ Yatâ sâne kore a âburem âi patânâ dukui nângâm kuk op itâ dukum sânngoi, ‘Gâ

kamânân mâtâp patin sot mâik mâigân âim a ambân zo yatâ zo diizingâna ganek.’

²² Sâi kore a zâk yatâ opnâ patânâ dukum sâip, ‘Patâ, gâ den sat, zo lugan. Oi mirâ zo mân pikse.’ Dukui patânâ itâ dukui,

²³ ‘Gâ dum âi kamân âkñan mâtâbân hibukñan âi gâsum diizingâna ga mirânan piksâbi.

²⁴ Nâ itâ dâzângua nângânek. A kâdom zop dâzângowan, zen mânâk nimbi.’ ”

Yesu molimoliñangât den.

(Mt 10:37-38)

²⁵ A ambân kâmut patâ Yesu molim âine puriksâm itâ dâzângoip,

²⁶ “Nâi zâk nâgâren ga ândibâ sâm ibâ mamnâ sot ambin murarânâ sot âtâ munnâ ponânâ sot ândiândinâ, zen mân birâzingâbam upap, zâk nâgât a mân op ândibap.

²⁷ Nâi zâk ziknâ poru naknâ mân lum nâgât mâtâp lânþap, zâk nâgât a mân op ândibap.

²⁸ Zengâren gâbâ a nâi mirâ tuubamnâ sângânñâ sâlâpkum kubik tuubap mo mân tuubap, zorat topnâ ek nângâbap.

²⁹ Oi yatâ mân opnâ kegâk mirânâ tandâ pâi giari kâtnâ kârum birâbap. Biri ko a ambân zinâ ekñâ girânñangâbi.

³⁰ Zen itâ sâbi, ‘A zi âsak op mirâ patâ tuubam op tandâ kwânângâm biri kinzap.’

³¹ A kutâ nâinâ a kutâ nâi kumbamnâ kegâk mân âibap. Zâk itâ nângâm kwâkâbap, ‘Nen a bituk ândienñâ ândi a donþep ândie. Zen âlip zângonat mo buñâ?’

³² Ziŋaŋgât nâŋgi gigiŋ oi kâsa kârebân tatne kâwali a nâmbutŋâ sâŋgonzâŋgoi zen âi lumbeŋaŋgât den sâne lumbeŋ op ândibi.

³³ Oi yatik zeŋgâren gâbâ ŋâiŋâ kut ŋâi ŋâiŋâ zo mân birâmŋâ dabân nâgât a op ândibap? Zâk nâgât mân upap.”

³⁴ Yatâ sâmŋâ den sumbuŋâ ŋâi itâ sâip, “Sii zo naamŋâ. Ka siigât naamŋâ buŋ oi ko dap oindâ naamŋâ dum upap? Zo buŋâ.

³⁵ Sii bâliŋâ zo yatâ mo yatâ orotŋâ, zo mân ziap. Zo yen lum pâindâ âibap. A ŋâi zâk kindapŋootŋâ den zi nâŋgâbap.”

15

Râma galem agât den siŋgi.

(Mt 18:12-14)

¹ Kât mimiŋâ a sot bâliŋ mâme a, zen Yesugâren den siŋgi âlip nâŋgânam mindumarâwe.

² Oi Parisaio a sot Kembugât gurumin den zorat galem a, zen zorat nâŋgâne bâliŋ oi Yesugât itâ sâwe, “A zâk bâliŋ mâme a zen sot tap nalem nemap. Man orotŋâ zo opmap.”

³ Yatâ sâne Yesuŋâ den sumbuŋâ ŋâi itâ sâm dâzâŋgoip,

⁴ “Zeŋgâren gâbâ a ŋâigât râma 1 handeret ândibi. Oi zeŋgâren gâbâ kânoktâ âi buŋ oi birâbap? Zo yatâ buŋâ. Kâmut patâ 99 zo birâziŋgâm buŋ upap, zo kârubap.

⁵ Kârum ma muyagem umâlip op âkom âibap.

⁶ Âim bukurâp sot kamârâp dâzâŋgom sâbap, ‘Sâtâre utnâ. Râmanâ buŋ oip, zo muyagian.’

7 Nâ dâzângua nângânek. Zo yatigâk a 99 zen târâraknâ ândine sumbemân sâtâre patâ muyagibap. Ka bâliņ mâme a kânoknâ umņâ melâņi zâkkât op sumbemân sâtâre patâ walâm yâmbâtnik muyagibap.”

8 Yatâ sâmņâ den nâi itâ târokwap sâip, “Dap nâņge? Ambân nâiņâ kât bâzagât mem ândibap. Mem ândei kât kânok gei buņ oi birâbap? Buņâ. Zâk kârâp sâumņâ mirâ pitâm kârum ma muyagibap.

9 Kârum muyagemņâ ambân bukurâpņâ, kamârâpņâ zângonsâi gane itâ dâzângobap, ‘Kâtnâ buņ oip, zo muyagian, gât ko sâtâre utnâ.’

10 Zorat sa nângânek. Zo yatik bâliņ mâme a mo ambân kânok umņâ melâņi Anutugât sumbem arâp zen sâtâre upme.”

A katep nâi tâmbetagobam oip.

11 Yesuņâ den siņgi nâi itâ sâm dâzângoip, “A nâi nanzatņâ zagât ândiwet.

12 Nan kwakņandâ ibâņâ itâ dukuip, ‘Ibâ, gâ kât sot sikum nâgât siņgi sâin, zo mem ni.’ Yatâ sâi kât sot sikum kâsâpkumņâ munņâ pindâm âtâņaņgât siņgi pâi tâip.

13 Oi bet katep zâk sirâm bituktâ ândim sikum sot kât zo aksik mem ba hân kârebân arip. Zoren âi laņ ândim bâliņ top top opņâ kât sot sikum zo zoren ziņgâm naņgip.

14 Kât sot sikum zo buņ oi ândim hân zoren pu patâ muyageip. Oi a zo dap upâ sâm kwagip.

15 Hân mariņâ nâi zâkkâren ari sâi hibukņan âi bâu galem ândeip.

16 A zen nalem anġân kârânġâne yen tap tepnġġât opnġâ bâu zenġġât nalem nimbam oip.

17 Yatâ opnġâ nânġânânġânġâ pâronġsâi itâ nânġip, 'Ibânġġât nep a kâmut, zen nalem nem âkon op ândine nannġâ nâ zi tepkât mumbâman.

18-19 Zorat nâ kamânan âim ibânġġâren takâm itâ sâm dukubat, Ibânâ nâ bâliġ mâme a. Tosanandâ sumbemân sot ġâġâren ziap, ġât ko nânġât nangâ mân sâna ândibat. Yen sâna ġâġât nep a op ândibat.'

20 Yatâ sâm ibânġġâren arip. Ari ibânġandâ kârebân ġâbâ eknġâ umnġâ nânġġâm sârârâk kârâm âi lum mânġarip.

21 Mânġari itâ dukuip, 'Ibânâ nâ bâliġâ mia tosanandâ sumbemân sot ġâġâren ziap, ġât ko nânġât nangâ dum mân sâna ândibat.'

22 Yatâ sâi ibânġandâ kore a itâ dâzânġom sânġonzânġoip, 'Kek âi hâmbâ âlipnġâ sot donet sot kipâke mem ga pindânek.

23 Oi makau gwamnġâ patâ diim gam kom une nem sâtâre utnat.

24 Nannâ zâk moibân ġâbâ zaatsap. Zâk bun oibân ġâbâ muyagem gaap.' Yatâ sâi sâtâre topkwap urâwe.

25 Oi nan kunġâ zâk nebân ândiepnġâ puriksâmġâ kamân nanġâmġan ga kin kep kwamit nânġip.

26 Zâknġâ sâi kore a nġai ġâi mâsikâmġâ sâip, 'Kep zo top dapkât?'

27 Oi zâknġâ sâip, 'Mungâ gaap. Gaapkât ibâġandâ sâi makau gwam patâ kom uen.'

28 Yatâ dukui nan kunᶇâ zâk kuk opᶇâ kamânân man bageip. Ibânandâ nânᶇâm kamân ginᶇan geim um lumben den dukuiip.

29 Yatâ dukui mân nânᶇânᶇâ op kin itâ dukuiip, 'Nânᶇat. Nâ kendon patâ donᶇbep kore otgim ândim sâtkâ luman. Yatâ ândia ᶇâ noniᶇ gwamᶇâ mân nina nâ sot bukurâpnâ nen kom om nem sâtâre urâwen.

30 Ka bet katepkâ, zâk laᶇ ambân zen sot ândim kât sikumᶇâ tâmbetkum gulipkum nanᶇip. Zâk yatâ zorânᶇ âburem ᶇâi sânanᶇâ makau gwam patâ kom nie.'

31 Sâi ibânandâ itâ dukuiip, 'Nannâ, ᶇâ narâk dâp nâ sot ândim ᶇâmatᶇâ kut ᶇâi ᶇâi nânᶇâren ziap, zo ᶇâᶇât siᶇgi op nanᶇap.

32 Ka mungâ ko moipᶇâ zaatsap. Oi zâk buᶇ oipᶇâ dum muyagiap, zorat ko sâtâre oindâ dâp upap.' "

16

Kât galem a bâliᶇanᶇât den.

1 Yesuᶇâ arâpᶇâ den siᶇgi ᶇâi itâ sâm dâzânᶇoip, "Sikum a patâ ᶇâiᶇât kât sikum galem a ᶇâi ândeip. A zorat itâ sâne patânᶇâ nânᶇip, 'Galem a, zâk mem gulipkuap.'

2 Yatâ sâne sâi ᶇâi dukuiip, 'Nâ ᶇâᶇât den sâne nânᶇan. ᶇâ yatâ zorânᶇâ dum zagâᶇᶇâ mân galem ândiban. Ekapkâ mem ᶇâna kât sikumᶇât topᶇâ ikpâ.'

3 Sâi galem a zo umᶇan itâ sâip, 'Galem a nep zo betnan mei dap upat? Nâ imbanᶇâ buᶇâ. Nep kârâm kâmitpatkât âkon uan. Nâ kanpitâ

ândibatkât âkon uan. (Wangât, Yuda zengâren a kanpitâ zen ândim oletziŋgâmarâwe, zorat op sâip.)

⁴ Irabot nânğan. Patânâ molinigi a patânangât sikum tosa miwe, zengâren âi buku ua sâne zengât mirin ândibat.’

⁵ Yatâ sâm patânangât tosa miwe, kânok kânok zângonsâi gawe. Oi zâkŋâ a ŋâi mâsikâm sâip, ‘Patânangât tosa gâgâren dabutâ ziap?’

⁶ Mâsiki zâkŋâ sâip, ‘Kelâk âmanân pâpanŋâ 1 handeret.’ Sâi itâ sâm dukuip, ‘Ekap zi mem 50 kulemgu.’

⁷ A yatâ sâmŋâ a ŋâi mâsikip, ‘Patânangât tosa gâgâren dabutâ ziap?’ Sâi itâ sâip, ‘Sibit keetŋâ 1 handeret.’ Sâi itâ dukuip, ‘Ekap zi mem 80 kulemgu.’

⁸ Yatâ oi patânâ nânğâmŋâ galem a bâliŋâ zorat nânğânangâ, zo nânği imbanâ oi sâm âlip kwâkŋanğip.” Yesuŋâ yatâ sâmŋâ târokwap itâ sâm dâzânğoip, “Um kâtik a, zen kut ŋâi ŋâi utnam nânğânangâziŋ patâ zeï upme. Sumbemgât siŋgi a, zen yatâ zo mân zemziŋğap.

⁹ Zorat dâzânğua nânğânek. Zen zo yatik hângât kât sikum bâliŋâ zi a zen ziŋğane buku otziŋğabi. Yatâ utne gâtâm hângât sikum buŋ oi narâk patin, zen âlip sumbem kamânân ândibigât sâsânâ. Oi sumbem kamânân ândiândiŋ âlip ândibi.”

Kut ŋâi ŋâi bonŋâ sot yenŋâ, zorat den.

¹⁰ A ŋâi zâk kut ŋâi ŋâi yenŋâ dânbânğ galem upap, zâkŋâ kut ŋâi ŋâi bonŋâ patâ zo âlip galem upap. Ŋâi zâk kut ŋâi ŋâi yenŋâ mem gulipkubap. Zâkŋâ yatik bonŋa mem gulipkubap.

11 Zen hângât kât sikum dân mân galem upi, zo ko dap yatâ kut nâi nâi bonnâ zingâbap?

12 A zengât kut nâi nâi giwe, zo dân mân galem otna gikâ sinji zo dap yatâ gibap?

13 Kore a nâinâ a patâ zagât zekât kore âlip mân upap. Zâk nâigât umnâ kiri nâi eknâ âkon upap. Zen yatigâk Anutugât nep sot sikumgât nep, zo dap yatâ mâtakâzikâm mem ândibi?”

Yesunâ Parisaio a girem dâzângoip.

14 Yesunâ den zo sâi Parisaio a zen kât sikumgât âknâle zeipkât dinâ kândâtkom girânawe.

15 Utne itâ dâzângoip, “Zen a zengât mâteziñan nen a târâraknâ sâme. Ka Anutuñâ ko umziñangât topnâ ekmap. A zinâ kut nâi ikne âlip opmap, zo ko Anutuñâ egi bâliñ opmap.

16 Kembangât gurumin den sot Propete zengât den zem gam Yohanegâren gâip. Zorat kwâknan Anutu um topnan ândiândin, zorat den sinji âlip, zo âsagem lanj kârâm ariap. A ambân den sinji zo nângâm baginam kâtigime.

17 Hân sot sumbem, zet buñ utâ sâm buñ upap. Ka Kembangât gurumin den zo mân buñ upap.

18 A nâi, zâk ambin birâm nâi mimbap, zâk târotârozik mânângât tosa patâ mimbap. A nâi, zâk ambân birâbirân zo mimbap, zâk yatigâk tosa patâ mimbap.”

A patângât den.

19 “Sikum a patâ nâi ândeip. Zâk hâmbânâ neule âlip sânğan zâizâin zo mem ândeip. Oi sirâmñâ sirâmñâ sii nalem âlipñâ zo nem sâtâre op ândeip.

20 Oi a kanpitâ nêi ândeip, kutnâ Lasaro. Zâkkât sâknâ zo useyâk. Zâknâ patâgât mirâ mâtâp bagibaginân zemâip.

21 Zâk a patâgât mirin gâbâ nalem buputnâ gâi nimbapkât nângâm ândeip. Sâknam nângâm zem tâi wâu zinâ gam useñâ nâmbâlapkumarâwe.

22 A kanpitâ zo yatâ op ândimnâ moip. Oi Anutugât sumbem a, zinâ ge diim zâi Abaramgât um topñan pane ândeip. Bet sikum a zo moi hanguwe.

23 Zâk simân gei sâknam patâ nângâm ândim sinâ pâi zari Lasaro zâk Abaram um topñan tâi egip.

24 Ekñâ konsâm sâip, 'O Abaram sâkunâ, nekñâ umgâ bâliñ oi Lasaro sângonguna sâlâpñandâ tooin pam sâmbum gem nâmbâlamnan pâi sânduksâik. Na ziren kârâbân sâknam patâ nângâm ândian.'

25 Sâi Abaramnâ itâ dukui, 'Katepnâ, nângâ. Gâ hânân âkñâle kwâkñan ândein, zo mârur âkip. Oi Lazaro zâk umbâlâ ândeip, zo mârur âkip. Zâk zorat umâlebân ândiap. Ka gâ ko sâknam kwâkñan ândiat.

26 Osetniñan sim patâ kinzap, gât ko zibâ zengâren dap op gibi? Oi zengâren gâbâ zi dap op kopgabi?'

27 Sikum a patâ, zâk itâ sâip, 'Ibânâ, nêi dâgoga nângâni.

28 Ândi nâgât kamânân murâpnâ bâtnâmbut ândie. Zen sâknam kamân ziren gabegât Lasaro sângonguna âim girem den dâzângobap.'

29 Sâi Abaramnâ sâip, 'Buñâ. Mose sot Propete, zengât den girem ziap, zo nângâbi.'

³⁰ Sâi ko sâip, 'Ibânâ Abaram, yatâ buñâ. Zengât den nângâm umziñ mân melânbi. Ka a ñâiñâ mumuñan gâbâ zaat sâi ko umziñ melânbe.'

³¹ Sâi itâ sâm dukuip, 'Zen Mose sot Propete zengât den birâmeyân mumuñan gâbâ ñâiñâ zaat ai dâzângoip yatik birâbi.' "

17

Bâliñangât nep mân tuubi.

(Mt 18:6-7, 21-22; Mk 9:42)

¹ Yesuñâ arâpñâ den itâ sâm dâzângoip, "Bâliñangât nep tuutuup, zo muyagibap. Dap yen zimbap? Ka a ñâi zâk bâliñangât nepñâ tuubap, yei, zâk dap upap?"

² Ñâi zâk a giginâ ñâi okñangi bâliñâ upap, zo ko tosa yâmbât mimbap. Mârumñan kât sumun yâmbât patâ gânduñan saamñâ saruyâm giari sâi ko zo bâbâlan opap. Zen galem orangâm ândibi.

³ Bukugâ ñâi bâliñâ oi kubikñangâban. Otna umñâ melâñi tosanâ birâban.

⁴ Oi sirâm kânogân tosa nâmburân zagât muyagem sâp nâmburân zagât gam sapsuubap, 'Buku yatâ otgim umnâ bâliñ uap,' Zâk yatâ sâi tosanâ birâban."

Nângâm pâlâtângât den.

⁵ Aposolo zen Kembu itâ sâm dukuwe, "Gâ nângâm pâlâtânñiñâ târokwap niñgâban."

⁶ Sâne Kembuñâ itâ dâzângoip, "Nângâm pâlâtânziñ bonñâ mâiktârâ, mundo keetñâ yatâ, zemziñgi wakum nak ândi, zo sâmbuyangâm saruyân gei kinbapkât dukune sâtziñ lubap."

Anâ Kembangâ nep tuum tâpâkumen.

⁷ Yatâ sâmñâ itâ sâip, “Zengâren gâbâ a ñâi, zâkkât kore anâ nep tuum ândim mo râma galem ândim ñâtiksâisâi gâi itâ dukubap? ‘Gâ mirin zâi tâtna nalem om gibâ.’

⁸ Yatâ bunâ. Itâ dukubap, ‘Gâ sângum kâu lapñâ nalemnâ om pâna nia gikâ bet om nimban.’

⁹ Nep a zo nep sâm pindip, zo tuugi nâñgi âkip. Dabân sâm âlip kwâkñangâbap?

¹⁰ Zengât topziñ yatâ ziap. Zen Anutuñâ nep sâm ziñgip, zo op nañgâm itâ sâbi. ‘Nen kore a kwakmak. Nep sâm niñgip, zorigâk tuumen.’ ”

Yesuñâ a kubikziñgi âi mân nângâwe.

¹¹ Yesuñâ Yerusalem kamânân âibam Galilaia sot Samaria osetzikñan arip.

¹² Kamân ñâin zari sâk bâlâ a bâzagât ziñâ ekñâ âkñanâk kin den sâm itâ sâwe,

¹³ “O patâ Yesu, nenğât umgâ bâliñ oik.”

¹⁴ Sâne ziñgitñâ itâ dâzânğoip, “Zen âim sâkziñâ tirik namâ galem a tirâpzânğone ikpi.” Sâi zen âim tatne useziñ soğei sâkziñ âlip oip.

¹⁵ Oi zengâren gâbâ a kânokñâ useñâ soğei ekñâ puriksâm gâip. Puriksâm den kâtik sâm Anutu mâtâseip.

¹⁶ Zâkñâ Yesu kiñ topñan gei zem tap sâiwap sâip. A zo Samaria hânân gokñâ.

¹⁷ Yesuñâ itâ sâip, “A bâzagât kubikziñgan. Nâmbutñâ a nâmburân kimembut âlip ue, zo ikâ?

¹⁸ Zengâren gâbâ a ñâi âburem gam Anutugâren sâiwap mân se? Birâm âine gâ kamân ñâin gokñandâ gikik gaat?”

19 Yatâ sârn Samaria a zo itâ dukuip, “Gâ nânġâm pâlatânġanġât âlip uat, ġât ko zaat âi.”

Yesu takâbapġât den.

(Mt 24:23-28, 37-41)

20-21 Parisaio a, zen Yesu mâsikâm sâwe, “Anutu um topġan tâtatġâ, narâk ikâ zoren muyagibap?” Sâne itâ sârn dâzânġoip, “Anutugât um topġan tâtatġâ, zo senġâ mân igikġâ, ġât ko itâ mân sâbi, ‘Ziren âsagiap mo ândiren âsagiap.’ Nânġâneġ. Anutu um topġan tâtatġâ, zo osetziġan âsagem ziap.”

22 Yesuġâ arâpġâ itâ dâzânġoip, “ġâtâm narâk ġâin, zoren a bonġâ âsagibatġât narâkġâ iknam upi. Zo mân ikpi.

23 Narâk zoren a nâmbutġandâ sâbi, ‘O, ziren nenġâren âsagiap. Hân ândiren zenġâren âsagiap.’ Yatâ sânetâ mân âibi. Oi nânġâne mân bon upap.

24 Hânġân zâk hân muruk toren toren âsagem nanġâmap, zo yatik a bonġâ nâġât narâknan âsagei a aksik nikpi.

25 Kândom ko a narâk ziren ândie, zen a bonġâ nâ kândâtnone sâknam patâ nânġâbat.

26 Noa ândeip, narâk zoren kut ġâi ġâi urâwe, zo yatik a bonġâ nâġât narâk zo mâte oi yatâ upi.

27 Noa ândeip, narâk zoren a zen sii nalem sot too kâtik nem seroġ kwap ândiwe. Ambân anġâġwanġâ urâwe. Yatâ op mân nânġâm ândine Noa sot narâpġâ zen wanġâyân zâine too uurup takâm ġwâkâziġip.

28 Loti ândeip, narâk zoren yatik urâwe. Nalem sot too kâtik nem seroġ kwap ândiwe. Kut ġâi ġâi

anġâgwanġâ urâwe. Nep kârâm kâmit mirâ nep tuuwe.

²⁹ Yatâ op ândine Lotiņâ Sodom kamân birâm ari narâk zoren sumbemân gâbâ kârâp sot kât kârâpņâ sot sumbem tipņâ gem gâi kamân zoren a ambân buņ op nânġâwe.

³⁰ A bonņâ nânġâ âsagibat, narâk zoren a yatik upi.

³¹ Narâk zoren a nġâi sombemân tâpapņâ sikum mimbapkât mirin mân zâibap. Nġâi zâk nebân ândibapņâ zâk kamânân mân âburibap.

³² Zen Loti âmbinņanġât den siņġi nânġâbi.

³³ Nġâi zâk ândiândiņâ anġân kâri gulipagobap. Nġâi zâk ândiândiņâ biri muyagenanġâbap.

³⁴ Nâ dâzânġua nânġânek. Nġâtik zoren a zagât, zet mirâ nġâin uman zeitâ nġâi mem, nġâi birâbat.

³⁵ Ambân zagât, zet nalemem sobem tâitâ nġâi gâsum, nġâi birâbat.

³⁶ (A zagât nebân kiritâ nġâi mem, nġâi birâbat.)”

³⁷ Yesu zâk den zo sâm nanġi arâpņâ ziņâ mâsikâm sâwe, “Kembu, ikâ zoren âsagibap?” Sâne itâ dâzânġoip, “Bâu mo zuu kârokņâ nġâi zei zoren nii keņ ziņâ ninam mindume.”

18

Top likuliku agât den siņġi.

¹ Yesugât a, zen umziņ mân âkon op narâk dâp ninâu sâm ândibigât Yesuņâ den siņġi itâ sâm dâzânġoip,

² “Kamân nġâin top likuliku a nġâi ândeip. Zâk Anutu sot a mân hurat kwâtziņġip.

³ Oi kamân zorenâk ambân malâ ñai ândeip. Zâk narâk dâp a sâtñangâren âim itâ dukumâip, ‘Gâ betnan mem kâsanâ nekât den kubikpan.’

⁴ A sâtñâ zâk malâ zâkkât den birâmâip. Ândimñâ umñandâ itâ sâip, ‘Nâ Anutu mo a hurat mân kwâtziñgâman.

⁵ Ka malâ zâk narâk dâp sâm gâmapkât bekñan mimbâ. Bekñan mân mia sâi ko âsâbâñ nâgâren gâi sâknâ âkon opap.’ ”

⁶ Kembu zâk den zo sâm nangâm sâip, “A sâtñâ bâliñandâ den sâip, zo nângâm kwâtâtibi.

⁷ Anutugât a ambân gakârâpñâ, zen ñâtik sirâm dâp konsâm ninâu sâme, zo mâkâziñgâbap.

⁸ Zâk mân ândei kêrep oi kegâk betziñan mim-bap. A bonñâ nâñâ gâtâm âburem gam hânân a ambân nângâm pâlâtânziñoot muyageziñgâbat mo buñâ? Zorat umziñ galem op ândibi.”

Parisaio a sot kât mimiñâ ninâu sâwet.

⁹ A nâmbutñâ, zen ândiândiziñangât nângâne târârak oi a toren zeñgât nângâne mân dâp opmap. A yatâ zo, zeñgât den sumbuñâ ñai itâ sâip,

¹⁰ “A zagât, zet Anutu mâtâsiram tirik namin zâiwet. Ñai zâk Parisaio, ñai ko kât mimiñ a ñai.

¹¹ Parisaio a zâk kin zikñangât nâñgi zari ninâu itâ sâip, ‘O Anutu, a nâmbutñâ zen kâmbam kume. Kâmbu upme. Bâliñâ top top upme. Nâ zen yatâ buñâ. Kât mimiñâ a ândiren zi itâ buñâ. Oi nâ zorat sâiwap dâgogan.

¹² Sirâm nâmburân zagât zorat umñan sirâm zagât nalem birâm zorat kendon ândiman. Oi kut

ηâi ηâi memηâ bâzagârân gâbâ kânok zo gâgât sinji sâm pâman.’ Yatâ sâm ninâu sâip.

¹³ Kât mimiη aηâ ko tutukuηan kin aηun op pindiηsâm kin itâ sâm ninâu sâip, ‘O Anutu, nâ bâliη mâme a. Nâ a bâliηâ zorat gâ mân birâniban.’ Zâk yatâ sâm ninâu sâip.”

¹⁴ Yesuηâ yatâ sâmηâ itâ sâip, “Nângânek. Kât mimiη a zâk Anutuηâ tosaηâ biri mirâηan arip. Ka Parisaio zâk tosaηâ zemηaηgip. Nâi zâk zikηaηgât ηâηgi zari Anutuηâ kâbakηeηaηgâbap. Nâi zâk zikηaηgât nâηgi gigiη oi Anutuηâ mem zaatηaηgâbap.”

Yesuηâ katep mâsop minziηgip.

(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵ Ambân ziη murarâpziη diiziηgâm Yesugâren âim bikηâ gâsuziηgâbapkât sâne arâpηandâ ziηgitiηâ keηgât minziηgâwe.

¹⁶ Yatâ utne Yesuηâ arâpηâ zâηgongsâi gane itâ dâzâηgoip, “Zen birâne katep mâik zen nâgâren ganek. Mân pâke kwatnek. Zi yatâ zo, zen Anutu um topηangât sinji kwatziηgâziηgâη.

¹⁷ A ambân ziη umziη diim gei katep yatâ upi, zen Anutu um topηan ândiândigât sinji upi. Ka ηâi zâk katep yatâ mân upap, zâk mân bagibap.”

Sikum a ηâiηâ Yesugâren gâip.

(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸ Oi sikum a ηâiηâ Yesu mâsikâm sâip, “Patâ âlipηâ, nâ dap op ândiândi tâmbâηaηgât sinji upat?”

¹⁹ Sâi Yesuηâ sâip, “Nâgât âlipηâ wangât non-sat? Âlip mariηâ Anutu kânok.

20 Oi gâ Kembangât gurumin den nângâmat. Zo itâ. Ap ambin, zet mân birâyângâbabot. Gâ kâmbam mân kumban. Gâ kâmbu mân upan. Gâ bukugangât sârân sâsân mân sâban. Ibâ mamgâ hurat kwatzikâm sâtzik luban.”

21 Sâi sikum a zâk itâ sâip, “Zo katepnan gâbik topkwap op gâwan. Nâi mân bira ziap.”

22 Sâi Yesunâ den zo nângâm itâ sâm dukuip, “Kânok birâna ziap, zo upan. Gâ kut nâi nâi tat-gigap, zo aksik pam kât mem a kanpitâ zingâban. Yatâ op sumbemân sikumgoot upan. Oi ga nâ sot pâlâtân op moliniban.”

23 Yatâ dukui a zo sikum patâ zemngangipkât umnâ bâliņ oip.

24 Yatâ oi Yesunâ eknâ itâ sâip, “A kât sikum patânâ Anutu um topņan bâginam kwakpi.

25 Bâu patâ kamele, zâk kuup mâtâpņan bag-ibap, zo yâmbâtņâ. Ka a sikumņootņâ Anutugât um topņan bagibagiņ, zo yâmbâtņâ walâwalân.”

26 Sâi nângâm kirâwe, zen itâ sâm mâsikâwe, “Zo yatâ zorân dap yatâ sumbemân baginat?”

27 Sâne Yesunâ itâ sâm dâzângoip, “Anâ kut nâi nâi utnam kwakme, zo Anutunâ mâtâpņâ âlip muyagemap.”

28 Sâi Peteronâ itâ dukuip, “Nen kut nâi nâiniņâ aksik kândâtkom gâ moligiwen.”

29-30 Sâi Yesunâ itâ dâzângoip, “Nâ perâkņak dâzângobâ. Zeņgâren gâbâ nâi zâk Anutu um topņan ândiândiņangât opņâ kamânņâ mo ambâ murarâpņâ mo âtâ murâpņâ, mo ibâ mamzatņâ kândâtzaņgobap, zo ko narâk ziren hâuņâ donjebep

mimbap. Oi narâk patin ândiândi tâmbânâ mimbap.”

*Yesu zâk mumbapkât sinji dâzânngoip.
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)*

³¹ Yesu zâk arâpñâ sâi gane itâ sâm dâzânngoip, “Nânge. Nen Yerusalem kamânân zâinamen. Oi Propete a, zen a bonñâ nâgât den kulemuwe, zorat bonñâ âsagibap.

³² Nâ um kâtik a zenğât bitziñan zaria den sâm sinnan gem sâm bâliñ kwatnim sâknan tâpkubi.

³³ Oi inzutñâ lapitnim none mumbat. Mom sirâm karâmbut tapñâ mumuñan gâbâ zaatpat.”

³⁴ Yesuñâ yatâ sâm dâzânngoip zen kwagâwe. Den zo topñâ mân nânğâm, nânğâne kwakmak oip.

*Yesuñâ Yeriko kamânân a sen nâtâtik nâi kubitigip.
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)*

³⁵ Yesu zâk âim Yeriko kamân mâte oip. Oi matâp ginñan a sen nâtâtik nâi nalem sot kât, zorat oletziñgâm tâip.

³⁶ A kâmut patâ zen mâtâp zoren âine kinziñ kwamit nânğâm mâsikâziñgi sâwe,

³⁷ “Yesu, Nasarete gokñâ gaap.”

³⁸ Sâne nânğâmñâ den kâtikñâ sâm sâip, “Yesu, gâ Dawidigât kiun, nâgât umgâ bâliñ oik.”

³⁹ Yatâ sâi a kândom âiwe, ziñâ den hirînsâm tâpapkât dukuwe. Oi zâkñâ den zo nânğâm tâtâlim den kâtikñâ den sâip, “Gâ Dawidigât kuinñâ, nâgât umgâ bâliñ oik.”

40 Sâi Yesuñâ nângâm mâtâbân kinñâ sâip, “Zen nâgâren diim ganek.” Sâi sâne sen ñâtâtikñâ zâkkâren gâi mäsikâm sâip,

41 “Nâ dap otgibatkat sat?” Sâi sen ñâtâtikñâ sâip, “Nâ sinnâ âlip upapkât nângan.”

42 Sâi Yesuñâ itâ dukuip, “Siñgâ mânângârik. Nângâm pâlâtân kwatnigat, zorat âlipkâ uat.”

43 Sâi zorenâk siñâ egip. Oi Yesu molim âimñâ ekñâ Anutu mâtâseip. A ambân ziñâ zo ekñâ Anutu mâtâsiwe.

19

Sakaiogât den siñgi.

1 Yesu zâk Yeriko kamân bagim âim tâip.

2 Kamân zoren a ñâi ândeip, kutñâ Sakaio. Zâk kat mimiñ a zenğât a sâtñâ. Oi sikum mot donjbepep zemñangip.

3 A zorân Yesu ikpamñâ okñangip. Oi zâk a pânkânok, gât ko a ambân mindune osetziñan kin Yesu ikpam kwagip.

4 Yatâ op sârârâk kârâm âi a walâziñgâm Yesu ikpam wakum nak kwâkñan zâi tâip. Yesu zâk mâtâp zorik gam âibam oip.

5 Oi Yesu zâk nak zorat topñan âi siñâ pâi zari ekñâ itâ dukuip, “Sakaio, gâ kek gem ga. Nâ itârân gâgât mirin ga tâpat.”

6 Sâi yatigâk gem gam umâlip opñâ Yesu diim mirânan arip.

7 Oi a zen zo ekñâ nângâm bâliñ kwap sâwe, “Zâk wangât bâliñ mâme a zirat mirin zâi taap? Zâk mân orotñâ uap.”

⁸ Oi Sakaionjâ kin Kembu itâ dukuip, “Kembu nângâ. Kât sikumnâ kâsâpkum torenjâ a kanpitâ zingâbat. Oi a nâmbutjâ kât walâm betziñan mewan, zo yatik nâñâ hâuñâ mem zâi pam walâm zingâbat.”

⁹ Sâi ko Yesujâ arâpñâ itâ sâm dâzângoip, “A zi Abaramgât kiunñâ. Zâk sot ambin murarâñâ, zen itârâñ sumbengât sinji ue.

¹⁰ A bonjâ nâ a tâmbetagoagonan gâbâ kubikzingâbam gem gâwan. Kubikzinga sumbengât sinji upi.”

A kât zingâzingâñangât den sumbuñâ.

(Mt 25:14-30)

¹¹ Yesu sot arâpñâ, zen âim Yerusalem kamân goot goot utne a ambân Yesu moliwe, zij itâ sâwe. “Anutu um topñan ândiândigât narâknâ mâte uap.”

¹² Sâne zorat Yesujâ den sumbuñâ itâ sâm dâzângoip, “A patâ ñâiñâ hân kârebân âim kot patâ mem kamânân âburibat sâm ba arip.

¹³ Âibam kore arâp bâzagât minduzingâm kât ekap kânok kânok zingip. Zingâm itâ dâzângoip, ‘Zen kât ekap zi mem nep tuunetâ lañ kâri gâbat.’

¹⁴ Dâzângom ari kamân zorat mâirâpñâ, zen zâkkât âkonzingipkât kore a sâñongune âimñâ a kutâ patâgâren âim itâ dukuwe, ‘Mân kembu otningâbapkât nâñgen.’

¹⁵ A patâ zo ari ko a kutâ zâk lañ hân galem sâm pindi âbureip. Âburem gamñâ kore a kât zingip, zo gabi sâi mindum gawe. Ganetâ itâ mâsikâzingip, ‘Kât zingâwan, zo mem nepñâ tune dabutâ âsagiap?’

16 Sâi a nâinâ gamnâ sâip, 'Patâ, kât ekap kânok nigin, zorân târokwap bâzagât âsagiap.'

17 Sâi patânâ itâ dukuip, 'Gâ âlip uat. Gâ kore a âlipnâ, gât ko kamân bâzagât zengât galem a op ândiban.'

18 Yatâ sâi kore a nâinâ gam sâip, 'Patâ, kât ekap nigin, zo mem nepnâ tuuga bâtnâmbut âsagiap.'

19 Sâi itâ dukuip, 'Âlipnâ. Gâ kamân bâtnâmbut zengât galem a op ândiban.'

20 Sâi kore a nâinâ gamnâ sâip. 'Kât ekap nigin, zo hâmbânâ kâpim pa ziap.'

21 Nâ gâgât topkâ itâ nângan. Gâ a bâlinâ. Gâ kut nâi nâi mân tuum a nâmbutnâ ziŋ tuune muyagei mimbatkât sâmât. Gâ gikak nep mân kârâm kâmitmat. Nâmbutnândâ tuune bon mimbatkât sâmât. Zorat gâgât keŋgât op kâtkâ dâŋâk pa taap.'

22 Sâi patânâ itâ sâm dukuip, 'Kore a bâlinâ gâ. Gikak den sat, zo mâburem dâgobâ. Gâ nâgât itâ nângâmat. Nâ a bâlinâ. Ninak kut nâi nâi mân muyagem meman. Oi ninak nep mân kârâm kâmitnâ nâmbutnândâ kârâm kâmitne bon oi nimbatkât sâmân.'

23 Gâ topnâ yatâ nângâm kât giwan, zo kât a zingâna nepnâ tuune âburem ga târokwap membam.'

24 Sâmŋâ a kirâwe, zo itâ dâzânŋoip, 'Zen kât ekap pindâwan, zo bekŋan mem bâzagât mem ândiap, zâk pindânek.'

25 Oi ziŋâ sâwe, 'Zâk bâzagât mem ândiap, zo ka.'

26 Sâne sâip, 'Nâ dâzânŋua nângânek. Nâi zâk kut nâi pinda mem ândei târokwâkŋanŋâbat. Oi

ņai zâk kut ñai pinda mân mem ândei, zo beķņan mia yen ândibap.

27 Kâ kâsarâpnâ zi mân galemnângobap sâwe, zo minziņgâm gamņâ mâtenanâk zâņgom naņgânek.’ ”

Yesu zâk doņgi kwâķņan Yerusalem kamânân zarip.

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Yo 12:12-19)

28 Yesu zâk den sâm kwâkâm Yerusalem kamân zâibam zarip. Oi kândom otziņgâm zarip.

29 Âimņâ Oliwa bâķņan âim Betepage sot Betania kamân mâte otziņgip. Oi arâp zeņgâren gâbâ a zagât sâņgonzâkom itâ sâip,

30 “Kamân nâmbutken, zoren arit. Âimņâ doņgi sigan tâgân saane kinzap, zo muyagibabot. Zo aņâ kwâķņan mân tâtatņâ, zo uņakņâ. Oi zo olaņ diim gâit.

31 Olaņitâ a ñaiņâ wangât miabot sâi itâ dukubabot, ‘Kembuniņaņgâren nep muyagei zirat sap.’ ”

32 Sâi azatņâ zet sâip dâp âi muyâgiwet.

33 Doņgi olaņ kiritâ mâirâpņandâ mâsikâzikâwe, “Wangât olaņsâbot?”

34 Sâne zikņâ sâwet, “Kembuņâ nep muyagei zirat sap.”

35 Yatâ sâm Yesugâren diim aritâ hâmbâziņ doņgi kwâķan pamņâ Yesu aline doņgi kwâķņan zâi tâip.

36 Zâim ari hâmbâziņ mâtâbân lâņgat âiwe.

37 Oliwa bâķņan gâbâ giari a ambân kâmut gakâņâ, zen kulem top top tuugi igâwe, zorat sâtâre op kep mem Anutu sâm âlip kwâķaņgâwe.

38 Oi itâ sâwe, “Oe, a kutâniñâ zâk Kembangât sâtkât gaap. Zâk sâm âlip kwâkñangâm sâna. Oe, u sumbemân Anutu sâm âlip kwâkñangânat. Sumbemân lumbeñâ zimbap.”

39 Sâm âine Parisaio a nâmbutñandâ a osetziñan kin itâ dukuwe, “Patâ, arâpkâ sâna birânek.”

40 Sâne sâip, “Nâ dâzângua nângânek. Zen hirinşâne sâi ko kât ziñ den sâm mâpâsenibe.”

Yesuñâ Yerusalem kamângât iseip.

41 Yesu zâk âimñâ Yerusalem kamân mâteyâk ek kin umbâla op iseip.

42 Isemñâ Yerusalem mâirâp zeñgât itâ sâip, “Lumbeñâ ândim sâi ek nângâbe? Sinziñ bâpsâsân, gât ko mân ek nânge.

43 Gâtâm narâk ñain kâsaziñâ gamñâ kamânziñ doongum ândine kwakpi.

44 Mirâ kamânziñ kom kindiñkândañ tuum ziñâ sot murarâpziñâ zângom mem ñai ñai otziñgâne mirâ kamân kwamen zimbap. Wangât, Kembuziñâ nâ zeñgâren ga mân nek nângâwe, zorat kut ñai ñai zo muyageziñgâbap.”

Yesuñâ tirik namâ hâlâlu sâip.

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Yo 2:13-22)

45 Den zo sâm nanğâm tirik namin zari. Zari kut ñai ñai anğagwanğâ op kine itâ sâm moliziñgip,

46 “Namâ zirat Kembangât den kulem ñai ziap, ‘Namânâ zi ninau namâ upap.’

Ka zen ko utnetâ kâmbu a zeñgât kât ki yatâ uap.”

⁴⁷ Sirâmñâ sirâmñâ Yesuñâ tirik namin zâim den sinji âlip dâzângom ândeip. Oi tirik namâ gâlem a sot patârâpziñâ, zen kune buñ upapkât den sâm kâtân urâwe.

⁴⁸ Yatâ sâne a ambân yennâ, zen aksik Yesugât diñâ nângâne imbanjâ opmâip, zorat patârâpziñâ zenğâren kwagâwe.

20

Yesu sot a sâtñâ, zen den âraguwe.

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

¹ Narâk nâin Yesuñâ tirik namin a den sinji âlip dâzângom kiri tirik namâ galem a patâ sot Kembugât gurumin a sot galem a, zen itâ dukuwe,

² “Gâ dâtnânngo. Nâigât sâtkât kut nâi nâi zo opmat? Nâinñâ yatâ upan sâm gigipkât opmat?”

³ Sâne Yesuñâ dâzânngoip, “Nânğoot den nâi mâsikâziñga dâtnonek.

⁴ Yohane too sanjon nep tuugip, zo nâigât sâtkât tuugip? Anutugât sâtkât mo agât sâtkât?”

⁵ Yatâ sâi zen ziinjak itâ âraguwe, “Nen Anutugât sâtkât tuugip sâindâ sâbap, ‘Zen wangât diñâ mân luwe?’

⁶ Mo agât sâtkât tuugip sâindâ a ziñâ kâtñâ nânğobi. Zen Yohanegât nângâne propete bonñâ opmâip, zorat.”

⁷ Zorat opñâ Yesu itâ dukuwe, “Nen Yohanegât topñâ mân nânğen.”

⁸ Sâne itâ dâzânngoip, “Zo sâne sâi ko nânğoot nâigât satkât opman, zo dâzânğobam. Ka zen mân se, zorat mân dâzânğobat.”

*Waij nep galem a bâliñâ.
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)*

⁹ Yesuñâ a ambân den sumbuñâ ñâi itâ sâm dâzângoip, “A ñâiñâ waij tâk nep kârâm kâmirip. Kâmitñâ galem a zâmban hân kârebân âi ândeip.

¹⁰ Oi bonñâ mimiñ narâkñâ mâte oi kore a ñâi bonñâ nâmbut mimbapkât sânḡongui arip. Âi taki galem a ziñâ kom molinetâ bet bâsañ ḡaip.

¹¹ Âburei mariñandâ dum kore a ñâi sânḡongui arip. Sânḡongui ari yatigâk kom moline bet bâsañ âbureip.

¹² Oi mariñandâ dum kore a ñâi sânḡongui arip. Ari yatigâk kom eksâne âbureip.

¹³ Yatâ utnetâ waij kâlam mariñandâ sâip, ‘Zi dap upat?’ Mariñanḡât nanñâ ñâi ândeip, zo zikñâ nanñâ kânok. Oi umñâ zâkkâren kinmâip. Mariñandâ itâ sâip, ‘Nâ itâ upat. Nâ nanñâ zi sânḡongua ari ek âlip hurat kwâkñanḡâbi.’

¹⁴ Oi galem a zen nanñâ ekñâ âragwârâgu op sâwe, ‘Zâkñâ zi gâtâm kâlam mariñâ upap, zorat ko koindâ kâlam zi nenḡât siñgi upap.’

¹⁵ Yatâ sâmñâ mem kâbakñem âi kune moip. Yatâ utne kâlam mariñâ zâk dap yatâ otziñḡâbap?

¹⁶ Nânḡe. Zâkñâ ga galem a zânḡoi mune kâlamñan galem a unakñâ zâmbanbap.” Yesuñâ yatâ sâi a ambân zen nânḡâm itâ sâwe, “Opon, zo nenḡâren zo yatâ mân âsaḡibap.”

¹⁷ Sâne Yesuñâ ziñḡitñâ sâip, “Kembuḡât ek-abân den kulem ñâi itâ ziap, zo topñâ dapkât?

‘Mirâ tuutuun a, zen kunkun ñâi ekñâ âkon op birâwe. Kembuñâ kunkun zorânñâ mem namin kwânânḡip.

18 A ñâi zâk kunkun zorâñ komñâ sâkñâ tâmbetkubap. Oi kunkun zorâñ a ñâi kwâkñan kumbap, zo ko kom kwândâlibap.’”

19 Yatâ sâi Kembangât gurumin den zorat galem a sot tirik namâ galem a patâ, zen sirâm zorenâk gâsunam urâwe. Oi a ambân zengât kenğât op birâwe. Zen itâ nângâwe, “Yesuñâ den sumbuñâ sâip, zo nenğât op sâip.”

20 A patâ, zen Yesu gâsum kumbigât a sângonzângone tik ek molim ândiwe. A zo ziñâ târârak holi yatâ ândim Yesu denñâ sâkñanâk sâm diim a kutâgâren âi pânâam urâwe.

21 Den sâm mâsikâ okñangâm sâwe, “Patâ, nen gâgât topkâ nângâmen. Gâ den târârak dâtnângomat. Oi patâ walâziñgâm den mân sâmat. Oi Anutugât mâtâp ziap, zo bonñanâk sâm kusikñan pâmat.

22 Zorat sâna nângânâ. Roma a kutâ patâ Sisa kât pindânat, zo orotñâ mo mân orotñâ?”

23 Sâne Yesuñâ sarâziñangât topñâ nângâm sâip,

24 “Zen kât ñâi mem tirâpnone ikpâ. Zoren ñâigât holi tobat ziap?” Sâi ziñâ sâwe, “Roma a kutâ Sisagât holi tobat.”

25 Yatâ sâne dâzângom sâip, “Sisagât siñgi, zo Sisa pindâbi. Anutugât siñgi, zo Anutu pindâbi.”

26 Yatâ sâi zen diñâ zo saanam a ambân mâteziñan kwagâwe. Zorat den hâuñâ mân sâm diñâ mâtâsiwe.

*Mom zaatzaatñangât Yesu mâsikâwe.
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)*

27 Zen âine Sadukaio a nâmbutņâ zen Yesugâren gawe. A zo ziņâ momņâ zaatzaat, zo mân ziap sâmarâwe.

28 A zo ziņ gam Yesu itâ sâm mâsikâwe, “Patâ, Mose zâk den itâ sâm kulemguip, ‘A ņâiņâ ambân memņâ kateņņâ mân âsagei ândim moi munņandâ malâ zo mei âtâņaņgât siņgi katep muyagibap.’

29 Oi zorat sâindâ nâņgâ. Âtâ mun nâmburân zagât ândiwe. Oi âtâziņ ambân mem kiun buņ ândim moip.

30 Moi munņandâ malâ zo mem yatik kiun buņ ândim moip.

31 Moi munņâ ņâiņâ yatik malâ zo meip. Yatik yatik âtâ mun nâmburân zagât, zen ambân kânok zo mem kiurâpziņ buņ mom nâņgâwe.

32 Munetâ bet ambân malâziņ zo moip.

33 Oi a nâmburân zagât zen ambân kânok zo miwegât mumuņan gâbâ zaatzaat narâkņan ambân zo ņâigât ambân upap?”

34 Sâne Yesuņâ itâ sâm dâzâņgoip, “Hanân zi a ambân miyaņgâme.

35 Narâk patin ko Anutuņâ nâņgâziņgi dâp oi ândiândi kâtikkât zaatpi, a ambân zen dum mân mianġâbi.

36 Zen mumuņan gâbâ zaatņâ dum mân mumbi. Zen Anutugât nan bârarâp op Anutugât sumbem arâp yatâ op ândibi.

37 Mumuņan gâbâ zaatpi, zo Moseņâ kârâp nak topņan âsagei egibân den zo sâm muyageip. Zâk Kembugât den itâ sâm kulemguip, ‘Zâk Abaram sot Isaka sot Yakobo zeņgât Anutu.’ Nâ zorat sa

nângânek.

³⁸ Anutu zâk mom buņ urâwe, zeņgât Anutu buņâ. Zâk wâgân ândie, zeņgât Anutu. Anutuņâ zeņgât nâņgi aksik patâ wâgân ândie.”

³⁹ Yesu zâk yatâ sâm dâzâņgoi Kembugât gurumin den zorat galem a nâmbutņandâ sâwe, “Patâ gâ den sâna âlip uap.”

⁴⁰ Yatâ sâi ko narâk zoren gâbâ zen dum mâsikânam keņgât op birâwe.

*Yesu zikņak Kristogât mâsikâziņgip.
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)*

⁴¹ Yesuņâ itâ sâm mâsikâziņgip, “Kristo, zâk Dawidigât kiun sâme, zo dapkât?

⁴² Dawidi zikņak Psalm ekabân den ñai itâ sâm kulemguip,

‘Kembu zâk nâgât kembu itâ sâm dukuiip.

⁴³ “Nâgât âsannâ bongen tâtna kâsarâpkâ min-duziņga kiņgaņgât kombâņ upi.” ’

⁴⁴ Dawidiņâ Kristogât kembunâ sâip, zorâņ dap op kiunņâ uap?”

Kembugât gurumin a, zeņgât den girem sâip.

⁴⁵ Oi a ambân mâteziņan arâņņâ itâ sâm dâzâņgoip, “Kembugât gurumin a yatâ mân ândibi.

⁴⁶ Zen hâmbâ kârep mem ândine a ziņ sombemân muyageziņgâm sâm âlip kwatziņgâbigât umziņ kinmap. Oi mâpâmâpâse namin sot nalem niniņ namin a sâtnâ tâtarân tâtnat sâme.

⁴⁷ A yatâ zorâņ ambân malâ zeņgât mirâ kut ñai ñai laņ mime. Oi a ambân mâteziņan ninâu

kârep sâmb tosaziŋ kwâarakume. A zo zen gâtâm tosaziŋaŋgât hâuŋâ yambâtŋâ mimbi.”

21

Ambân malâ ñâiŋâ kâtŋâ tirik namin pâip.

(Mk 12:41-44)

¹ Yesuŋâ siŋâ pâi ari egi sikum a ziŋâ Kembangât siŋgi kât pane giari egip.

² Oi ambân malâ kanpitâ ñâi, zorâŋ gam kât kuriŋâ zagât pai giari egip.

³ Yatâ oi Yesuŋâ ekŋâ sâip, “Nâ perâkŋak dâzâŋgobâ. Ambân malâ kanpitâ, zâk kât paap, zorâŋâ walâziŋgap.

⁴ Sikum a zen mamŋâ âmbi zeï ko nâmbutŋik pe. Oi ambân kanpitâ, zâk kâtŋâ pam naŋgâm yenâk ândiap.”

Wesâk muyagibap.

(Mt 24:1-14; Mk 13:1-13)

⁵ A nâmbutŋâ zen tirik namâgât den itâ sâwe, “Kât neulenoot âlipŋâ tuune hikpârâkŋoot kirip.” Zo ek sâmb kine Yesuŋâ dâzâŋgoip.

⁶ “Narâk ñâin kâsaziŋâ gam namâ neulenoot zi kândaŋne giligâlâksâmb buŋ op naŋgâbap.”

⁷ Oi ziŋâ sâwe, “Patâ, sat, zo narâk ikâ zoren muyagibap? Narâk zo mâte oi wesâk dap dap yatâ muyagibap?”

⁸ Sâne Yesuŋâ itâ sâip, “Um gulip kwatziŋgâbegât gasâziŋ kârâm ândibi. A donbepŋâ gam itâ sâbi, ‘Nâ Kristo. Bâliŋan gâbâ mâkâziŋgâbapkât sâsâŋ, zo nâ.’ Nâmbutŋâ itâ sâbi, ‘Narâkŋâ mârumbâte uap.’ Yatâ sâne a yatâ zo zeŋgât den nâŋgâne bonŋâ buŋ upap.

9 Oi kâmbamgât den sinji nângâm mân kenğât upi. Kut nâi nâi yatâ zo âsagibapkât sâsânj. Oi yatâ muyagem zeî narâk kek mân âkâbap.”

10 Yatâ sâm sâip, “Hânjâ hânjâ, kâmutjâ kâmutjâ, zen kâsa op zimbi.

11 Wâriņ patâ mimbap. Pu sot mâsek patâ muyageziņgâbap. Oi sumbemân wesâk imbânjâ muyagibap.”

Den sinji âlipkât kâmbam muyagibap.

12 “Yatâ mân âsagei zen gâsuziņgâm zâņgom moliziņgâbi. Oi gâsâzâņgom mâpâmâpâse namin sot tâk namin zâmbânbi. Oi a kutâ sot a galem, zengâren diiziņgâm âibi. Zo nâgât kot mem ândiegât yatâ otziņgâbi.

13 Oi narâk zoren nâgât topnâ, zo sapsum ziņgâbi.

14 A zengât mâteziņan kin den dap sânat sâm mân nângâm kwâkâ upi.

15 Ninak den nângânângâ âlipjâ ziņga kâsarâpziņjâ zen dinziņjâ nângâmjâ mân kumbi.

16 Oi zorik bujâ. Ibâ mam, âtâ mun, torerâp sot bukurâpziņjâ, ziņjâ sâne gâsuziņgâm zâņgobi. Oi zengâren gâbâ a nâmbutjâ mumbi.

17 A donjep zen kutsiņginanğât opjâ um kâlak otziņgâbi.

18 Yatâ otziņgâne nâjâ galem otziņga kâukziņ sâmot nâi mân buj upap.

19 Zen kâtigem âim ândiândiziņ muyagibi.”

Yerusalemgât den.

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰ Kâsarâpziñ zen gam Yerusalem kamân haam-gune sâbi, ‘Kamâniñ patâ kândañne kwamen zim-bapkât narâkñâ mâte uap.’

²¹ Oi Yudaia hânân ândibiñâ zen sârârâk kârâm ba barâ kâtikñan âibi. A ambân Yerusalem kamânân ândibiñâ yatigâk sârârâk kârâm âibi. A ambân kamân âkñan ândibiñâ Yerusalem kamânân mân zâibi.

²² Narâk zoren tosaziñâ hâuñâ mâkâbapkât narâk muyagibap. Oi Kembugât den ekabân ziap, zo bonñâ muyagibap.

²³ Yei, ambân kâmborâ sot katep namân gokñâ, zen dap upi? A kâmut zi zengâren tosagât hâuñâ Kembuñâ sâknam patâ ziñgâbap.

²⁴ Oi kâsa ziñâ a ambân nâmbutñâ kâmbamñâ zângom nâmbutñâ diiziñgâm hân toren toren âine zengât kore a ambân op ândibi. Oi hân nâin gâbâ um kâtik, ziñ gam Yerusalem kamân kiom patâ tuum ândine narâkziñ âkâbap.”

Narâk patâgât den.

(Mt 24:29-35; Mk 13:24-32)

²⁵ “Bet mirâsiñ sot kâin sângelak sen pupñâ muyagibap. Muyagei a ambân kâmutñâ kâmutñâ, zen kwakmak upi. Oi saru âbângum kwatmit patâ muyagei nângâne kwakmak oi kenğât upi.

²⁶ Oi Anutuñâ sumbem mângei olayañgâm im-bañâ buñ upap. Oi a ambân, ziñ kut nâi nâi muyagibap, zorat nângâm kwâkâmñâ kenğât opñâ munam op kinbi.

²⁷ Oi a bonñâ nâ unumunum kwâkñan imbañâ âsakñânoot ga nikpi.

28 Kut n̄ai n̄ai zo âsagei kâkpam ek̄n̄a itâ sâbi, ‘Gâsuniṅgâbapkât narâk mâte uap.’ ”

29 Yesuṅâ yatâ sâm den sumbuṅâ n̄ai itâ târokwap dâzângoip,

30 “Zen dâgap nak ek̄n̄a top̄n̄a itâ sâme, ‘Ilum burutuksâi maa narâk upâmap.’

31 Yatik kut n̄ai n̄ai san, zo muyagei ek̄n̄a sâbi, ‘Anutu um top̄nan ândiândiṅ, zorat narâk mâte uap.’

32 Nâ perâk̄nak dâzângobâ. A kâmut zi ândie, zen mân mune kut n̄ai n̄ai san, zo muyagibap.

33 Hân sot sumbem buṅ upabot. Nâgât den zo ko mân buṅ upap.”

Um wâgân ândibi.

(Mk 13:33-37)

34 “Sii nalem nem kut n̄ai n̄ai yenṅangât nâṅgâm ândine um nâṅgânâṅgâziṅ buṅ oi narâk patâgât mân naṅgâm ândine muyagei pârâkpam lâu taktak upegât gasâziṅ kârâm ândibi.

35 Narâk patâ zo hân dâp a aksik dâpziṅ oi muyagibap.

36 Zorat zen um wâgân ândim ninâu sâm ândine Kembuṅâ imbânâ ziṅgi kut n̄ai n̄ai âsagibapkât sâsânâ, zo âsagei ândine a bonṅâ nâ takâm ga mâtenan kâtigem kinbi.” Yatâ sâm dâzângoip.

37 Yesu zâk sirâmân tirik namin den siṅgi âlip dâzângom ândeip. Oi mirâ n̄atiksâi birâziṅgâm Oliwa bâk̄nan zâi zemâip.

38 Mirâ haṅsâi a ambân aksik zâkkât den nâṅgânâ tirik namin zâiwe.

22

Yudañâ Yesu tirâpzângobapkât sâip.

(Mt 26:1-5, 14-16; Mk 14:1-2, 10-11; Yo 11:45-53)

¹ Yuda zengât kendon patâ kutñâ Pasowa, narâkñâ mâte oip.

² Tirik nama galem a patâ sot Kembangât gurumin den zorat galem a, zen a ambân zengât kengât op, dap op Yesu koindâ mumbap sâmbâtâp kârûwe.

³ Yatâ op ândine Sataññâ Yesugât a ñai kutñâ Yuda, Karioto kamânân gokñâ, zâkkât umñan giarip.

⁴ Giari tirik namâ galem a patâ sot kâwâli a zengât galem a patâ zengâren âim tirâpzângoi gâsubigât dâzângoip.

⁵ Oi zen nângâm umziñ âlip oi sângânñâ kât pindâbigât sâwe.

⁶ Sâne dinziñâ lum sâmbâtâgim Yesu tigâk tirâpzângobam ek kârûm ândeip.

Yesu sot arâpñâ, zen kendon patâgât nalem niwe.

(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Yo 13:21-30)

⁷ Kendonân nalem niniñâ narâk oip. Narâk zoren râma gwamñâ kom gaam omarâwe.

⁸ Oi Yesuñâ Petero sot Yohane itâ sâmbâtâgongzâkoip, “Zet âim Pasowa kendongât nalem om kâtâñ tuubabot.”

⁹ Sâi zikñâ itâ sâmbâtâsikâwet, “Mirâ ikâ zoren undat?”

¹⁰ Sâitâ itâ sâmbâtâzâkoip, “Nângit. Zet kamânân zâim a ñai egitâ too âmañoot muyagem mem mirin zari molim zâibabot.

11 Zâim mirâ mariņâ itâ dukubabot, ‘Patâņâ gâgât itâ sap, “Mirâ umņâ ikâ zoren nâ sot arâpnâ Pasowa nalem ninat?” ’

12 Sâitâ zâknâ mirâ umņâ patâ ñai kian tâtatņâ kubikkubikņâ, zo tirâpzâkoi zoren nalem om kâtâņ tuubabot.”

13 Zet âim Yesuņâ sâip dâp muyagiwet. Oi zoren Pasowa nalem om kâtâņ tuuwet.

Pasowa nalem nem waiņ too zingî niwe.

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; Yo 13:21-26; 1 Kor 11:23-26)

14 Nalem ninij narâknâ oi ko Yesu sot arâpnâ zen nalem ninam zâiwe.

15 Zâine Yesuņâ itâ sâip, “Sâknam narâk mâte oi nalem zi zen sot nimbatkât otnigap.

16 Nâ sa nâņgânek. Pasowa nalem dum mân nem ândia Anutu um topņan zorat bonņâ, zo âsagibap.”

17 Yatâ sâmņâ waiņ hâkop mem sâiwap sâm itâ sâip, “Zi mem nem aņgânek.

18 Nâ dâzâņgobâ. Waiņ too dum mân nem ândia Anutugât um topņan ândiândiņ, zo muyagibap.”

19 Den yatâ sâmņâ nalem ñai memņâ sâiwap sâm mamuņ itâ sâm zingip, “Zi sunumnâ. Zo zengât singi san. Nâgât nâņgâm itâ nem ândibi.”

20 Nalem nine waiņ too hâkop mem zingâm sâip, “Hâkop ziren târotâroniņ irakņaņgât gilâmnâ taap. Gilâmnâ zo, zengât op hânân gibap.

21 Oi nâņgânek. A kâsarâpnâ zengât berân nâbanbap, zâknâ nâ sot tâtârân nalem ârândân mem nem tet.

22 A bonḡâ, nâ mâtâp sâm niniḡ, zorik âibat. Ka a ḡâi tirâpẏḡgoi ḡâsunibi, yei, zâk hâuḡâ yâmbâḡḡâ mimbap.”

23 Yatâ sâi arâpḡâ zen kâmutziḡan ḡâbâ ḡâiḡâ yatâ upap sâm mâsikâyaḡḡâwe.

Arâp zen den sârek âraguwe.

(Mt 20:25-28; Mk 10:42-45)

24 Yesu arâpḡâ, zen osetniḡan ḡâbâ ḡâiḡâ patâniḡâ upap sâm den sârek âraguwe.

25 Utne Yesuḡâ itâ sâm dâzâḡḡoip, “Hân a kutâ, zen kore a ḡâsâzâḡḡome. A zâizâiḡ, zen a yenḡandâ sâm âlip kwatziḡḡâme.

26 Ka zengâren yatâ mân âsagibap. Zengâren a patâḡâ mâikkât holi yatâ upap. Oi a sâtḡandâ kore a yatâ op ândibap.

27 Zen sânek. Ikâ zorâḡ zâizâiḡâ? Nalem yen tap niniḡâ, zorâḡ zâizâiḡ mo nalem uuḡâ, zorâḡ zâizâiḡ? Yen tap nimbap, zo zâizâiḡâ ḡâḡḡâme. Nâḡâ ko zengât oserân kore a yatâ op ândian.

28 Nâ hânân sâknam ḡâḡḡâm ândia nâ sot tap ek ândie.

29 Oi Ibânandâ imbaḡâ nigi a ambân zengât patâziḡ op ândibat. Zen zo yatik a ambân zengât a sâtḡâ op ândibigât sâm ziḡan.

30 Zorat nâḡâ sa zen nâ sot nalem nem sâtâre op a kembu tâtarân tap Isirae a kâmut kiin zâḡât, zengât den sâm kwâkâbi.”

Yesuḡâ Petero girem den dukuiḡ.

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Yo 13:36-38)

31 Yesuḡâ itâ sâip, “Simonḡ, Simonḡ, a zen kopi mândâlem kubikḡâ sâkḡâ birâme, zo yatik ḡâ Satangât bikḡan zâibangât sap.

32 Oi nânâ ko nânġâm pâlâtânġâ lorem buŋ opapkât ninâu san, ġât ko âburemġâ bukurâpkâ tânzânġoban.”

33 Sâi Peteroġâ itâ dukuip, “Kembu ġâ tâk namin mo gone mumban, zo âlip nâ yatik otnibi.”

34 Oi Yesuġâ sâip, “Petero, nâ dâgoga nânġâ. Kurukġâ diŋ mân sâi sâp karâmbut kwâimbâniban.”

35 Yatâ sâm sâip, “Nânâ sânġonzânġua kât sot irâ, ki pâke buŋ âim zorat kâruwe?” Oi ziġâ sâwe, “Yatâ buŋâ.”

36 Sâne itâ târokwap dâzânġoip, “Narâk ziren ko a nâi zâk kât zemġânġap oi mem âibap. Nâi zâk irâ kat zemġânġap oi gorem âibap. Nâi zâk kâmbamġât sâu patâ buŋ oi hâmbânġâ kwâkâm ziŋġi sâu nâi pindâne mem âibap.

37 Nâ sa nânġânek. Propete ziŋ nâġât den kânġan itâ kulemġuwe, ‘Zâk bâliŋ mâme a zengât oserân pam itâ sâwe, ‘A zi, zen bâliŋ mâme a.’ Den zo bon upap. Oi nâġât den sâsân, zo aksik patâ bon op nanġâbapkât narâk mâte uap.”

38 Sâi arâpġâ ziġâ dukuwe, “Kembu eknan. Kâmbamġât sâu patâ zagât mien.” Sâne sâip, “Âlipġâ.”

Gezemanê kâlamân âiwe.

(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

39 Yesu zâk nâtik dâp opmâip, yatâ op Oliwa bâkġan zari arâpġâ zen molim âiwe.

40 Zoren takâm Yesuġâ arâpġâ itâ dâzânġoip, “Zen mâsimâsikâyân loribegât ninâu sânek.”

41 Yatâ sâm kât lum pâindâ âimap, yatâ âim simin liim kwap itâ sâm ninâu sâip,

42 “Ibânâ, nângânim sâknam kâmut zi betnan mena buŋ oik. Oi nâgât den buŋâ, gâgât den, zo kâtigibap.”

43 Yatâ sâi sumbemân gâbâ sumbem a nâiŋâ gem gam imbaŋâ pindâm mem kâtikŋan kwâkŋanŋip.

44 Umŋan sâknam donbep patâ oi kâtigem ninâu sâip. Oi obakoi, obak zorâŋ hânân gei gilâm yatâ oip.

45 Ninâu sâmŋâ zaatŋâ arâpŋâ zengâren âim ziŋgirip. Zen umbâlânâ mem lotŋan kwatziŋgi uman ziwe.

46 Zine Yesuŋâ ziŋgit sâip, “Zen wangât uman zie? Zen mâsimâsikâyân loribegât zaatŋâ ninâu sânek.”

Yesu gâsuwe.

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Yo 18:3-12)

47 Yatâ sâm kiri a kâmut patâ gawe. Oi arâpŋâ zengât bukuziŋâ, kutŋâ Yuda, zâkŋâ kândom otziŋgi Yesugâren gawe. Yuda zâk lum mânŋanbapkât Yesugâren gâip.

48 Gâi Yesuŋâ itâ sâm dukuip, “Yuda, Gâ wangât a bonŋâ nâ lum mânŋanim sâna gâsuninam ue?”

49 Oi Yesugât a gakânâ, zen kut nâi nâi muyag-ibâ sâi ekŋâ sâwe, “Kembu sâna nângâm nen zâŋgonâ?”

50 Yatâ sâmŋâ zengâren gâbâ nâiŋâ tirik namâ galem a patâgât kore a nâi kindapŋâ kârâm kwâkip.

51 Oi Yesu zo ekŋâ sâip, “Zen birânek.” Yatâ sâm a zo kindapŋâ mem târokwâip.

52 Tirik nama galem a sot kâwâli a sot a kâuknâ, zen gâsunam gane itâ sâm mâsikâzingip, “Zen nâgât dap nânge? Nâgât nânngâne kâmbam ku a oi lingip kâlâuzinoot mem ga gâsânoge?”

53 Nâ zorat sa nânngâne. Nâ sirâmñâ sirâmñâ tirik namin zen sot ândiman. Oi zoren mân gâsânowe. Ka zi zenngât narâk uap sot nâtâtik mariñngât narâk uap.”

Peteronâ Yesu kwâimbip.

(Mt 26:57-58, 69-75; Mk 14:53-54, 66-72; Yo 18:12-18, 25-27)

54 A zinj Yesu gâsum diim âim tirik namâ galem a patâgâren diim zâiwe. Oi zâkkât mirin Peteronâ bet molizingâm arip.

55 Oi kâwali a zen dâmân kâligen âim kârâp om nânngâm tatne Petero zâk bagim osetzinan tâip.

56 Tâi ko kore ambân nâinâ ga ekñâ sâip, “A zi zâk sot ândimap.”

57 Sâi Peteronâ kwâimbâm sâip, “Ambân, nâ zâk mân ekman.”

58 Yatâ sâm mâik nâi tâi a nâinâ ekñâ sâip, “Gâ zâkkât kâmurân gokñâ.” Sâi Peteronâ sâip, “Gâ sat, zo nâ buñâ.”

59 Mâik nâi tâi a nâinâ ga ekñâ sâm kâtigem sâip, “Perâkñak, a zi zâk sot ândimap. Zâk Galilaia gokñâ.”

60 Sâi Peteronâ sâip, “A, gâ den sâna kwaksan.” Yatâ sâi narâk zorenâk kurukñâ diñ sâip.

61 Oi Kembuñâ puriksâm Petero egi Petero zâk Kembuñâ den mârur sâip zo nânngip, “Kuruk diñ mân sâi sâp karâmbut kwâimbâniban.”

⁶² Den zo nângâm umñâ bâliñ oi âkñan âi girâp patâ iseip.

*Yesu a patâgât mirin kut ñâi ñâi okñangâwe.
(Mt 26:59-68; Mk 14:53-65; Yo 18:19-24)*

⁶³ Yesu galem op kirâwe, zen Yesu den sâm sinjan gem dukum kuwe.

⁶⁴ Si sângân kwâtepkum komñâ itâ sâwe, “Gâ Propete ândiat oi ko a ñâiñâ gogap, zo kutñâ sâna nângânâ.”

⁶⁵ Oi den bâliñâ nâmbutñâ dukuwe.

⁶⁶ Yatâ op kine mirâ hañsâi a patâ sot tirik namâ galem a patâ sot Kembangât gurumin den zorat galem a, zen aksik mindum sâne Yesu diim zâine den itâ dukum sâwe,

⁶⁷ “Dâtnângo. Gâ Kristo ândiat oi ko sapsun niñgâ.” Sâne itâ dâzângoip, “Nâ topnâ sâm muya-gia sâi ko mân nângâbe.

⁶⁸ Nâ mâsikâziñga sâi ko den torenñâ mân dâtnobe.

⁶⁹ Lañ sa nângânek. Narâk zi a bonñâ nâ Anutu imbanñâ mariñâ, zâkkât âsan bongen tâpatkât narâk mâte uap.”

⁷⁰ Sâi nângâm a aksik patâ itâ mâsikâm sâwe, “Gâ Anutugât nanñâ?” Sâne zâkñâ sâip, “Zo se, zo.”

⁷¹ Sâi itâ sâwe, “Wangât dum den nep tuunat? Zikñâ lâuñan gâbâ gâi nângen.”

23

*Yesu Pilato sot Herode, zekâren diim âiwe.
(Mt 27:1-2, 11-14; Mk 15:1-5; Yo 18:28-38)*

¹ Oi a zen aksik patâ zaat Yesu diim Pilatogâren âiwe.

² Zâkkât mâtenjan kin itâ sâm sijan giwe, “A zirat topnâ itâ ziap. Zâk a donbep um gulip kwatzingâmap. Oi Roma a kutâ Sisagât kât mân pindâbigât dâzângoip. Oi ziknangât itâ sâmap, ‘Nâ Kristo, a kembu.’”

³ Sâne Pilatonâ Yesu mâsikâm sâip, “Topkangât dâtno. Gâ Yuda zengât a kutâ?” Sâi Yesunâ sâip, “Sat, zo.”

⁴ Sâi Pilatonâ tirik namâ galem a sot a gam kirâwe, zen itâ dâzângom sâip, “Nâ a zirat tosanâ kâruan.”

⁵ Oi zen kâtigem sâwe, “Zâk perâkak a ambân den mân orotnâ dâzângoi hâninâ dâp op lan kârip. Zâk Galilaia hânân topkwap op gam Yudaia hânân gam ziren yatik opmap.”

⁶ Yatâ sânetâ Pilatonâ mâsikâzingâm sâip, “Zo Galilaia goknâ?”

⁷ Zâk ziņ yatâ sâne Pilatonâ nângâm Yesu zâk Herodegât nebân goknâ sâm sângongui Herodegâren diim âiwe. Herode zâk Yerusalem kamânân ândeip.

⁸ Herode zâk Yesu eknâ umnâ âlip oip. Herode zâk Yesugât siņgi nângâm ikpam op ândeip. Oi kut nâi tuugi ikpatkât nângâm ândeip.

⁹ Oi zâknâ Yesu den topnâ topnâ sâm mâsikip. Mâsiki ma hâunâ mân mâburem dukuip.

¹⁰ Oi tirik namâ galem a sot Kembangât gurumin den zorat galem a, zen kâtigem den sâm sijan gem kirâwe.

¹¹ Herode sot kâwali arâpnâ, zen Yesu sijan gem den gân oknangâwe. Oi Herodenâ sâi Yesu

a kembangât hâmbâ nâi giŋaŋgâne giari âburem diim Pilatogâren âiwe.

¹² Oi sirâm zoren Herode sot Pilato, zet buku urâwet. Mârum ko kâsa kâsa op ândiwet.

¹³ Pilatonjâ tirik namâ galem a patâ sot a kâukjâ sot a yennâ sâi gawe.

¹⁴ Gane itâ sâm dâzâŋgoip, “Zen itâ sâm a zi nâgâren diim ge, ‘Zâk a umziŋan gemap.’ Oi nâŋâ zengât mâteziŋan topŋaŋgât kârua buŋ uap.

¹⁵ Herode zâk yatik mâsiki buŋ oi sâŋgongoi diim ge. Nâŋge. Tosaŋandâ mumbapkât siŋgi mân uap.

¹⁶ Zorat sa kâwali a ziŋâ tâkŋâ lapitne olaŋbat.”

¹⁷ Pilato zâk Yuda zengât kendon dâp tâk namin tatne zengâren gâbâ kânok kânok olaŋ ziŋgâmâip.

¹⁸ Sâi a kâmut ziŋ den kâtik sâm sâwe, “Zâk buŋ oik. Baraba ko olaŋ niŋgâ.”

¹⁹ Baraba zâk sot a nâmbutjâ, zen a kutâgât âkonzinŋi kamân pâtin kâmbam kom a nâmbutjâ zâŋgone mune tâk namin zâmbarâwe.

²⁰ Oi Pilatonjâ Yesu olaŋbamjâ dâzâŋgoip.

²¹ Dâzâŋgoi zen den yu kambâŋ sâm sâwe, “Poru nagân moik. Poru nagân moik.”

²² Sâne Pilatonjâ kwâkâziŋgi sâp karâmbut oi sâip. “Wan tosaŋgât? Nâŋâ nâŋga tosaŋandâ mumbapkât siŋgi mân uapkât sandâ tâkŋak lapitjâ birâne âibap.”

²³ Sâi zen kâtigem den kâtik sâm ziwe, “Poru nagân moik.” Sâm gulipmalip utne Pilatonjâ dinziŋjâ lugip.

²⁴ Den sâwe, zo bon upapkât Pilatonjâ sâm kwâkip.

25 Oi dinziñâ lum kâmbam ku a tâk namin tâip, a zo olañ ziñgip. Ka Yesu ko mumbapkât sâm kwâkâm kâwali a zengât bitziñan pâip.

Yesu poru nagân kune moip.

(Mt 27:32-56; Mk 15:21-41; Yo 19:17-37)

26 Yesu diim mâtâbân âim a nâi muyagiwe, kutñâ Simon, Kirene hânân gokñâ. Zâk nebân gâbâ gâi gâsumñâ Yesugât poru nak kwambenjan pane lum Yesugât kândâtñan arip.

27 A ambân donbep patâ molim âiwe. Ambân nâmbutñâ, zen umbâlâ op isem wenñâ molim âiwe.

28 Yatâ utne Yesuñâ puriksâm itâ sâm dâzângoip, “Yerusalem ambân, zen nâgât mân isenek. Ziinñâ sot murarâpziñâ, zengât isenek.

29 Nânğânek. Gâtâm, narâk nâin itâ sâbi, ‘Ambân zen kâpin ândiwe sot ambân murarâpziñ buñ sot ambân sigan, zengât nânğindâ âlip upap.’

30 Narâk zoren bakñâ zengât itâ sâbi, ‘Zen âbânğum ge kwâratnânğonek.’ Oi bakñâ mâik zo yatik, ‘Ge kwâratnânğonek.’

31 Kut nâi itâ zo nak wâgân okñanğe. Nak aronñâ, zo dap okñanğâbi?”

32 Oi bâliñ mâme a zagât diizikâm zâk sot zâkonam âiwe.

33 Oi âimñâ hân nâi kutñâ kâuk siñit, zoren takâm Yesu poru nagân kuwe. Kâmbam ku a zagât, zo ârândânğ zâkowe. Yesu zâk tânâmñan, bâliñ mâme a zet toren toren kwânânğâziñğâwe.

34 Utne Yesuñâ ninâu itâ sâip, “Ibânâ, a zi ziñâ kut nâi nâi ue, zi topñâ mân nânğegât tosâziñ birâ.” Sâi kâwali a zen hâmbânğâgât opñâ wenzu pâne âsageip dâp miwe.

35 A donbep patâ, zen Yesu ek kirâwe. Oi patâziñâ ko mem ge kwâkwat den dukum sinjan gem kirâwe. Itâ sâwe, “A nâmbutñâ tâmbetagonam utne tânzângoip. Zikñanğât ko kwaksap. Zâk Anutugât Kristo sot Anutuñâ gâsum sâlâpkuip oi ko gem gâik.”

36 Kâwali a zen yatigâk dukuwe. Zen winiga too kâlakñâ pindâm sâwe,

37 “Gâ Yuda zenğât a kuta op ândiat oi ko poru nâgân gâbâ âkâm ge.”

38 Yesugât poru nagân den ñâi itâ kulemguwe, “Zi Yuda zenğât a kutâ.”

39 Bâliñ mâme a ñâi poru nagân kin betziñan mem Yesu dukum sâip, “Gâ yatâ zo Kristo? Gikâ sâkkâ mâkâna gei nekât sâknikñâ mâkâ.”

40 Yatâ sâi bâliñ mâme a nebutñandâ dukum sâip, “Net kâmbamgât sinji ârândân uenñâ Anutugât kenğât mân op sat?”

41 Net tosanikñanğât dâp otnike. Ka a zi ko bâliñâ mân oip.”

42 Yatâ sâmñâ Yesu dukuip, “Yesu, gâ kembu imbanâgoot ândim, gâ nâgât nânğâban.”

43 Sâi Yesuñâ itâ sâm dukuip, “Nâ perâkñak sa nânğâ. Itârânğ gâ nâ sot sumbem kamân âlipñan, Paradisi, zoren ândiban.”

44 Oi mirâ bâkñan oi mirâ sumunkom zeî ñâtâtik muyagem hân dâp oi mirâ oi âkip.

45 Oi tirik namin sângum patâ ñâi kirip, zo tânâmñan oloñ gei kwâkip.

46 Oi Yesu den kâtik den sâm sâip, “Ibânâ, bikan um dâpnâ paan.” Yatâ sâm moip.

⁴⁷ Oi kâwali a galem, zo ek nângâm Anutu sâmbâlip kwâkñangâm sâip, “A zi perâkñak tosanâ bunâ. Hâlâlu a.”

⁴⁸ A ambân zo mindum kirâwe, zen ekñâ umbâla opñâ âiwe.

⁴⁹ Yesu zikñâ a ambârâp sot Galilaia hânân gâbâ ambân molim gâwe, zen âkñan kin igâwe.

Yesu hanguwe.

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Yo 19:38-42)

⁵⁰ A ñâi ândeip, kutñâ Yosepe. Kamânñâ Yudaia hânân tâip, kutñâ Arimataia. Zâk Yuda a sâtñâ zenğât kâmurân gokñâ. Oi a zo a târârakñâ.

⁵¹ A sâtñâ zen Yesu kunam sâne nângi mân dâp oip. Zâkñâ Anutu um topñan ândiândiñ, zo âsagibapkât nângâm ândeip.

⁵² A zorâñ Pilatogâren âimñâ Yesugât kâambarâñğât dukuip.

⁵³ Oi Pilatonâ nângâñği Yesugât kâambarâñ mākâmñâ sângum kâuñâ kâpimñâ kât mâtâpñan pâi zeip. Kât mâtâp zo añâ kendâm kubigâwe. Zo uñakñâ. Zoren mârûm a mân zâambarâwe.

⁵⁴ Yuda zenğât kendongât kubikkubik narâkñâ oip.

⁵⁵ Oi ambân nâmbutñâ Yesu sot Galilaia hânân gâbâ gawe, zen Yosepe molim ikne Yesu kâambarâñâ kwagân ga pâip.

⁵⁶ Oi kut ñâi ñâi zo ek nângâm kamânân âburem too sot kelâk wârân âlipñâ mem kubigâwe. Oi Yuda zenğât kendonân Mosegât gurumin den lum kendon tarâwe.

24

Yesu mumunjan gâbâ zaarip.

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Yo 20:1-10)

¹ Kendon âki ko mirâ hanşâbâ sâi ambân zen kelâk sot too hitom âlip, zo mem Yesugât kwagân âiwe.

² Âi takâm igâwe. Kât patâ zâk kâbakñine mâtâp pâronşâm kirip.

³ Oi kâligen bagim Kembu Yesugât kâambarân kârum mân muyagiwe.

⁴ Kârumñâ imbanâziñ bun oi kenğât op kin a zagât, hâmbâzikñâ âsakñâ tobat nñai yatâ, zet ambân âiwe, zengât umziñ topñan kirâwet.

⁵ Oi ambân zen kenğâtziñangât op pindiñsâm kine a zagât zorâñ itâ dâzângowet, “Zen wangât wâgân ândiap, zâkkât mumunâ zengâren kârue?”

⁶ Zâk ziren mân ziap. Zâk zaatsap. Mârum Galilaia hânân ândim den itâ dâzângoip, zo nângâne,

⁷ ‘A bonñâ nâ bâliñ mâme zengât bitziñan zaria none momñâ sirâm karâmbut tap zaatpat.’ ”

⁸ Yatâ sâitâ ambân zen den zo nângâwe.

⁹ Zen kwâgân gâbâ âburem kamânân gam arâpñâ sot a ambân nâmbutñâ den sinji zo dâzângowe.

¹⁰ Ambân kwagân âiwe, kutziñâ Maria, Madala kamânân gok sot Yoana sot Maria, Yakobogât mamñâ. Zen aksik Aposolo den sinji zo dâzângowe.

¹¹ Aposolo zen den so nângâne bon bun oi mân nângâm kwâtâtiwe.

12 Ka Petero zâk zaatnâ sârârâk kârâm kwagân arip. Âimnâ pindijsâm egip. Egi sângum kwamenâk zeï egip. Oi kut nâi nâi âsageip, zorat nângâ kwâkâ opnâ kamânân âbureip.

*A zagât Emausi kamânân âiwet.
(Mk 16:12-13)*

13 Sirâm zorenâk Yesugât a ambârâp zengâren gâbâ a zagât, zet Emausi kamânân âiram âiwet. Kamân zo kêrep buñâ, goot goot.

14 A zagât zet mâtâbân âim kut nâi nâi âsageip, zorat den sâm âiwet.

15 Sâm âim tâitâ Yesunâ âim muyageziki ârândân âiwe.

16 Zet sinzik mân ânângâripkât mân ek nângâwet.

17 Yatâ oitâ mâsikâzikâm sâip, “Zet wan den âragum gam tabot?” Sâi zet si sângânziknâ umbâlâ tobat op kirâwet.

18 Oi zekâren gâbâ a nâi kutnâ Keleopa, zâknâ sâip, “Yerusalem kamân mâirâp, zen aksik den sinji nânge. Gâ kânoknâ kamân nâin gok, gât ko mân nângâm ândiat?”

19 Sâitâ mâsikâzikâm sâip, “Wan wan âsageip?” Sâi zet sâwet, “Yesu Nasarete goknâ, zâkkât sinji. Zâk Anutu mâtenan Propete patâ ândimnâ nep patâ tuum den imbanânoot dâtnângomâip. Yatâ op ândei a ambân, nen zâkkât nângindâ imbanâ oip.

20 Ka tirik nama galem a patâ sot a patâ, zen mumbapkât sâm kwâkâm a kutâgâren pane sâi poruyân kuwe.

21 Nen ko zâkkât itâ nângâm ândiwen. Zâknâ Isirae a bâlijan gâbâ olaņningâbap. Sâm nângâm ândeindâ kune moi sirâm karâmbut âkap.

22 Oi itârâņ neņgâren gâbâ ambân nâmbutņâ den dâtnângone um kuņkuņ uen. Zen haņgât kwagân âim kâmbarâņâ mân muyagem gam itâ se,

23 ‘Sumbemgât kâwali a zagât, zet muya-geņiņgâm Yesu zaatsap sâm dâtnânguabot.’

24 Oi den zo nângâm neņgâren gâbâ a nâmbutņâ, zen ambân ziņ se, yatik âim muyagie. Oi zikņâ ko mân ikse.”

25 Yatâ sâm dukuitâ Yesuņâ dâzâkoip, “Propete zen den sâm kulemguwe, zo zen wangât um kâtik ândim mân nângâm kwâtâtiwe?

26 Propete zen Kristo sâknam nângâmņâ sumbem âsakņan bâgibapkât sâm kulemguwe. Anutuņâ nâņgip, yatik âsageip.”

27 Yatâ sâmņâ Mose sot Propete, zen zâkkâren kwap kulemguwe, zorat topņâ sâm muyagem zikip.

28 Oi âim Emausi kamânân takâwe. Takâne Yesu zâk âibam oip.

29 A zagât zo aņgân kârâņaņgâwet. Oi itâ sâwet, “Mirâ mârum nâtiksap. Net sot tâpan.” Sâitâ zet sot ândibapkât nâņgâziki mirin zâiwe.

30 Nalem ninam ge tapņâ nalem mem sâiwap sâm mamuņ zikip.

31 Yatâ oi sinzikņâ ânâņgâri ek nâņgâwet. Ek nâņgitâ zobâ buņ op arip.

32 Oi zet itâ âragum sâwet, “Mâtâbân den dâtnâkom siņgi âlipkât topņâ dâtnâkoi umnik âbâņguap.”

33 Yatâ sâmnâ zaat Yerusalem kamânân âburem âiwet. Âimnâ arâpnâ sot bukurâpziñâ mindum tatne muyageziñgâwet.

34 Muyageziñgitâ itâ sârnâ dâzâkowe, “Kembu zâk perâkñak zaatnâ Simonj muyagenançip.”

35 Oi zet yatigâk mâtâbân Kembuñâ muyagezikâm mirin nalem ziki igâwet, zorat den siñgi dâzânçowet.

Yesu zâk arâp muyageziñçip.

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Yo 20:19-23)

36 Arâp zen zorat den siñgi sârnâ tatne Yesu zâk osetziñan muyagem kinñâ itâ sârnâ dâzânçowet, “Umziñ diim gei ândinek.”

37 Zen ekñâ pârâkçam kençat op sâwe, “Wâkenâ muyagem gaap.”

38 Sâne dâzânçowet, “Zen wangât kençat op um zagât ue?”

39 Kin bitnâ iknek. zi ninak kinzan. Nâ sâknâ sunumnoot. Gâsunim iknek. Wâke zen yatâ zo buñâ.”

40 Den yatâ sârnâ gutñâ kiñ bikñan zo tirâpziñçowet.

41 Oi sâtâre op diñâ mân nânçam pârâkçam tatne mâsikâziñçam sâip, “Nalem nâi zençaren taap?”

42 Sâi saru zuuñâ nâi oot sisiñâ pindâwe.

43 Pindâne mem mâteziñan kin neip.

44 Oi itâ sârnâ dâzânçowet, “Nâ zen sot ândim itâ dâzânçom ândiwan. Moseçat den sot Propete zençat ekabân sot Psalm ekabân nânçat den kulemguwe, zo bonñâ op nançabap.”

⁴⁵ Oi Kembangât ekabân den ziap, zo sapsun zingî nângâm umziņ pâronșâip.

⁴⁶ Oi itâ sâm dâzângoip, “Kristo nâgât itâ kulemguwe. Nâ sâknam nângâm momņâ sirâm karâmbut tap zaatpat.

⁴⁷ Zorat ko kutsiņginâ a hân dâp zengâren ari umziņ melâņne Kembuņâ tosaziņ birâbap. Nep zo Yerusalem kamânân topkwap tuubi.

⁴⁸ Zen kut ηâi ηâi âsageip, zorat siņgi a ambân dâzângom ândibi.

⁴⁹ Oi nângânek. Ibânandâ kut ηâi zo zengât siņgi sâm kâtigeip, zo sângongua gibap. Zorat zen kamân zi mân birâm mambât ândine ubâ imbaņâ sângongua zengâren gibap.” (Zo Tirik Kaapum gibapkât sâip.)

Yesu zâk sumbemân zarip.

(Mt 16:19-20; Apo 1:9-12)

⁵⁰ Oi kamânân gâbâ diiziņgâm âi Betania kamân gootņan âim bikņâ pam mâsop minziņgip.

⁵¹ Mâsop minziņgâm zâmbam sumbemân zarip.

⁵² Oi zen sâtâre op Yerusalem kamânân âburem âiwe.

⁵³ Âburem sirâm dâp tirik namin zâim Anutu mâpâsem sâm âlip kwâkņangâwe.

Zo yatik.

SINGI ÂLIP EKAP
The New Testament in the Komba Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Komba long Niugini
copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Komba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

8e5b8dff-a54f-5e56-9b8c-1906f06b22d1